

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

سید ایوب علی نقوی

مدائینا پرکھ

سید ایوب علی نقوی، محکمہ تعلیم، حکومت سندھ، لاہور

پبلشرز: ایف۔ ایف۔ ایف۔

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پرچم هدایت

نویسنده:

محمد رضا اکبری

ناشر چاپی:

مسجد مقدس جمکران

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۹	پرچم هدایت
۹	مشخصات کتاب
۹	اشاره
۱۲	«دعای مطالعه»
۱۹	سخن ناشر
۲۱	فصل اول: از طلوع تا غیبت
۲۲	تولد نور
۲۴	شگفتی های ولادت
۲۶	اسامی امام عصر علیه السلام
۲۸	ویژگی های جسمانی
۲۸	طول عمر
۳۱	فصل دوم: امام مهدی علیه السلام در آینه وحی
۴۰	فصل سوم: عصر غیبت
۴۱	آغاز عصر غیبت
۴۵	فلسفه غیبت
۴۹	نوّاب خاصّ امام زمان علیه السلام
۵۲	حکمت گزینش نواب خاص
۵۲	پایان عصر غیبت
۵۳	دلایل عدم تعیین وقت ظهور
۵۵	رؤیت امام زمان علیه السلام در عصر غیبت
۵۹	فواید ولی عصر علیه السلام در زمان غیبت
۶۶	فصل چهارم: وظایف شیعه در عصر غیبت
۶۷	عصر غم انگیز غیبت

۶۸	وظایف شیعه در زمان غیبت
۶۸	مقدمه
۶۹	۱ - شناخت امام عصر علیه السلام
۷۳	۲ - تقویت اعتقاد به امام زمان علیه السلام
۷۵	۳ - خودسازی
۷۷	۴ - دعا
۷۷	۵ - یاد امام عصر علیه السلام
۷۸	۶ - انتظار
۸۲	فصل پنجم: نشانه های غیر حتمی ظهور
۸۳	قسمت اول
۹۱	قسمت دوم
۱۰۰	فصل ششم: نشانه های حتمی ظهور
۱۰۱	علائم قطعی ظهور
۱۰۱	الف) قیام یمانی
۱۰۳	ب) خروج سفیانی
۱۰۸	ج) ندهای آسمانی
۱۱۳	د) قتل نفس زکیه
۱۱۴	ه) فرو رفتن سپاه سفیانی در زمین
۱۱۸	فصل هفتم: یاران امام مهدی علیه السلام
۱۱۹	یاران بلند آوازه فاتح جهان
۱۲۰	یاران خاص امام مهدی علیه السلام
۱۲۲	نام شهر اصحاب تعداد
۱۳۳	ویژگی های یاران مهدی علیه السلام
۱۳۹	تجمع یاران
۱۴۰	عیسی بن مریم یار امام مهدی علیه السلام
۱۴۳	فصل هشتم: ظهور و قیام پیشوای جهان

۱۴۴ ظهور مصلح جهان
۱۴۶ طلوعه عصر ظهور
۱۴۷ آغاز قیام شکوهمند مهدوی
۱۴۸ سخنرانی در جمع یاران
۱۴۹ مراسم شکوهمند بیعت با امام مهدی علیه السلام
۱۵۰ حماسه مهدوی
۱۵۲ مدت و گستره جهاد مصلح جهان
۱۵۴ موانع نهضت امام مهدی علیه السلام
۱۵۷ رفتار مهدوی با دشمنان
۱۶۱ عوامل پیروزی پیشوای جهان
۱۶۱ مقدمه
۱۶۱ ۱ - جو اجتماعی قبل از ظهور
۱۶۳ ۲ - بهره مندی از امکانات طبیعت
۱۶۵ ۳ - ترس دشمنان
۱۶۵ ۴ - تسلط کامل بر زمین
۱۶۶ ۵ - شناخت دوست و دشمن
۱۶۷ ۶ - اقتدار اعجاب انگیز
۱۶۷ ۷ - برخورد قاطع با دشمنان
۱۶۸ ۸ - از کار افتادن سلاح های دشمن
۱۶۹ ۹ - شمشیر مهدوی
۱۷۰ ۱۰ - یاران بی نظیر
۱۷۱ ۱۱ - بهره مندی از موارث پیامبران
۱۷۷ فصل نهم: تحولات عصر ظهور
۱۷۸ تحولات عصر ظهور
۱۸۰ ۱ - حاکمیت عدالت
۱۸۱ ۲ - حکومت جهانی شیعه

۱۸۳	۳ - انتقام از دشمنان
۱۸۵	۴ - گسترش دین داری
۱۸۶	۵ - دعوت به اسلام حقیقی
۱۸۸	۶ - تطهیر انسان و جهان از زشتی ها
۱۸۹	۷ - وحدت
۱۹۰	۸ - امنیت
۱۹۲	۹ - سلامتی
۱۹۳	۱۰ - بی نیازی
۱۹۳	۱۱ - وفور نعمت
۱۹۴	۱۲ - احیاء معنوی زمین
۱۹۵	۱۳ - رشد علمی
۱۹۷	۱۴ - رشد عقلی
۱۹۸	۱۵ - عنایات ویژه الهی بر مؤمنین
۲۰۰	۱۶ - شکل گیری دوستی های خالصانه
۲۰۰	۱۷ - خارج شدن گنج های زمین
۲۰۱	۱۸ - فراوانی آب و باران
۲۰۲	۱۹ - سرسبزی زمین
۲۰۳	فصل دهم: حکومت امام مهدی علیه السلام
۲۰۴	دور نمای حکومت مهدوی
۲۰۹	حکومت واحد جهانی
۲۱۳	نظم نوین جهانی در عصر ظهور
۲۱۴	کوفه در عصر ظهور
۲۱۶	مدت حکومت امام مهدی علیه السلام
۲۱۷	فهرست منشورات مسجد مقدس جمکران
۲۲۸	درباره مرکز

سرشناسه: اکبری محمدرضا، ۱۳۳۸ -

عنوان و نام پدیدآور: پرچم هدایت / محمدرضا اکبری.

مشخصات نشر: قم مسجد مقدس جمکران ۱۳۸۴.

مشخصات ظاهری: ۲۰۲ ص.

شابک: ۸۰۰۰ ریال ۹۶۴۸۴۸۴۰۸-۲؛ ۲۰۰۰۰ ریال چاپ پنجم ۹۷۸-۹۶۴-۸۴۸۴-۰۸-۳:

یادداشت: چاپ قبلی: مسجد مقدس صاحب الزمان، ۱۳۸۳.

یادداشت: چاپ دوم.

یادداشت: چاپ پنجم: زمستان ۱۳۸۸.

یادداشت: عنوان روی جلد: پرچم هدایت: سیمای شکوهمند حضرت مهدی (عج).

یادداشت: کتابنامه به صورت زیرنویس.

عنوان روی جلد: پرچم هدایت: سیمای شکوهمند حضرت مهدی (عج).

موضوع: محمدبن حسن (عج)، امام دوازدهم ۲۵۵ق -

موضوع: مهدویت-- انتظار

رده بندی کنگره: BP۲۲۴/الف۶۷پ۴ ۱۳۸۴

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۴۶۲

شماره کتابشناسی ملی: ۱۰۹۹۷۶۹

ص: ۱

اللَّهُمَّ أَخْرِجْنِي مِنْ ظُلُمَاتِ الْوَهْمِ وَ اكْرِمْنِي بِنُورِ الْفَهْمِ

اللَّهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ وَ انْشُرْ عَلَيْنَا خَزَائِنَ

عُلُومِكَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

مفاتیح الجنان

خداوندا مرا از تاریکی های وهم و خیال در آور و به روشنی فهم گرامی دار. خداوندا درهای رحمت را بر ما بگشا و گنجینه های علومت را بر ما باز گردان.

به رحمت خودت ای مهربان ترین مهربانان.

ترویج فرهنگ مهدویت و انتظار در کشور جمهوری اسلامی ایران که منصوب به حضرت صاحب الزمان حجه‌بن الحسن العسکری - عجل الله فرجه الشریف - می باشد، از امور لازم و ضروری است.

جوانان عزیز که مشتاق سیراب شدن از چشمه زلال معارف اسلامی می باشند را باید با برنامه ریزی و دقت به سوی اسلام ناب محمدی صلی الله علیه و آله که در فقه جعفری تبیین گردیده، راهنمایی نمود تا آن عزیزان که جوهر وجودشان به برکت جلسات و شرکت در نشست ها و مجالس مذهبی شکل گرفته است را چون فولادی مقاوم در برابر دشمنان اسلام ساخته و پرداخته شوند.

امید است با نشر این اثر که با زحمت برادر ارجمند حجه‌الاسلام و المسلمین آقای محمدرضا اکبری تألیف گردیده، انجام وظیفه ای کرده باشیم.

انتشارات مسجد مقدس جمکران

حضرت امام خمینی - قدس سره -:

من نمی توانم اسم رهبر روی ایشان بگذارم، بزرگ تر از این است... نمی توانم بگویم که شخص اول است برای اینکه دومی در کار نیست، ایشان را نمی توانیم ما با هیچ تعبیری تعبیر کنیم، الا همین که مهدی موعود است. آنی است که خدا ذخیره کرده است برای بشر و ما باید خودمان را مهیا کنیم از برای این که اگر چنانچه موفق شدیم ان شاء الله به زیارت ایشان، طوری باشد که روسفید باشیم پیش ایشان.

مقام معظم رهبری - دام ظلّه -:

... شما می بینید که این حقیقت [وجود حضرت مهدی علیه السلام] مخصوص شیعه نیست؛ همه ادیان و مذاهب عقیده دارند که یک منجی و یک دست مقتدر الهی در مقطعی از تاریخ خواهد آمد و در نجات بشر از ظلم و جور، معجزه گری خواهد کرد. فرقی که ما شیعه ها با دیگران و بقیه فرق اسلامی و غیر اسلامی داریم، این است که ما این شخص عظیم و عزیز را می شناسیم، اسمش را می دانیم، تاریخ ولادتش را می دانیم، پدران و مادر عزیزش را می شناسیم و قضایایش را می دانیم، ولی دیگران اینها را نمی دانند.

ص: ۱۲

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله

أَلْمَهْدِيُّ طَاوُوسُ أَهْلِ الْجَنَّةِ (۱)

مهدی طاووس اهل بهشت است.

در نیمه شعبان سال ۲۵۵ هجری قمری تحوّل شگرف در عالم خلقت روی داد و آخرین نور، از انوار بلند مرتبگان عالم وجود، از عرش خدا بر فرش زمین فرود آمد تا این کره خاکی را مهبط فرشتگان و محلّ عروج صالحان کند.

این سفر عرشی چهاردهمین سفری بود که با انجام آن سلسله سفرهای آسمانی به پایان رسید و این بار طاووس بهشت با همه زیبایی ها و شکوهی که داشت از بام عرش الهی پر کشید و برای مأموریتی عظیم بر بام خانه آدمیان نشست تا دامن زمین را جایگاه پرواز آنان سازد.

این نور الهی، همان کسی بود که تمام انبیاء و اولیاء خدا در همه لحظه های تاریخ، انتظار او را می کشیدند؛ نوح و ابراهیم و موسی و عیسی و محمدعلیهم السلام چشم به راه او دوخته بودند تا تمامی آمال و آرزوهای

ص: ۱۴

مقدّسشان را که همان پاکی زمین از لوث کفر و شرک و گناه بود عملی سازد و توحید و ولایت را زینت جان ساکنان زمین گرداند. این امید بخش دل های پاک پیامبران و اولیاء خدا جز مهدی آل محمّد علیهم السلام کس دیگری نبود. هر حجّت الهی که آمد و به خواست توحیدی خود بر زمین دست نیافت، دل خوش داشت که روزی آخرین ذخیره الهی خواهد آمد و غنچه های آرزوی مقدّس آنها را شکفته خواهد کرد و زمین را به ذکر و نور خدا آباد خواهد نمود.

به راستی این چه توفیق عظیمی است که از میان همه رجال آسمانی تنها نصیب قائم علیه السلام می گردد و خداوند از میان همه برگزیدگان خود، تنها او را انتخاب کرد و اولیاء بزرگ خود را در رسیدن به مقام بلند او در حسرت فرو برد؟

امام باقر علیه السلام فرمود:

موسی بن عمران به آنچه به قائم آل محمّد علیهم السلام داده شد نگاه کرد و گفت: پروردگارا! مرا قائم آل محمّد علیهم السلام قرار ده! به او گفته شد: این مقام از ذریه احمد صلی الله علیه و آله است. دوباره نگاه کرد و مقام او را مشاهده نمود و گفت: پروردگارا! مرا قائم آل محمّد علیهم السلام قرار ده! و همان جواب را شنید. برای سومین بار مقام او را نظاره کرد و خواسته خود را تکرار کرد و همان جواب را شنید. (۱)

ای ذخیره الهی! چه مقام رفیعی داری که پیامبر بزرگی چون موسی آن را از خدا طلب می کند. گویا او آگاهی یافت که چگونه زمین را به ذکر و نور خدا آباد می کنی و چگونه احکام الهی را در همه جای آن جاری می سازی

ص: ۱۵

و قسط و عدل که آرزوی بر زمین مانده همه انسان های وارسته بوده است را در سراسر زمین تحقق می بخشی؛ از این رو درخواست کرد که این توفیق عظیم نصیب او شود.

شگفتی های ولادت

حکیمه، عمه امام حسن عسکری علیه السلام همواره بر آن حضرت وارد می شد و دعا می کرد خدا فرزندی به او عطا فرماید. او می گوید: روزی بر امام علیه السلام وارد شدم و دعای خود را تکرار کردم، حضرت فرمود: آنچه را دعا کردی که خداوند به ما عطا کند، در این شب متولد می شود؛ تو هم نزد ما بمان و افطار کن.

عرض کردم: آقای من! مادر این فرزند کیست؟ فرمود: نرگس.

حکیمه به امام علیه السلام عرض کرد: او محبوب ترین کنیزان شما نزد من است و آن گاه نزد نرگس خانم رفت و دست هایش را بوسید و به او گفت: خداوند در این شب فرزندی به تو عطا می فرماید که سرور جهان و نجات بخش مؤمنین می باشد. سپس نگاهی به او کرد و اثری از بارداری در وی ندید. پس نزد امام حسن علیه السلام بازگشت و گفت: من اثری از حمل فرزند در او نمی بینم! چه هنگامی از شب این نوزاد متولد می شود؟

حضرت فرمود: ان شاء الله با طلوع صبح متولد می شود.

حکیمه گوید: نماز خواندم و افطار کردم و نزدیک نرگس خوابیدم. برای نماز شب که برخاستم، نرگس خوابیده بود و اثری از وضع حمل در او مشاهده نمی شد. مشغول نماز شدم و در حال خواندن نماز وتر بودم که از تأخیر وعده امام علیه السلام به تردید افتادم. در این هنگام حضرت ندا داد: عمه! هنوز صبح نشده است! نماز را به سرعت تمام کردم و نرگس حرکتی

کرد، نزد او رفتم و وی را در بر گرفتم و پرسیدم: چیزی احساس می کنی؟ پاسخ داد: آری. در این حال خواب چشمان ما را گرفت و هر دو خوابیدیم و دیگر متوجه نبودم تا این که امام علیه السلام صدا زد: عمّه! فرزندم را نزد من بیاور. بیدار شدم و دیدم سرورم مهدی متولد شده است و خدا را سجده می کند و بر ساعد راستش نوشته بود: «جاء الحق وزهق الباطل، إن الباطل كان زهوقاً»، او را در بغل گرفتم و در پارچه ای پیچیدم و نزد پدرش بردم. حضرت او را گرفت و بر دست چپش نشانید و دست راستش را پشت او گذارد و زبان در دهانش قرار داد و دست بر گوش و پشت و مفاصلش کشید و فرمود: حرف بزن پسر!

او به سخن آمد و گفت: «أشهد أن لا إله إلا الله وأشهد أن محمداً رسول الله وأنّ علياً أمير المؤمنين وليّ الله» و یکایک امامان را شمرد تا به خود رسید. آن گاه برای شیعیان دعا کرد که به وسیله او به آنها گشایش رسد. سپس امام علیه السلام به من فرمود: عمّه! او را به مادرش برگردان تا بر او سلام کند.

حکیمه گوید: روز هفتم به منزل امام علیه السلام رفتم، سلام کردم و نشستم. حضرت فرمود: فرزندم را بیاور. من هم مهدی را که در لباس زرد رنگ بود نزد او آوردم و امام علیه السلام به همان روش قبلی با او رفتار کرد و سپس فرمود: حرف بزن پسر! او هم گفت: «أشهد أن لا إله إلا الله» و بر پیامبر، امیرالمؤمنین و سایر ائمه علیهم السلام درود فرستاد تا به پدرش رسید و ادامه داد:

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، وَنُرِيدُ أَنْ نَمِينَ عَلَى الَّذِينَ اسْتَضَعُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ وَنُتَمِّكَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ وَنُرِي فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا مِنْهُمْ مَا كَانُوا يَحْذَرُونَ» (۱)

ص: ۱۷

به نام خداوند بخشنده مهربان، ما می خواهیم بر مستضعفان زمین منت گذاریم و آنان را رهبران و وارثان زمین قرار دهیم و در زمین به آنها قدرت دهیم و به فرعون و هامان و لشکریانشان، آنچه را از جانب آنان بیمناک بودند نشان دهیم.

سپس امام حسن علیه السلام به او فرمود: پسرم! آنچه را خداوند بر پیامبران و رسولانش نازل فرمود قرائت کن و او هم کتاب های آسمانی گذشته را به همان زبانی که بودند تلاوت کرد. (۱)

اسامی امام عصر علیه السلام

لقب مشهور او مهدی و القاب دیگر او: منتظر، حجت، خلف صالح، قائم و صاحب الزمان می باشد اما نام و کنیه او، نام و کنیه رسول خداصلی الله علیه وآله است. چه این که آن حضرت فرمود: مردی از فرزندان من در آخر زمان قیام می کند که اسم او اسم من و کنیه او کنیه من است. (۲)

اسم پیامبر، محمد و کنیه او ابوالقاسم است و همین نام و کنیه برای حضرت مهدی علیه السلام است؛ اما روایاتی وارد شده است که از ذکر نام او قبل از آن که ظهور کند نهی کرده اند و حتی از آن حضرت نقل شده است که فرمود:

لعنت خدا بر کسی که در جمعی از مردم نام مرا ببرد. (۳)

روایات به طور مطلق از بردن نام ولی عصر علیه السلام نهی کرده اند، بنابراین این نهی روایات تنها به زمان غیبت صغری مربوط نمی شود، بلکه غیبت کبری را هم دربر می گیرد.

احادیثی درباره فلسفه القاب آن حضرت وارد شده است که در این جا به ذکر چند روایت اکتفا می کنیم:

ص: ۱۸

۱- ۴. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۲۷ - ۲۵.

۲- ۵. عقد الدرر، باب دوم، ص ۳۲.

۳- ۶. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۳۳.

«صقر بن دلف» گوید: از امام جواد علیه السلام شنیدم که فرمود: امام بعد از من علی است، امر او، امر من است و سخن او، سخن من و طاعت او، طاعت من است و امامت بعد از او با فرزندش حسن می باشد که امر او، امر پدرش و سخن او سخن پدرش و اطاعت از او، اطاعت از پدرش می باشد. آن گاه سکوت کرد.

عرض کردم: یا بن رسول الله! امام بعد از حسن کیست؟

حضرت گریه شدیدی کرد و گفت: بعد از حسن، فرزندش قائم به حق و امام منتظر است. عرض کردم: یا بن رسول الله! چرا قائم نامیده شد؟ فرمود: زیرا بعد از آن که نام او از میان می رود و اکثر کسانی که به او اعتقاد دارند از او روی گردان می شوند، قیام می کند.

عرض کردم: چرا منتظر نامیده شد؟ فرمود: زیرا غیبتی دارد که بسیار طولانی است و مخلصین، منتظر او هستند و شک کنندگان، او را انکار کرده و منکران، نامش را استهزا می کنند. کسانی که برای ظهورش وقت تعیین می کنند فراوان می شوند و کسانی که درباره او تعجیل دارند هلاک می گردند و آنان که تسلیم هستند نجات می یابند. (۱)

امام صادق علیه السلام فرمود: قائم، مهدی نامیده شد زیرا به امری هدایت می کند که مردم از آن گمراه شده اند و قائم نامیده شد زیرا برای اقامه حق قیام می کند. (۲)

امام رضا علیه السلام نیز به هنگام ذکر لفظ قائم برمی خاست و دست خود را بر سر می گذاشت و می گفت: «اللَّهُمَّ عَجِّلْ فَرَجَهُ وَسَهِّلْ مَخْرَجَهُ» (۳)

ص: ۱۹

۱-۷. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۳۰.

۲-۸. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۳۰.

۳-۹. مستدرک سفینه البحار، ج ۸، ص ۶۲۹.

ویژگی های جسمانی

بنابر روایاتی که از معصومین علیهم السلام نقل شده است امام مهدی علیه السلام دارای قامتی متوسط و برافراشته، صورتی زیبا، پیشانی باز، ابروان به هم پیوسته، بینی کشیده و زیبا، میان دندان های ثنایا باز، شکم فربه، پاها قوی و ران های پرگوشت دارد. استخوان های شانه ها درشت و در پشت خود دو خال دارد که یکی به رنگ پوست و دیگری شبیه خال پیامبر صلی الله علیه و آله است. رنگش سفید مایل به سرخی، موها زیبا و رخساره اش همچو ماه نورانی می درخشد و شبیه ترین مردم به پیامبر صلی الله علیه و آله است.

طول عمر

یکی از معارف مربوط به ولی عصر علیه السلام طول عمر آن حضرت است که چگونه ممکن است یک انسان حدود هزار و دوست سال و بلکه بیشتر از آن در دنیا زندگی کند.

اگر چه این سؤال در گذشته با شگفتی مطرح می گردید اما امروز تحقیقات دانشمندان نشان می دهد که انسان می تواند عمر خود را بسیار افزایش دهد و حتی اندازه خاصی هم برای آن ذکر نکرده اند و در برخی مجلات علمی آمده است انسان می تواند عمر خود را به هزاران سال افزایش دهد. حال وقتی طول عمر امکان وقوع داشته باشد ذکر نمونه های آن استبعادی ندارد.

اساساً بهترین دلیلی که می توان برای وقوع امری ارائه کرد وجود نمونه های آن است. افرادی که عمر طولانی داشته اند کم نبوده اند، به

طوری که برخی دانشمندان کتاب هایی را تحت عنوان «المعمرون» تألیف کرده اند و نمونه های قابل توجهی را ارائه نموده اند.

قرآن کریم خود به امکان طول عمر و وجود نمونه هایی از افراد که عمر طولانی داشته و دارند اشاره فرموده است. از جمله می فرماید:

«وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا فَأَخَذَهُمُ الطُّوفَانُ وَهُمْ ظَالِمُونَ» (۱)؛

ما نوح را به سوی قومش فرستادیم. پس در میان آنها نهصد و پنجاه سال درنگ کرد تا اینکه طوفان آنها را گرفت، در حالی که ستمکار بودند.

نهصد و پنجاه سال، تنها دورانی را شامل می شود که نوح علیه السلام قبل از طوفان در میان مردم تبلیغ می کرد. قبل از بعثت او و پس از طوفان هم زمان قابل توجهی بوده است که در برخی روایات به آن اشاره شده است.

امام صادق علیه السلام در این باره می فرماید:

نوح دوهزار و پانصد سال عمر کرد که هشتصد و پنجاه سال از آن، قبل از بعثت، نهصد و پنجاه سال بعد از بعثت و هفتصد سال پس از طوفان و فروکش آب بود. (۲)

امام سجاده علیه السلام فرمود: قائم، سنتی از نوح دارد و آن طول عمر است. (۳)

از جمله کسانی که عمر طولانی دارد و قرآن هم آن را تأیید می کند، حضرت مسیح علیه السلام است. مسیحیان معتقدند مسیح به صلیب کشیده شد، اما قرآن می فرماید: «او را نکشتند و به صلیب نکشیدند، بلکه امر بر آنها مشتبه شد... یقیناً او را نکشتند بلکه خدا او را به سوی خود بالا برد». (۴)

ص: ۲۱

۱- ۱۰. سوره عنکبوت، آیه ۱۴.

۲- ۱۱. کمال الدین، ص ۵۲۳.

۳- ۱۲. کمال الدین، ص ۲۳۲.

۴- ۱۳. سوره نساء، آیه ۱۵۷ و ۱۵۸.

مسن تر از مسیح علیه السلام، حضرت خضر علیه السلام است که در زمان موسی علیه السلام زنده بوده و گفت و گوی آنها در قرآن بیان شده است. امام صادق علیه السلام می فرماید: چون خدای تبارک و تعالی اراده کرده بود عمر قائم علیه السلام را در ایام غیبتش طولانی کند و می دانست بندگانش بر طول عمر او اشکال می گیرند، عمر بنده صالح خود را طولانی کرد تا برای طول عمر قائم به آن استدلال شود و اشکال افراد معاند و بد اندیش باطل گردد. (۱)

قرآن کریم این حقیقت را مورد تأیید قرار داده است که یک انسان یا موجود زنده دیگر می تواند تا پایان این عالم زندگی کند. وقتی یونس علیه السلام از کشتی به دریا انداخته شد، یک ماهی او را بلعید، اما یونس علیه السلام در شکم ماهی تسبیح خدا می گفت و به خاطر تسبیحی که گفت نجات یافت.

قرآن می فرماید: «فَالْتَقَمَهُ الْحُوتُ وَهُوَ مُلِيمٌ * فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسَبِّحِينَ لَلَبَثَ فِي بَطْنِهِ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ» (۲)؛ ماهی او را بلعید در حالی که یونس نکوهش کننده خویش بود، و اگر از تسبیح کنندگان نبود تا روزی که مردم برانگیخته می شوند در شکم آن ماهی می ماند.

از آیه ای که بیان گردید استفاده می شود که یک انسان یا ماهی می تواند تا پایان عالم زندگی کند، چه این زندگی به صورت عادی بگذرد یا اراده خاص الهی بر ادامه آن تعلق گیرد.

ص: ۲۲

۱- ۱۴. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۲۲۲ و ۲۲۳.

۲- ۱۵. سوره صافات، آیه ۱۴۳.

قرآن و مهدی علیه السلام دو نور هدایتند.

قرآن و مهدی علیه السلام کتاب و امام هدایتند و هر دو مردم را به یکدیگر فرا می خوانند. آنها دو پیشوای مردم و قرآن صامت و ناطقند و هرگز از هم جدایی ندارند تا در حوض کوثر بر رسول خدا صلی الله علیه و آله وارد شوند، چه این که آن حضرت فرمود:

من دو چیز گران قدر را در میان شما به جا می گذارم: کتاب خدا و اهل بیت را و اینها هرگز از یکدیگر جدا نمی شوند تا در حوض کوثر بر من وارد شوند. (۱)

آیات فراوانی درباره ولی عصر علیه السلام وجود دارد و ما به بخشی از آنها اشاره می کنیم تا حقیقت مهدویت و سیمای نورانی آن حضرت از نگاه قرآن آشکار گردد. نتیجه این بررسی قرآنی، علاوه بر تحکیم عقیده به آن موعود آسمانی، گستردگی معارف مربوط به او را در میان همه ملل و مذاهب اسلامی به اثبات می رساند.

ص: ۲۴

«هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَىٰ الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ» (۱)؛

او کسی است که رسولش را با هدایت و دین حق فرستاد تا او را بر همه ادیان پیروز گرداند هرچند مشرکان خشنود نباشند.

ابوبصیر گوید: از امام صادق علیه السلام سؤال کردم مراد از آیه «هو الذی...» چیست؟ حضرت فرمود: به خدا قسم هنوز تأویل آن محقق نشده است. عرض کردم: فدایت شوم در چه زمانی محقق خواهد شد؟ فرمود: هنگامی که قائم قیام کند. وقتی او قیام کند کافر و مشرکی نمی ماند مگر این که از قیام او ناخشنود گردند. (۲)

البته این ناخشنودی در ابتدای قیام امام مهدی علیه السلام است و وقتی عدالت او را مشاهده کردند از دوستان او می شوند و از انقلاب جهانی او راضی می گردند.

«وَلَهُ أَسْلَمَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا» (۳)؛ و تمام کسانی که در آسمان ها و زمین هستند از روی اختیار یا اجبار در برابر او تسلیم می شوند.

رفاعه بن موسی گوید: از امام صادق علیه السلام شنیدم که می فرماید: «وله اسلم...» وقتی قائم علیه السلام قیام می کند جایی از زمین نمی ماند مگر اینکه شهادت به «لا إله إلا الله و محمد رسول الله» در آن ندا داده می شود. (۴)

«اعلموا أن الله يحيي الأرض بعد موتها قد بيناه لكم الآيات لعلكم تعقلون» (۵)؛

ص: ۲۵

۱- ۱۷. سوره صف، آیه ۹.

۲- ۱۸. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۶۰.

۳- ۱۹. سوره آل عمران، آیه ۸۳.

۴- ۲۰. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۴۰.

۵- ۲۱. سوره حدید، آیه ۱۷.

بدانید که خداوند زمین را پس از مرگ آن زنده خواهد کرد. ما آیات را برای شما بیان کردیم شاید اندیشه کنید.

امام باقر علیه السلام درباره آیه «اعلموا أنّ الله...» فرمود: خداوند زمین را پس از مرگ آن به قائم علیه السلام زنده می کند و مراد از مرگ زمین، کفر اهل زمین است و کافر مرده است. (۱)

«وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسِّرَنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا» (۲)؛

خداوند به کسانی از شما که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده اند وعده داده است که آنان را حتماً حاکم زمین گرداند همان گونه که پیشینیان آنها را حاکم بر زمین گردانید و دینی را که برای آنها پسندیده است برقرار خواهد ساخت و ترسشان را به امنیت مبدل می سازد، آن چنان که مرا بپرستند و چیزی را شریک من قرار ندهند.

امام صادق علیه السلام درباره کسانی که خداوند در این آیه وعده حاکمیت آنها را داده است، فرمود: آنها قائم و اصحاب او هستند. (۳)

«فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ أَيْنَمَا تُكُونُوا يَأْتِ بِكُمْ اللَّهُ جَمِيعًا» (۴)؛

بر نیکی ها پیشی بگیرید، هر جا باشید خداوند شما را حاضر می کند.

امام صادق علیه السلام درباره آیه «فاستبقوا الله...» فرمود: این آیه درباره قائم و اصحاب او نازل گردید. آنها بدون وعده با یکدیگر اجتماع می کنند. (۵)

«يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيْمَانُهَا لَمْ تَكُنْ آمَنَتْ مِنْ قَبْلُ...» (۶)؛

ص: ۲۶

۱- ۲۲. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۵۴.

۲- ۲۳. سوره نور، آیه ۵۵.

۳- ۲۴. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۵۸.

۴- ۲۵. سوره بقره، آیه ۱۴۸.

۵- ۲۶. بحار الانوار، ج ۵۰، ص ۵۸.

۶- ۲۷. سوره انعام، آیه ۱۵۸.

روزی که بعضی از نشانه های پروردگارت محقق گردد، ایمان کسانی که قبلاً ایمان نیاورده اند سودی برای آنان ندارد.

امام صادق علیه السلام درباره آیه «یوم یأتی...» فرمود: آیات همان ائمه هستند و نشانه مورد انتظار، قائم است که چون ظهور کند، ایمان کسی که قبل از قیام او ایمان نیاورده است سودی ندارد و هر چند به پدران او علیهم السلام ایمان آورده باشد. (۱)

مراد از عدم سودمندی ایمان کسانی که قبل از ظهور ایمان نیاورده اند این است که امتیاز شیعیان قبل از ظهور را ندارد و گرنه بنای امام علیه السلام بر ایمان آوردن آنها به اوست.

«ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ * الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ...» (۲)؛ این کتابی است که شک در آن راه ندارد و هدایت کننده پرهیزکاران است که به غیب ایمان می آورند.

امام صادق علیه السلام درباره این سخن خدا «ذَلِكَ الْكِتَابُ...» فرمود: متقین، شیعیان علی علیه السلام هستند و غیب، حجت غایب است و شاهد این سخن، قول خداوند متعال است که می فرماید: «يَقُولُونَ لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَقُلْ إِنَّمَا الْغَيْبُ لِلَّهِ فَانْتَبِهُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنتَظِرِينَ» (۳)؛ می گویند چرا معجزه ای از سوی پروردگارش بر او نازل نمی شود؟ بگو دانستن غیب تنها برای خداست. پس منتظر باشید من هم با شما در انتظار می مانم (۴)

«يُعْرِفُ الْمَجْرُمُونَ بِسِيمَاهُمْ» (۵)؛

گناه کاران به چهره هایشان شناخته می شوند.

ص: ۲۷

۱- ۲۸. کمال الدین، ص ۱۸.

۲- ۲۹. سوره بقره، آیه ۲.

۳- ۳۰. سوره یونس، آیه ۲۰.

۴- ۳۱. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۵۲.

۵- ۳۲. سوره الرحمن، آیه ۴۱.

امام صادق علیه السلام درباره آیه «يعرف المجرمون بسيماهم» فرمود: خداوند آنها را می شناسد، اما این آیه درباره قائم علیه السلام نازل شد، او آنها را به چهره شان می شناسد و با اصحابش آنها را به ضرب شمشیر می زند. (۱)

«قَالَ لَوْ أَنَّ لِي بِكُمْ قُوَّةً أَوْ آوِي إِلَى رُكْنٍ شَدِيدٍ» (۲)؛

(لوط) گفت: ای کاش در برابر شما قدرت یا پشتیبان محکمی داشتم.

امام صادق علیه السلام درباره آیه «قال لو...» فرمود: این سخن لوط چیزی جز آرزوی قدرت قائم علیه السلام و ذکر قدرت یاران او نبود. هر مردی از اصحاب او، قدرت چهل مرد را دارد و قلبش از تکه های آهن محکم تر است. (۳)

«أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ» (۴)؛

چه کسی است که دعای مضطر را اجابت کند و گرفتاریش را برطرف سازد و شما را حاکمان زمین قرار دهد؟

امام صادق علیه السلام درباره آیه «أمن يجيب...» فرمود: این آیه درباره قائم علیه السلام نازل شد. به خدا قسم مضطر اوست. وقتی که دو رکعت نماز در مقام گزارد و خدا را بخواند، او را اجابت کند و بدی را از وی برطرف سازد و او را خلیفه زمین قرار دهد. (۵)

«وَأَنْ تَرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ» (۶)؛

ما می خواهیم بر مستضعفین زمین منت گذاریم و آنان را پیشوایان و وارثان زمین قرار دهیم.

ص: ۲۸

۱- ۳۳. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۵۲.

۲- ۳۴. سوره هود، آیه ۸۰.

۳- ۳۵. کمال الدین، ص ۶۷۳.

۴- ۳۶. سوره نمل، آیه ۶۲.

۵- ۳۷. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۴۸.

۶- ۳۸. سوره قصص، آیه ۵.

امیرالمؤمنین علیه السلام درباره آیه «و نرید ان...» فرمود: مستضعفین، آل محمدعلیهم السلام هستند که خداوند، مهدی آنها را پس از سختی ایشان بر می انگیزد و او، آنها را عزیز می کند و دشمنانشان را ذلیل می گرداند. (۱)

«أَلْيَوْمَ يَأْسَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنَ» (۲)؛

امروز کافران از (زوال) دین شما مأیوس شدند. پس، از آنها نترسید و از (مخالفت) من بترسید.

امام باقرعلیه السلام درباره آیه «الیوم یأس...» فرمود: منظور از «یوم» روزی است که قائم قیام کند. (۳)

«بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَنَا أُولَى بَأْسٍ شَدِيدٍ» (۴)؛

گروهی از بندگان قوی و جنگجوی خود را علیه شما بر می انگیزیم.

حمران گوید: امام باقرعلیه السلام همواره این آیه «وبعثنا علیکم...» را می خواند و می فرمود: قائم و یاران او هستند که جنگجویانی قدرتمندند. (۵)

«أُذِنَ لِلَّذِينَ يُقَاتِلُونَ بِأَنَّهُمْ ظَلَمُوا وَأَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ» (۶)؛

به کسانی که جنگ بر آنها تحمیل شده است اجازه جهاد داده شد زیرا مورد ظلم قرار گرفته اند و البته خداوند بر نصرت آنها تواناست.

امام صادق علیه السلام درباره آیه «اذن للذین...» فرمود: این آیه درباره قائم و یاران او نازل شده است. (۷)

«وَلَنذِيقَنَّهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الْأَدْنَىٰ دُونَ الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ» (۸)؛

و همانا غیر از عذاب بزرگ تر، از عذاب نزدیک به آنان می چشانیم.

ص: ۲۹

۱- ۳۹. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۵۴.

۲- ۴۰. سوره مائده، آیه ۳.

۳- ۴۱. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۵۵.

۴- ۴۲. سوره اسراء، آیه ۵.

۵- ۴۳. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۵۷.

۶- ۴۴. سوره حج، آیه ۳۹.

۷- ۴۵. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۵۸.

مفضل گوید: درباره آیه «و لنذیقنهم...» از امام صادق علیه السلام سؤال کردم و او فرمود: عذاب نزدیک، گرانی قیمت ها و عذاب بزرگ تر شمشیر مهدی است. (۱)

«الَّذِينَ إِِنْ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَآمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَ لِلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ» (۲)

کسانی که چون در زمین به آنها قدرت دادیم، نماز را بر پا می دارند و زکات می دهند و امر به معروف و نهی از منکر می کنند. و پایان همه کارها از آن خداست.

امام باقر علیه السلام درباره آیه «الَّذِينَ إِِنْ مَكَّنَّاهُمْ...» فرمود: این آیه برای آل محمد علیهم السلام تا آخرین امام و مهدی و اصحاب اوست. خداوند مشرق تا مغرب زمین را به تسخیر آنها در می آورد و دین را به وسیله او زنده می کند و بدعت ها و باطل را به وجود او و یارانش از میان می برد همان گونه که افراد نادان، حق را از میان برده بودند به صورتی که دیگر ظلمی در جایی دیده نمی شود و امر به معروف و نهی از منکر می کنند. (۳)

«قُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَ زَهَقَ الْبَاطِلُ» (۴)

بگو حق آمد و باطل نابود شد.

امام باقر علیه السلام درباره «قل جاء...» فرمود: وقتی قائم قیام کند دولت باطل از میان می رود. (۵)

آیه هجده سوره سبأ و آیه نود و هفت آل عمران نیز به امام مهدی علیه السلام مربوط می شوند که در بحث امتیت عصر ظهور به آنها اشاره خواهد شد.

ص: ۳۰

۱- ۴۷. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۵۹.

۲- ۴۸. سوره حج، آیه ۴۱.

۳- ۴۹. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۴۷.

۴- ۵۰. سوره اسراء، آیه ۸۱.

۵- ۵۱. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۶۲.

به وسیله قائم، زمین را

از دشمنانم پاک می گردانم. (۱)

امام مهدی علیه السلام دارای دو غیبت صغری و کبری است. این غیبت پر رمز و راز که همان پنهان شدن از چشم دیگران بود در دو مرحله انجام گرفت. مرحله اول که از تاریخ تولد او در سال ۲۵۵ هجری قمری و یا از تاریخ شهادت پدر بزرگوارش در سال ۲۶۰ آغاز گردید، غیبت کوتاه نامیده می شود که تا سال ۳۲۹ به طول انجامید. در این مدت اگر چه مردم او را نمی دیدند اما ارتباط آنها به طور کامل قطع نبود و نایبان خاص آن حضرت به محضر او می رسیدند و نیازهای مردم را به برکت وجود او برطرف می ساختند.

غیبت صغری با زمینه سازی های قبلی به وسیله امام دهم و یازدهم آغاز گردید. آنها ارتباط خود را به تدریج با مردم کاهش دادند و تا حد زیادی روابط مکاتبه ای را جایگزین ارتباط حضوری کردند تا با فرا رسیدن عصر غیبت، مردم حیران نشوند.

ص: ۳۲

امام زمان علیه السلام هم یک باره، غیبت کامل خود را به مرحله اجرا نگذارد، بلکه آن را به صورت تدریجی آغاز کرد. اگر چه در شروع عصر غیبت، مشاهده امام علیه السلام جز برای نواب خاصّ او امکان پذیر نبود، اما ارتباط غیر مستقیم او با مردم استمرار داشت و آنها می توانستند به واسطه نایبان خاصّ آن حضرت، با او ارتباط داشته باشند. این وضعیت قریب به هفتاد سال ادامه یافت تا غیبت کبری آغاز گردید.

در حقیقت محدودیت ارتباط امام دهم و یازدهم زمینه ساز غیبت صغری و غیبت کبری، زمینه ساز ظهور مهدی آل محمد علیهم السلام می باشد. با فرا رسیدن غیبت کبری، باب مکاتبات و سخنان با واسطه امام زمان علیه السلام بسته شد و دیگر کسی به عنوان نایب خاصّ او معرفی نگردید بلکه در یک سخن کلی که از سوی آن حضرت صادر شد به شیعیان خود فرمودند:

«وَأَمَّا الْخَوَاطِئُ الْوَاقِعَةُ فَارْجِعُوا فِيهَا إِلَى رُؤَاةِ حَدِيثِنَا فَإِنَّهُمْ حُجَّتِي عَلَيْكُمْ وَأَنَا حُجَّةُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ.» (۱)

در حوادثی که برای شما پیشامد می کند به راویان حدیث ما مراجعه کنید. به راستی که آنها حجّت من بر شما هستند و من حجّت خدا بر آنها می باشم.

در عصر غیبت کبری که شیعیان از امام خود دور شدند و عملاً ارتباط خود را با او از دست دادند سختی هایی پدید آمد و این خود به امتحانی بزرگ تبدیل گردید. امام علیه السلام نیز عزلتی بزرگ را آغاز کرد که این عزلت می توانست سختی هایی را برای او در پی داشته باشد، اما به لطف پروردگار عالم این سختی ها کاهش یافت.

ص: ۳۳

امام صادق علیه السلام فرمود:

برای صاحب این امر غیبتی است که ناگزیر در آن عزلتی خواهد داشت. بهترین منزل برای او مدینه، در کنار سی تن از یارانش می باشد و با وجود آنان، اضطراب و نگرانی نخواهد داشت. (۱)

و امام رضا علیه السلام فرمود:

خضر آب حیات نوشید و همواره زنده خواهد ماند. او نمی میرد تا در صور دمیده شود. خضر نزد ما می آید و بر ما سلام می کند. ما صوت او را می شنویم اما شخص او را نمی بینیم. هر جا ذکرش به میان آید حاضر می شود پس هر کس از شما نامش را می برد بر او سلام کند. خضر در مراسم حج حاضر می شود و تمام مناسک آن را انجام می دهد. در عرفات وقوف می کند و به دعای مؤمنین آمین می گوید و خداوند وحشت و تنهایی قائم ما را به الفت با او برطرف می سازد. (۲)

درباره ازدواج حضرت مهدی علیه السلام در زمان غیبت دو نظر وجود دارد، برخی معتقدند به خاطر شرایط خاصی که در این زمان دارد ازدواج نمی کند و عده ای با ذکر شواهدی نظر بر تأهل آن حضرت دارند و این موضوع در هاله ای از ابهام باقی خواهد ماند تا عصر ظهور فرا رسد. نکته دیگری که باید در این بحث به آن پرداخته شود این است که غیبت امام مهدی علیه السلام اولین غیبت یک مرد آسمانی نیست بلکه برخی از انبیاء گذشته هم مدتی از چشم مردم غایب می شدند. بنابراین، اصل غیبت برای برخی از پیشوایان امت های گذشته نیز تحقق یافته است که ما به ذکر یک نمونه آن اکتفا می کنیم.

ص: ۳۴

۱- ۵۴. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۱۵۷.

۲- ۵۵. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۱۵۲.

صالح پیامبر علیه السلام مدتی از قوم خود غایب شد. زمانی که او غیبت کرد مردی کامل بود و دارای شکمی هموار و قیافه ای زیبا، محاسنی انبوه و گونه هایی لاغر و قامتی متوسط بود، اما وقتی به قوم خود بازگشت او را نشناختند و مردم در مواجهه با او به سه دسته تقسیم شدند:

گروهی او را انکار کردند و گروهی به شک و تردید افتادند و عده ای یقین کردند که او صالح پیامبر علیه السلام است. وقتی با تردید کنندگان روبرو شد به آنها گفت: «من صالح هستم» اما آنها او را تکذیب کردند و مورد بدگویی و آزار خود قرار دادند و گفتند: «خداوند از تو بیزار است و صالح، چهره ای غیر از چهره تو داشت».

وقتی صالح از آنها گذشت و نزد گروه منکران آمد، آنها نیز سخن او را نپذیرفتند و به شدت اظهار تنفر کردند تا این که نزد گروه سوم رفت که اهل یقین بودند. به آنها گفت: «من صالح پیامبر هستم». گفتند: خبری به ما ده که در تو شک نکنیم و بپذیریم که تو صالح هستی، زیرا ما تردید نداریم که خداوند قادر است انسان را به هر صورتی که بخواهد تغییر دهد و به ما خبر رسیده است که قائم به هنگام آمدن چه نشانه هایی دارد و اگر خبری آسمانی برای ما بیاورد از او می پذیریم. صالح در جواب گفت: «من همان صالح هستم که ناقه را برای شما آوردم» گفتند: درست گفتی و این همان چیزی است که ما به دیگران می آموختیم، علامت آن شتر چیست؟ صالح پاسخ داد: یک روز او از آب استفاده می کرد و یک روز شما» آنها هم گفتند: «ما به خدا و آنچه تو از سوی او آوردی ایمان داریم»^(۱).

غیبت ولی عصر علیه السلام از اموری است که بر اساس حکمت های الهی صورت گرفته است، چه آن حکمت ها را بدانیم یا ندانیم و یا اجازه دانستن آنها را داشته باشیم یا نداشته باشیم. از روایات استفاده می شود که غیبت، حکمت های مختلفی دارد و برخی از آنها ذکر شده اند اما برخی از آنها نه تنها بیان نشده اند بلکه در روایاتی تصریح شده است که مصلحت نیست کسی از آنها آگاهی یابد. عبدالله بن فضل هاشمی گوید: از جعفر بن محمد علیه السلام شنیدم که می فرمود:

برای صاحب این امر غیبتی است که حتماً پیش خواهد آمد و اهل باطل در آن به تردید می افتند.

عرض کردم: چرا چنین غیبتی پیش خواهد آمد؟

فرمود: به خاطر چیزی که ما اجازه بیان آن را نداریم.

عرض کردم: پس چه حکمتی در غیبت اوست؟

حضرت فرمود: حکمت آن همان حکمتی است که در غیبت حجّت های الهی گذشته بوده است. حکمت غیبت او کشف نمی گردد مگر بعد از آن که ظهور کند همان گونه که حکمت کارهای خضر از سوراخ کردن کشتی، کشتن کودک و ساختن دیوار برای موسی کشف نگردید مگر هنگام جدایی او از موسی علیه السلام. ای عبدالله بن فضل! این امر یک امر الهی و سزای از اسرار خدا و غیبی از امور غیبی اوست و وقتی ما دانستیم که او حکیم است می پذیریم که همه افعال او بر اساس حکمت است اگر چه علت آن برای ما روشن نباشد. (۱)

ص: ۳۶

هم چنین حضرت مهدی علیه السلام در توقیع خود به اسحاق بن یعقوب فرمود: اما درباره علّتی که غیبت برای آن واقع شد خدای - عزوجل - می فرماید: «ای کسانی که ایمان آورده اید از چیزی سؤال نکنید که اگر برای شما آشکار گردد شما را ناراحت می کند.»(۱)

از روایاتی که بیان شد معلوم می گردد علّت اصلی غیبت برای ائمه علیهم السلام معلوم است اما فهم آن به مصلحت مردم نمی باشد. در عین حال به برخی از حکمت های غیبت اشاره شده است که به آنها می پردازیم.

۱ - امتحان

یکی از سنّت های الهی، امتحان بندگان خداست. این سنّت در امت های گذشته بوده و در امت اسلامی هم جاری است. امتحان های الهی برای این است که سعادت و شقاوت انسان ها از روی دلیل باشد. با امتحان است که مراتب خوبی و بدی مردم آشکار می گردد و خداوند بر اساس آن با آنان رفتار می کند. از جمله آزمایش های الهی که برای امت های گذشته بوده است و برای امت اسلامی هم تکرار می شود غیبت حجّت خداست.

جابر گوید: به امام باقر علیه السلام عرض کردم: فرج شما چه هنگام خواهد بود؟ فرمود:

«هَيْهَاتَ، هَيْهَاتَ لَا يَكُونُ فَرَجُنَا حَتَّى تُغْرِبُوا ثُمَّ تُغْرِبُوا ثُمَّ تُغْرِبُوا حَتَّى يَذْهَبَ الْكَدِرُ وَ يَبْقَى الصَّفْوُ.»(۲)

دور است و دور است؛ فرج ما پیش نخواهد آمد تا این که غربال شوید، باز غربال شوید و باز هم غربال شوید تا این که ناخالصی برود و صافی باقی بماند.

ص: ۳۷

۱- ۵۸. کمال الدین، ص ۴۸۵ - سوره مائده، آیه ۱۰۲.

۲- ۵۹. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۱۱۳.

و امام کاظم علیه السلام فرمود:

برای صاحب این امر امتحانی است تا جمعی از کسانی که به آن اعتقاد دارند برگردند. غیبت امتحانی از سوی خدای - عزوجل - است که خلقش را به آن می آزماید. (۱)

۲ - اتمام حجت

بدون شک حکومتی برتر و شایسته تر از حکومت آل محمدعلیهم السلام روی زمین نخواهد بود. تنها آنها هستند که می توانند حکومت عادلانه و مورد رضای خدا و مردم را برقرار کنند اما این حقیقت برای همه معلوم نیست و عده ای معتقدند که می توانند با تکیه بر افکار بشری، حکومتی پدید آورند که به حاکمیت حق و عدالت بینجامد. حال برای آن که ثابت شود غیر از آل محمدعلیهم السلام و غیر از راه و رسم آنها، کسی نمی تواند حکومت عادلانه و حق طلبانه داشته باشد، خدای - تعالی - این فرصت را برای بشر فراهم آورد تا همه افکار و اندیشه های سیاسی و حکومتی و اصناف مختلف مردم به حاکمیت دست یابند و ضعف آنها آشکار گردد، آن گاه حجت خدا ظهور کند و به حق و عدالت جامه عمل بپوشاند.

امام صادق علیه السلام می فرماید:

«ما یكون هذا الأمر حتى لا يبقى صنف من الناس إلا وقد ولوا على الناس حتى لا يقول قائل إننا لو ولينا لعدلنا ثم يقوم القائم بالحق والعدل.» (۲)

ظهور تحقق نمی یابد تا این که گروهی نماند مگر این که بر مردم حکومت کرده باشد تا کسی نگوید اگر ما حکومت داشتیم به عدالت رفتار می کردیم، آن گاه قائم به حق و عدل قیام می کند.

ص: ۳۸

۱ - ۶۰. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۱۵۰.

۲ - ۶۱. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۴۴.

امام مهدی علیه السلام حجت خداست و باید باقی بماند تا زمین از حجت خالی نشود. اگر او آخرین وصی رسول خدا صلی الله علیه و آله نبود ضرورتی بر غیبت او وجود نداشت و چنانچه به شهادت می رسید با وجود امام پس از او زمین از حجت برخوردار بود، اما با توجه به این که او آخرین امام و حجت الهی است و با وجود شرایط سیاسی زمان او قطعاً به شهادت می رسید غیبت او یک ضرورت تَخَلُّف ناپذیر بود که صورت گرفت.

در روایات متعددی آمده است که مهدی علیه السلام فرزند امام حسن عسکری علیه السلام است و او خواهد آمد و حاکمان طغیان گر را از میان خواهد برد و حکومت حق و عدل را به پا خواهد کرد. از این رو حاکمان ستمکار زمان ائمه علیهم السلام حساسیت شدیدی نسبت به امامان معصوم علیهم السلام داشتند و بلکه نابودی آنها را در سر می پروراندند تا مهدی علیه السلام که وعده آمدن او داده شده بود پا به عرصه وجود نگذارد. بر همین اساس بود که ائمه علیهم السلام را می کشتند در حالی که می توانستند آنها را در محدودیت های دیگری قرار دهند. البته وقتی به زمان امامت او نزدیک شدند وحشت بیشتری وجود آنها را فرا گرفت و برای همین بود که خلفای ستمکار عباسی، امام حسن عسکری علیه السلام را به سامره آوردند تا او را تحت کنترل بیشتری قرار دهند و مهدی موعود را به هنگام تولد و حتی قبل از آن، در شکم مادر به قتل برسانند تا حکومت جباران از سوی او تهدید نشود و مشکل بزرگ آنها برای همیشه حل شود. با این شرایط بود که خدای متعال او را از دیده ها غایب کرد و حجت خود را از کشته شدن حفظ نمود تا روزی او را حاکم زمین گرداند.

امام حسن عسکری علیه السلام در این باره می فرماید:

بنی امیه و بنی عقیس به دو دلیل ما را هدف شمشیرهای خود قرار دادند: یکی آن که می دانستند حقی در خلافت بر مردم ندارند و از ادعای ما بر حکومت و قرار گرفتن آن در مرکز اصلی خود می ترسیدند. و دیگر اینکه آنها به اخبار فراوانی مبنی بر نابودی حکومت جبّاران و ستمکاران به دست قائم ما برخورد کرده بودند و شک نداشتند که خود از جبّاران و ستمکارانند. از این رو سعی در قتل اهل بیت رسول خدا علیهم السلام و نابودی نسل او داشتند تا این که از تولّد قائم جلوگیری کنند یا او را به قتل برسانند. (۱)

نَوَابِ خَاصِّ اِمَامِ زَمَانِ عَلِيهِ السَّلَامِ

نایبان زمان غیبت صغری که توسط امام زمان علیه السلام انتخاب می شدند، نایب خاص و فقهای واجد شرایط زمان غیبت کبری، نایب عام آن حضرت محسوب می شوند.

اولین نایب منتخب امام عصر علیه السلام «عثمان بن سعید» بود. او مردی عادل، موثق، پارسا و از مفاخر شیعه و دانشمندان زمان خود بود که سخنان امام علیه السلام را به شیعیان می رساند و پیش از امام زمان علیه السلام نیز مورد تأیید امام دهم و یازدهم بود و امام زمان علیه السلام نیز و کالت قبلی او را از سوی پدرش تأیید و تمدید کرد. وقتی عمر گرانیامیه او به پایان رسید، حضرت، فرزندش «محمد بن عثمان» را به نیابت از خود برگزید. او نیز مردی دانشمند، عادل و مورد اعتماد بود و به خوبی وظایف خود را انجام

ص: ۴۰

می داد. وقتی پدرش رحلت کرد ولی عصرعلیه السلام طی نامه ای این گونه به او تسلیم گفت:

«... ما از خدا هستیم و به سوی او باز می گردیم. تسلیم فرمان او و راضی به قضای او هستیم. پدرت حیات و مرگی سعادت‌مندانه و شایسته داشت. خداوند او را مورد رحمت خود قرار داد و به اولیائش ملحق گرداند. او همواره در انجام دستورات ما (ائمّه علیهم السلام) کوشا بود و در آنچه او را به خدا و آنها نزدیک می کرد تلاش می نمود. خداوند چهره او را شاد و خرم کند و از لغزش و خطای او درگذرد.

خداوند پاداش تو را زیاد نماید و عزای او را برای تو نیکو قرار دهد. تو و ما هر دو مصیبت زده شدیم و فراقش ما را اندوهگین ساخت. خداوند او را در جایی که بازگشت کرده است، شاد گرداند.

از کمال سعادت او این بود که خداوند فرزندی مثل تو را به او عطا فرمود تا بعد از او بماند و جانشین وی گردد و برایش طلب رحمت کند. خدا را سپاس، دل ها به وجود تو و آنچه خدا در تو و نزد تو قرار داده است شادمانند. خداوند یاریت دهد و به تو توان و توفیق بخشد و نگهدار، حافظ، کفایت کننده و یاورت باشد. (۱)

با وفات محمد بن عثمان، حسین بن روح نوبختی، عهده دار نیابت افتخارآمیز امام عصرعلیه السلام گردید. او نیز همانند دو نایب قبلی فردی ممتاز بود و همه مردم او را به علم و عدالت و امانت داری می ستودند.

پیش از آن که محمد بن عثمان رحلت کند امام زمان علیه السلام به او دستور داد جانشین خود را به مردم معرفی کند. از این رو بزرگان شیعه را دعوت کرد و در جمع آنها فرمود:

ص: ۴۱

«اگر من از دنیا رفتم امر نیابت با حسین بن روح نوبختی خواهد بود، به من دستور رسید او را جانشین پس از خود قرار دهم، به او مراجعه کنید و در کارها بر او اعتماد و تکیه داشته باشید.»^(۱)

هم چنین وقتی لحظه های آخر عمر خود را طی می کرد بزرگان شیعه نزد او اجتماع کردند و از او پرسیدند: اگر برای تو پیشامدی شد چه کسی جانشین تو خواهد بود؟ و او جواب داد: حسین بن روح نوبختی جانشین من و سفیر میان شما و صاحب الامر خواهد بود. او وکیل، مورد اعتماد و امین صاحب الامر است در کارهای خود به او مراجعه نمایید و در کارهای مهم خود به او اعتماد کنید. به من دستور رسید او را معرفی کنم و این پیام را به شما رساندم.^(۲)

پس از گذشت بیست و یک سال از نیابت حسین بن روح، در سال ۳۲۶ هجری بدرود حیات گفت و نوبت به چهارمین نایب خاص صاحب الامر علیه السلام یعنی «علی بن محمد سمري» رسید. او نیز از بزرگان، دانشمندان و پرهیزکاران مورد اعتمادی بود که وظیفه ارتباط بین مردم و امام عصر علیه السلام را بر عهده گرفت تا این که زمان رحلت او نیز فرا رسید. پس از او دیگر کسی به عنوان نایب خاص امام علیه السلام به بزرگان شیعه معرفی نشد بلکه او نامه ای را از آن حضرت دریافت کرد که در آن آمده بود:

«ای علی بن محمد سمري! خداوند پاداش برادران دینی ات را در رحلت تو، بزرگ گرداند. تو تا شش روز دیگر وفات خواهی کرد، به کارهایت رسیدگی نما و به کسی به عنوان جانشین خود وصیت نکن، زیرا

ص: ۴۲

۱- ۶۴. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۳۵۵.

۲- ۶۵. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۳۵۵.

زمان غیبت کامل فرا رسیده است و دیگر ظهوری جز با گذشت مدّتی طولانی و سخت شدن دل ها و پرشدن زمین از ظلم و جور نخواهد بود.»(۱)

حکمت گزینش نواب خاص

با حلول زمان غیبت کوتاه امام زمان علیه السلام افراد ممتاز و موجهی به مسئولیت افتخارآمیز نیابت آن حضرت بار یافتند. تعیین این افراد و ارتباط با مردم، آثاری داشت که از جمله آنها اثبات وجود حضرت برای شیعیان و بلکه همه مسلمانان بود. اگر غیبت صغری نمی بود و به یک باره غیبت کبری آغاز می شد چه بسا مردم از وجود حجّت خدا بی اطلاع می ماندند و این سبب می گردید که اعتقاد به او نادیده گرفته شود و باور کنند از دنیا رفته و یا او را کشته اند و دشمنان نیز به فضای تردید و فتنه دامن می زدند و مسئله مهدویت را به کلی منتفی می کردند.

تعیین چهار نایب از سوی امام علیه السلام سبب گردید تا اصل موضوع غیبت و وجود ولی عصر علیه السلام و حیات او، در طول حدود هفتاد سال تثبیت گردد و انتظار فرج که از ضروریات تشیع و بلکه اسلام است، آشکار شود و آثار مثبت آن جوامع اسلامی را فراگیرد. البته ادامه وضعیت غیبت صغری ممکن بود امّیا لازم نبود، زیرا غیبت کوتاه جنبه مقدماتی و زمینه سازی داشت و این کار در طول ده ها سال به خوبی اثبات گردید.

پایان عصر غیبت

بدون شک، شب غیبت به پایان می رسد و صبح ظهور فرا خواهد

ص: ۴۳

رسید و خدا می داند که آن زمان کی خواهد آمد. اما آیا غیر از خدا هم کسی می داند پایان غیبت در چه تاریخی اتفاق خواهد افتاد؟

بنا بر حکمت الهی، پاسخ این سؤال را کسی جز خدا نمی داند و هر کسی هم زمانی برای آن تعیین کند سخن او راست نخواهد بود بلکه گمانی است که می برد یا دروغی است که می گوید.

رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود:

مَثَل قائم، مَثَل، قیامت است که جز خداوند کسی از وقت آن آگاهی ندارد. این واقعیت بر آسمان و زمین سنگین است و او ناگهانی خواهد آمد. (۱)

و امام باقر علیه السلام فرمود:

دروغ می گویند تعیین کنندگان وقت، دروغ می گویند تعیین کنندگان وقت، دروغ می گویند تعیین کنندگان وقت! (۲)

دلایل عدم تعیین وقت ظهور

عدم بیان تاریخ ظهور از سوی خدای متعال دلایلی دارد که ما به چند مورد آن اشاره می کنیم.

الف) انتظار فرج

از زمانی که امام زمان علیه السلام غیبت کرده است نور امید به ظهور او دل مؤمنین را روشن نگاه داشته است. هم اکنون این انتظار وجود دارد و روز به روز بر شدت و قوت آن افزوده می شود و هر مؤمنی آرزو دارد عصر ظهور را درک کند. اما اگر زمانی برای پایان غیبت تعیین می گردید چنین

ص: ۴۴

۱- ۶۷. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۱۵۴.

۲- ۶۸. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۱۰۳.

انتظار و امیدی به ظهور منجی عالم نبود و ناامیدی و افسردگی قلوب مؤمنین را فرا می گرفت زیرا همه آنها جز عده ای که در آستانه عصر ظهور قرار می گرفتند نا امید می شدند و دیگر نه دعایی برای ظهور منجی عالم می شد و نه شوقی به آمدن او دل ها را فرا می گرفت.

ب) تسهل دوران غیبت بر امام علیه السلام

عدم اعلام زمان ظهور، هر لحظه وجود مقدس امام زمان علیه السلام را آماده و با نشاط نگاه می دارد؛ زیرا این احتمال را می دهد که هر لحظه زمان غیبت به پایان رسد، اما اگر مدّت معینی برای ظهور او اعلام می شد، گذشت این مدت بسیار سخت و جانکاه بود به ویژه با عزلت و غربتی که با دوران غیبت آن حضرت همراه است.

ج) خودسازی و آمادگی مؤمنین

با ابهام زمان ظهور یک حرکت اصلاحی و زمینه سازی اخلاقی در میان منتظران او شکل خواهد گرفت زیرا هر لحظه ممکن است خورشید دل ها از پشت ابرهای غیبت طلوع کند و آنها باید آماده پذیرایی از او باشند. در حالی که اگر وقت ظهور معلوم می شد این همه حرکت های ارزشی و نشاط بخش و سازنده به وجود نمی آمد، زیرا تمام مؤمنین به جز آنان که در آستانه عصر ظهور قرار می گیرند می دانستند دوران درخشان ظهور را درک نخواهند کرد.

د) بداء

بداء آن تغییر و تحولی است که در یکی از مقدرات الهی صورت می گیرد. همان گونه که در قرآن آمده است. (۱) قرار شد موسی علیه السلام سی

ص: ۴۵

شب به کوه طور برود اما ده روز به آن اضافه گردید و به چهل روز رسید. در این مدت ده روز که موسی علیه السلام دیرتر بازگشت، سامری از فرصت استفاده کرد و آن گوساله را ساخت و به عنوان خدای بنی اسرائیل معرفی کرد و بسیاری از مردم را کافر گردانید.

محمد حنفیه درباره فلسفه عدم تعیین وقت می فرماید: وقتی بازگشت موسی از وقت معین به تأخیر افتاد، مردم گفتند: موسی ما را فریب داد و گوساله را پرستیدند.^(۱)

اگر زمان ظهور، مورد بداء قرار گیرد - که البته چنین احتمالی وجود دارد - و بر اثر دعای مؤمنین زمان غیبت کوتاه شود و یا شرایط ظهور به شکلی زودتر فراهم گردد و یا به عکس به خاطر عدم وجود شرایط به تأخیر افتد و امام علیه السلام زودتر یا دیرتر از وقت معین ظهور کند اختلاف و انحراف، مردم را فرا خواهد گرفت و به وعده های الهی بد گمان خواهند شد و مهدی های ساختگی زیاد شده و مردم به جای یاری رساندن به منجی عالم به جدال و منازعه می پردازند.

رؤیت امام زمان علیه السلام در عصر غیبت

با غیبت ولی عصر علیه السلام دیدن او به صورت عادی منتفی گردید، اما مشاهده آن حضرت به صورت موردی ادامه یافت و ملاقات های فراوانی که در طول تاریخ غیبت صورت گرفته است هر گونه تردیدی را در این زمینه برطرف می سازد. با این حال روایتی وارد شده است که:

امام زمان علیه السلام فرمود:

ص: ۴۶

کسی از شیعیان من خواهد آمد که ادعای دیدن را دارد. بدانید هر کس قبل از خروج سفیانی و صیحه آسمانی ادعای رؤیت مرا داشته باشد دروغگو است و به من افترا بسته است. (۱)

ظاهر این روایت، نفی ملاقات و دیدن آن حضرت نیست زیرا مفاد آن این است که کسی می آید و ادعای رؤیت می کند. شما چنین ادعایی را نپذیرید و کسی هم که چنین ادعایی کند دروغ گفته و افترا بسته است. معلوم می شود ادعای مورد بحث صرف دیدار نیست بلکه امام علیه السلام خواسته است باب ادعای مشاهده خود را به عنوان نایب خاص مسدود کند، به ویژه این که سخن مورد نظر، توقیع شریف آن حضرت به آخرین نایب خاص خود علی بن محمد سمری بوده است. امام زمان علیه السلام خواسته است به آخرین نایب خود و همه شیعیان بفرماید که باب نیابت خاص بسته شد و هر کسی قبل از ظهور چنین ادعایی کند دروغ گفته و افترا بسته است. بنابراین مراد از مشاهده، مشاهده حاکی از نیابت است. البته ممکن است مشاهده را به معنای رؤیت بعد از ظهور مطرح کرد چه این که برخی فرقه های گمراه معتقدند حضرت ظهور کرده است! چنین کسانی دروغگو و اهل افترا هستند. در هر صورت روایت ردی بر مشاهداتی که در طول تاریخ غیبت صورت گرفته است نمی باشد و اگر هم چنین بود خبر واحد که نهایتاً افاده گمان می کند نمی تواند در برابر یقینی که از ملاقات گسترده مؤمنین و به ویژه علمای مورد وثوق حاصل می شود معارضه ای داشته باشد.

علمای شیعه در کتاب هایی نظیر: بحارالانوار، جنه المأوی، نجم الثاقب و منتهی الآمال به ذکر ملاقات هایی از مؤمنین، با صاحب الزمان علیه السلام

ص: ۴۷

پرداخته اند و البته آنچه نوشته اند یکی از صدها ملاقاتی است که انجام گرفته است. نویسنده کسی را می شناسد که چند مرتبه در خواب و بیداری به حضور کعبه دل ها رسیده است. یکی از کسانی که به محضر او بار یافته است حاج علی بغدادی می باشد. او می گوید:

«هشتاد تومان خمس (سهم امام) داشتم و برای پرداخت آن به نجف اشرف رفتم و بیست تومان آن را به فقیه پارسا، شیخ مرتضی انصاری و بیست تومان به جناب شیخ محمد حسین مجتهد کاظمینی و بیست تومان به جناب محمد حسن شروقی تحویل دادم و بیست تومان دیگر باقی مانده بود که خواستم به هنگام برگشت به جناب شیخ محمد حسن کاظمینی آل یس تحویل دهم. وقتی از نجف به بغداد برگشتم دوست داشتم هر چه زودتر بدهی خود را پردازم.

روز پنجشنبه راهی کاظمین شدم و به زیارت دو امام همام (امام کاظم و امام جواد علیهما السلام) مشرف شدم، آن گاه به حضور جناب شیخ محمد حسن شرفیاب شدم و بخشی از آن بیست تومان را پرداختم و از او اجازه گرفتم بقیه آن را به تدریج در مواردی که شایسته است صرف کنم.

وقتی عازم بغداد شدم، یک سوم راه را طی کرده بودم که دیدم سید جلیل القدری از طرف بغداد به طرف من می آید. چون نزدیک شد سلام کرد و دست های خود را برای دست دادن و معانقه گشود و فرمود: «اهلاً و سهلاً» و مرا در بغل گرفت و معانقه کردیم و یکدیگر را بوسیدیم. او عمامه سبزی بر سر داشت و بر رخسار مبارکش خال سیاهی بود. فرمود: خیر است به کجا می روی؟

گفتم دو امام مدفون در کاظمین را زیارت کردم و به بغداد برمی گردم. فرمود: امشب شب جمعه است برگرد! گفتم: نمی توانم برگردم. فرمود:

می توانی! برگرد تا شهادت دهم که تو از دوستان جدم امیرالمؤمنین علیه السلام و ما هستی و شیخ هم شهادت دهد، زیرا خدای - تعالی - امر فرموده است که دو شاهد بگیرید. و این اشاره به مطلبی بود که در خاطر داشتم تا از جناب شیخ خواهش کنم نوشته ای به من دهد که تأیید کند از دوستان اهل بیت علیهم السلام هستم و آن را در کفن خود گذارم. از او پرسیدم شما از کجا می دانی و چگونه شهادت می دهی؟ فرمود: چگونه کسی که حق او را می رسانند، رساننده حق را نشناسد؟

گفتم: چه حقی؟ فرمود: آن که به وکیل من رساندی. گفتم وکیل شما کیست؟ فرمود: شیخ محمد حسن. گفتم وکیل شماست؟ فرمود: وکیل من است.

من پیش خود گفتم این سید سهم سادات می خواهد و دوست دارم بخشی از سهم امام را که نزد خود دارم به او بدهم. گفتم: چیزی از حق شما نزد من باقی مانده است و من از جناب شیخ محمد حسن اجازه مصرف آن را گرفته ام.

تبیّ می در روی من کرد و فرمود: آری، بخشی از حق ما را به وکلای ما در نجف اشرف رساندی. گفتم: آنچه را ادا کردم مورد قبول قرار گرفت؟ فرمود: آری. در خاطر گذشت که این سید علمای اعلام را وکلای خود معرفی می کند و این برای من، امر بزرگی جلوه کرد. سپس گفتم: علما، وکلای اخذ حقوق ساداتند، و مرا غفلت گرفت. آن گاه فرمود: برگرد جدم را زیارت کن... سپس فرمود: امام زمان خود را می شناسی؟ گفتم: چرا نمی شناسم؟ فرمود: بر امام زمان خود سلام کن! من هم گفتم:

السلام علیک یا حجهالّله یا صاحب الزّمان یا بن الحسن.

او هم تبسمی کرد و فرمود: علیک السلام و رحمہ اللہ وبرکاتہ. آن گاه وارد حرم مطہر شدیم و ضریح را بوسیدیم... وقتی از نماز فارغ شدم او را ندیدم و هر چه در حرم جستجو کردم او را مشاهده نکردم. سپس به خاطر آمد، این سید چه کسی بود؟ نشانه ها و معجزات گذشته را مورد توجه قرار دادم که با این که من کار ضروری داشتم به راحتی به دستور او بازگشتم و با این که او مرا ندیده به اسم صدایم کرد و این که فرمود: دوستداران ما، و من شهادت می دهم و دیدن نهر جاری و درختان میوه دار در غیر فصل آن به هنگام رفتن به کاظمین و غیر این مسائل آنچه گذشت همه سبب گردید که یقین پیدا کنم که او حضرت مهدی علیه السلام است. (۱)

گفتم شبی به مهدی، بردی دلم ز دستم

من منتظر به راهت، شب تا سحر نشستم

گفتم چه کار بهتر، زین انتظار جانان

من راه وصل خود را، بر روی تو نبستم

گفتم دلم ندارد، بی تو قرار و آرام

من عقده دلم را، امشب دگر گسستم

گفتا هوای نفست، باشد حجاب و صلیم

گر نفس را شکستی، دستت رسد به دستم

فواید ولی عصر علیه السلام در زمان غیبت

تشبیه زیبایی در احادیث آمده است که فایده امام غایب را به بهترین شکل بیان می کند. جابر بن عبد اللہ انصاری از رسول خدا صلی الله علیه وآله پرسید:

ص: ۵۰

«هَيْلٌ يَنْتَفِعُ الشَّيْعَةُ بِالْقَائِمِ فِي غَيْبَتِهِ؟ فَقَالَ: إِي وَالَّذِي بَعَثَنِي بِالنَّبِيِّ إِنَّهُمْ لَيَنْتَفِعُونَ بِهِ وَ يَسْتَضِيئُونَ نُورَ وَلَايَتِهِ فِي غَيْبَتِهِ كَانْتِفَاعِ النَّاسِ بِالشَّمْسِ وَإِنْ جَلَّلَهَا السَّحَابُ.» (۱)

آیا شیعه در زمان غیبت از وجود قائم بهره مند می باشد؟ حضرت فرمود: قسم به کسی که مرا به نبوت برانگیخت، آنها از وجود او بهره مند می شوند و به نور ولایتش روشنی می گیرند همان گونه که مردم از خورشید پشت ابر بهره می گیرند.

امام مهدی علیه السلام نیز در جواب اسحاق بن یعقوب که سؤال کرده بود چگونه از امام غایب بهره مند می شویم فرمود:

«أَمَّا وَجْهُ الْإِنْتِفَاعِ بِي فِي غَيْبَتِي فَكَالْإِنْتِفَاعِ بِالشَّمْسِ إِذَا غَيَّبَهَا عَنِ الْأَبْصَارِ السَّحَابُ.» (۲)

اما بهره مندی از من در زمان غیبتم، همانند بهره مندی از خورشید است وقتی ابر آن را از چشم ها پنهان کند.

خورشید دارای دو نور افشانی مستقیم و غیر مستقیم است. در تابش غیر مستقیم ابرها مانند شیشه مات نور مستقیم خورشید را از خود عبور می دهند و در نتیجه به موجودات زنده می رسد. غایب بودن خورشید در پشت ابرها غیر از نبودن آن است. اگر خورشید نباشد همه جا تاریک است اما با وجود خورشید در پس ابرها همه جا روشن است و خورشید فواید خود را از پشت ابرها به موجودات می رساند. با ذکر این تشبیه جامع به برخی از فواید امام غایب علیه السلام می پردازیم.

۱ - امید بخشی

شیعه به خاطر عقیده ای که به وجود امام زنده خود دارد اگر چه او را

ص: ۵۱

۱- ۷۳. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۹۳.

۲- ۷۴. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۹۲.

نمی بیند اما احساس تنهایی هم ندارد و همواره چشم امید به آن عزیزی دارد که وعده ظهورش داده شده است. شیعه منتظر است و انسان منتظر، امیدوار است و کسی که امیدوار باشد فعال و با نشاط است و از هرگونه کسالت، افسردگی و دل مردگی به دور خواهد بود.

۲ - امتیت

زمین همواره باید از حجت خدا برخوردار باشد تا وضعیت عادی خود را طی کند و گرنه امنیت آن از میان می رود. این حقیقت در روایات زیادی بیان شده است که ما به برخی از آنها اشاره می کنیم. امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود:

«لَمْ تَخْلُ الْأَرْضُ مُنْذُ خَلَقَ اللَّهُ مِنْ حُجَّهِ اللَّهِ فِيهَا، ظَاهِرٌ، مَشْهُورٌ أَوْ غَائِبٌ مَسْتُورٌ وَلَا تَخْلُو إِلَيَّ أَنْ تَقُومَ السَّاعَةُ مِنْ حُجَّهِ اللَّهِ فِيهَا.» (۱)

از زمانی که خداوند آدم را آفرید، زمین از حجت خالی نشده است، چه آشکار و شناخته شده و چه نهان و پوشیده و تا قیامت هم از حجت الهی خالی نخواهد شد. اولین انسانی که آفریده شد حجت خدا بود و از آن پس همواره زمین از حجت خدا خالی نبوده است. بعد از رسول خدا صلی الله علیه و آله هم ائمه علیهم السلام حجت های خدا بر روی زمین بوده اند.

امام صادق علیه السلام فرمود:

«لَوْ بَقِيَتِ الْأَرْضُ بِغَيْرِ إِمَامٍ سَاعَةً لَسَاخَتْ.» (۲)

اگر زمین ساعتی بدون امام بماند از هم فرو می پاشد.

و امام سجاده علیه السلام فرمود:

ما کسانی هستیم که خداوند به برکت ما آسمان را از فرو افتادن بر

ص: ۵۲

۱- ۷۵. بحار الانوار، ج ۲۳، ص ۶.

۲- ۷۶. بحار الانوار، ج ۲۳، ص ۲۱.

زمین حفظ می کند و تعادل زمین را تضمین می نماید تا به اهلش آسیب نرساند و به برکت ما باران می بارد و رحمت خدا گسترش می یابد و برکات زمین سر بر می آورد. اگر کسی از ما در زمین نباشد زمین اهل خود را فرو می برد. (۱)

اکنون حجت خدا بر روی زمین، حضرت مهدی علیه السلام است که به زمین امنیت بخشیده است، چه این که خود فرمود:

«إِنِّي لَأَمَانٌ لِأَهْلِ الْأَرْضِ». (۲)

من مایه امنیت اهل زمین هستم.

۳ - گره گشایی

یکی دیگر از فواید امام غائب گره گشایی مادی، معنوی و علمی از مؤمنین است. هر مؤمنی می تواند با توسل به وجود مبارک آن حضرت از او بخواهد از مشکلاتی که دارد گره گشایی کند چه این که محدث خبیر، حاجی نوری می گوید:

اغاثه و فریادرسی در ماندگان از مناصب الهیه آن جناب خواهد بود. (۳)

یکی از شیعیان امام زمان علیه السلام ابوراجح است. او سرپرست یکی از حمام های عمومی شهر حله بود و بسیاری از مردم او را می شناختند. در آن زمان، حاکم شهر حله فردی به نام «مرجان صغیر» بود. روزی به او خبر دادند که ابوراجح به بعضی از صحابه پیامبر صلی الله علیه و آله بدگویی می کند. حاکم او را احضار کرد و دستور داد او را کتک بزنند. مأموران به اندازه ای ابوراجح را زدند که نزدیک بود جان دهد. ضربه هایی به صورت او زدند که دندان

ص: ۵۳

۱- ۷۷. بحار الانوار، ج ۲۳، ص ۵ و ۶.

۲- ۷۸. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۹۲.

۳- ۷۹. نجم الثاقب، باب نهم، ص ۵۷۲.

هایش کنده شد و زبانش را از دهان بیرون آوردند و با جوال دوز سوراخ کردند و بینی اش را بریدند و با وضع بدی او را بستند و در خیابان های حله گرداندند و آن قدر مورد ضرب و جرح قرار گرفت که بر زمین افتاد و مرگ را مشاهده کرد.

سرانجام حاکم را از رفتاری که با ابوراجح داشتند آگاه کردند او هم دستور داد ابوراجح را به قتل برسانند. اطرافیان حاکم گفتند: او پیرمرد کهنسالی است و به اندازه کافی با وی برخورد شده است او را رها کن تا خود بمیرد و شما در خونش شریک نباشی. با اصرار فراوان آنها، حاکم از قتل او گذشت اما وضع او به گونه ای بود که تردیدی در مرگش وجود نداشت. روز بعد مردم دیدند که ابوراجح با سلامت کامل به نماز ایستاده است. با شگفتی از او پرسیدند: چگونه سلامت خود را باز یافته ای؟! ابوراجح پاسخ داد: وقتی مرگ را مشاهده کردم و زبانی نداشتم که خدا را بخوانم، با قلب خود از خداوند درخواست کردم و از سید و مولای خود صاحب الزمان خواستم به فریادم رسد.

وقتی شب فرا رسید ناگهان دیدم خانه ام پر از نور شد و صاحب الزمان علیه السلام را نزد خود حاضر دیدم. حضرت علیه السلام جلو آمد و دست بر چهره ام کشید و فرمود: برو و برای تأمین زندگی خانواده ات تلاش کن که خداوند تو را شفا داد. من هم شب را صبح کردم و همان گونه که می بینید سلامت خود را باز یافتم.

یکی از نیکوکاران زمان ابوراجح، شیخ شمس الدین محمد بن قارون است. او می گوید: به خدا قسم ابوراجح مردی ضعیف، زرد چهره، بد قیافه و کم ریش بود. من همواره به حمام او می رفتم و او را این گونه

می دیدم، اما بعد از این واقعه او را مردی جوان، قوی، سرخ چهره و دارای قامتی افراشته دیدم و همواره این گونه بود تا از دنیا رفت.

خبر شگفت آور سلامت ابوراجح منتشر شد، حاکم او را احضار کرد و چون تفاوت عجیب دیروز و امروز او را دید، رعب و وحشتی بزرگ بر قلب او افتاد و آن چنان تحت تأثیر قرار گرفت که در برخورد خود با شیعیان تجدید نظر کرد و به آنها احترام می کرد و لغزش های آنها را می بخشید و به نیکوکاران آنها احسان می کرد.^(۱)

ص: ۵۵

۱- ۸۰. بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۷۰ و ۷۱.

انتظار، چراغ شب های

تار غیبت است.

عصر غیبت، عصر پنهانی حجت خدا و غربت مؤمنان است. عصری است که غم و اندوه بر چهره جان آنان نشسته است. غم آنها، غم تنهایی، غم دوری، غم غربت، غم عزلت، غم ندیدن مولا و حاکمیت دشمنان خدا بر زمین است.

به راستی زمان غیبت چه اندوه بار است. حزن، آسمان دل ها را فرا گرفته و گرد غم بر چهره ها نشسته است. کاشانه منتظران غم انگیز است و آه دوری از حجت خدا، جان ها را می گدازد. همه در انتظارند و درد انتظار چه غوغایی در دل ها ایجاد کرده است. دل ها گریان، اشک ها ریزان، چشم ها به راه، تا که در آسمان باز شود و جبرئیل علیه السلام مژده آمدن عزیز و سالار منتظران را در آسمان فریاد کند. امام رضاعلیه السلام فرمود:

«كَمْ مِنْ مُؤْمِنٍ مُتَأَسِّفٍ حَيْرَانَ حَزِينٍ عِنْدَ فِقْدَانِ الْمَاءِ الْمُعِينِ» (۱)

چه بسیار مؤمنانی که در نبود آب پاک و روان (مهدی علیه السلام) اندوهگین و سرگشته و محزونند.

ص: ۵۸

آیا دوری از محبوب غم انگیز نیست، آن هم محبوبی که حجت خدا باشد؟ این سخت است که انسان هر کسی را ببیند اما مولای خود را نبیند، سخن هر کسی را بشنود اما سخن مولای خود را نشنود و نداند او کجاست تا به سویش پرکشد و یا از کجا عبور کرده است تا گرد راهش را سرمه چشمش کند. آه، کجایند آنهایی که در فراقش می سوزند و چراغ یادش را همواره در دل روشن نگاه داشته اند چنان که رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود:

«تَحْزُنُ لِفَقْدِهِ أَهْلُ الْأَرْضِ وَالسَّمَاءِ. فَكَمْ مِنْ مُؤْمِنٍ وَ مُؤْمِنَةٍ مُتَأَسِّفٍ مُتَأَلِّهِفٍ حَيْرَانٍ عِنْدَ فَقْدِهِ.» (۱)

اهل زمین و آسمان در نبود او غمگینند، چه بسیار مردان و زنان مؤمنی که در نبود او در اندوه و افسوس و سرگردانی به سر می برند.

فدای آن عزیزی بشوم که دل عزیزان در فراقش می سوزد و لحظه ای از یاد دوستدارانش بازمی ماند. پروردگارا! این شب طولانی غیبت را به پایان رسان و رخسار نورانی عزیز و محبوب ما را از پشت پرده غیبت آشکار ساز تا در پناهش آرام گیریم. یا رحم الراحمین به حق محمد و آله الطاهیرین.

وظایف شیعه در زمان غیبت

مقدمه

شیعه در زمان غیبت آرام نمی گیرد، بی تحرک نیست، غفلت نمی کند و جذب فرهنگ مردود قبل از ظهور نمی گردد و ما در این بحث به برخی از وظایف مهم او اشاره می کنیم.

ص: ۵۹

۱ - شناخت امام عصر علیه السلام

از وظایف مهم شیعه تلاش در جهت شناخت امام زمان علیه السلام است. کسی که امام عصر خود را بشناسد به توفیق بزرگی بار یافته است. زیرا با وجود این معرفت، در اوج بحران های فکری و اعتقادی جامعه که بسیاری از مردم را به گمراهی می کشاند منحرف نخواهد شد.

امام صادق علیه السلام فرمود:

امام خود را بشناس! وقتی او را شناختی، دیر و زودِ ظهور، آسیبی به تو نخواهد رساند. (۱) و در روایت دیگری فرمود:

کسی که این امر را بشناسد و قبل از قیام قائم بمیرد مانند کسی که با او کشته شود به پاداش می رسد. (۲)

منتظران آگاه، شقایق های عصر غیبت اند که در گرمای گدازنده فراق، رنگین شده اند و برای همین است که اجر شهیدی را دارند که در رکاب مولای خود جان می سپارند.

اثر دیگر این شناخت رهایی از مرگ جاهلیت است.

امام حسن عسکری علیه السلام فرمود:

«مَنْ مَاتَ وَ لَمْ يَعْرِفْ إِمَامَ زَمَانِهِ مَاتَ مِثَّةَ جَاهِلِيَّةٍ.» (۳)

کسی که بمیرد و امام زمان خود را نشناسد به مرگ جاهلیت مرده است.

از ویژگی های مهم و ممتاز حضرت مهدی علیه السلام که باید مورد شناسایی قرار گیرد: امامت، عصمت، علم، حیات، طول عمر، غیبت، ظهور و قیام و حکومت جهانی اوست. شیعه معتقد است مهدی علیه السلام امام دوازدهم است که در پس پرده غیبت به سر می برد تا پس از آن که زمین را ظلم و جور فرا

ص: ۶۰

۱- ۸۳. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۱۴۱.

۲- ۸۴. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۱۳۱.

۳- ۸۵. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۱۶۰.

گرفت ظهور کند و آن را پر از عدل و داد کند. او حجّت خدا، معصوم از خطا و آخرین جانشین رسول الله صلی الله علیه و آله و از نسل علی و فاطمه و فرزند امام حسن عسکری علیهم السلام است که خداوند انتقام از دشمنان اهل بیت علیهم السلام را به عهده او گذارده است.

رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله فرمود:

در شب معراج به سمت راست عرش نگاه کردم و علی، فاطمه و حسن و حسین و علی بن الحسین و محمد بن علی و جعفر بن محمد و موسی بن جعفر و علی بن موسی و محمد بن علی و علی بن محمد و حسن بن علی علیهم السلام را دیدم و مهدی را در نور فراگیری مشاهده کردم. همه نماز می خواندند و مهدی در وسط آنها مانند ستاره ای درخشان بود. خداوند فرمود: ای محمد! اینها حجّت های من هستند و او (مهدی علیه السلام) انتقام گیرنده از میان عترت توست. (۱)

ما در این بحث برخی از روایات اعتقادی را که به امامت، علم، عصمت و محبت او مربوط می شود نقل می کنیم و شناخت مسائل دیگر را به بخش های مختلف این کتاب وا می گذاریم.

پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود:

امامان بعد از من دوازده نفرند که نه نفر آنها از نسل حسین می باشند. همه آنان امین و معصوم اند و مهدی این امت از ما اهل بیت است. (۲)

و در حدیث دیگری فرمود:

خداوند نه امام پاک و معصوم از صلب حسین بیرون می آورد و مهدی این امت از ما اهل بیت است. (۳)

ص: ۶۱

۱- ۸۶. بحار الانوار، ج ۳۶، ص ۲۱۶ و ۲۱۷.

۲- ۸۷. بحار الانوار، ج ۳۶، ص ۲۹۱.

۳- ۸۸. بحار الانوار، ج ۳۶، ص ۳۲۸.

و درباره امامت و برخی ویژگی های او فرمود:

«فَهُوَ إِمَامٌ، تَقِيٌّ، بَارٌّ، رَضِيٌّ، هَادٍ، مَهْدِيٌّ.»^(۱)

او امامی باتقوا، پاک، نیکوکار، مورد رضایت، هدایت کننده و هدایت شده است.

امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود: به رسول خداصلی الله علیه وآله عرض کردم: مرا از تعداد امامان بعد از خود آگاه گردان. حضرت در جواب فرمود: یا علی! آنها دوازده نفرند، اولین آنان تو هستی و آخرین آنها قائم است.^(۲)

هم چنین رسول خداصلی الله علیه وآله درباره علم ائمه بعد از خود که آخرین آنها امام مهدی علیه السلام است فرمود:

دوازده امام، که نه نفر آنها از صلب حسین هستند پس از من به ولایت می رسند که خداوند علم و فهم مرا به آنها عطا کرده است.^(۳)

و امام باقر علیه السلام درباره علم او فرمود:

علم به کتاب خدای - عزوجل - و سنت پیامبرش صلی الله علیه وآله در قلب مهدی ما می روید همان گونه که خوشه از بهترین جای گیاه خود می روید.^(۴)

اما خداوند درباره وجوب محبت حضرت مهدی علیه السلام به پیامبرش فرمود: ای محمد! او را دوست داشته باش که من، او و دوستدارانش را دوست دارم.^(۵)

و پیامبرصلی الله علیه وآله فرمود:

«مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَلْقَى اللَّهَ وَقَدْ كَمَلَ إِيمَانُهُ وَ حَسَنَ إِسْلَامُهُ فَلْيَتَوَلَّ الْحُجَّهَ صَاحِبَ الزَّمَانِ الْمُتَنَزَّرَ.»^(۶)

ص: ۶۲

۱- ۸۹. بحارالانوار، ج ۳۶، ص ۲۰۸.

۲- ۹۰. بحارالانوار ج ۳۶، ص ۲۳۲ و ۲۳۳.

۳- ۹۱. بحارالانوار، ج ۳۶، ص ۳۴۰.

۴- ۹۲. بحارالانوار، ج ۵۱، ص ۳۶.

۵- ۹۳. بحارالانوار، ج ۳۶، ص ۲۸۱.

۶- ۹۴. بحارالانوار، ج ۳۶، ص ۲۹۶.

کسی که دوست دارد خدا را ملاقات کند در حالی که ایمانش کامل و اسلامش نیکو باشد حجت منتظر، صاحب الزمان را دوست داشته باشد.

و در بخشی از خطبه خود در غدیر خم فرمود: ای مردم! من پیامبر شما، و علی جانشین من است.

آگاه باشید! آخرین امام از جانشینان من، مهدی قائم علیه السلام است.

آگاه باشید! او پیروز کننده دین خداست.

آگاه باشید! او انتقام گیرنده از ستمگران است.

آگاه باشید! او فتح کننده دژها و خراب کننده آنهاست.

آگاه باشید! او نابود کننده قبایل مشرکین است.

آگاه باشید! او انتقام گیرنده خون اولیاء خداست.

آگاه باشید! او یاری کننده دین خداست.

آگاه باشید! او نهر عظیمی از دریای ژرف ولایت است.

آگاه باشید! او دارندگان فضل و جهل را شناسایی می کند.

آگاه باشید! او برگزیده خداست.

آگاه باشید! او وارث همه دانش ها و مسلط بر آنهاست.

آگاه باشید! او خبر دهنده از پروردگار عزیز و بزرگ خود می باشد و ایمان به او را یاد آوری می کند.

آگاه باشید! او دارای رشدی کامل و نظری استوار است.

آگاه باشید! اداره جهان به او واگذار شده است.

آگاه باشید! اوست که پیامبران پیشین به آمدنش بشارت داده اند.

آگاه باشید! او حجت خداست که باقی می ماند و پس از او حجت و امام دیگری نیست و حقی نیست مگر با او، و نوری نمی باشد مگر نزد او.

آگاه باشید! کسی بر او پیروز نخواهد شد.

آگاه باشید! او ولیّ خدا در روی زمین و داور او در میان بندگانش و امین او در پنهان و آشکار است. (۱)

اگر چه شناخت امام زمان علیه السلام به عنوان یک وظیفه اصلی مطرح است اما نباید از نظر دور داشت که مهدی شناسی مقدمه مهدی باوری و مهدی باوری مقدمه مهدی محوری است.

۲- تقویت اعتقاد به امام زمان علیه السلام

تحکیم مبانی اعتقادی و حفظ گوهر عقیده به ولی عصر علیه السلام یک اصل مهم و یک وظیفه جدی برای هر شیعه ای است که می خواهد از آراء و نظریات گمراه کننده آخر زمان در امان باشد. زراره گوید:

امام صادق علیه السلام فرمود:

زمانی بر مردم خواهد آمد که امام آنها غایب می شود. عرض کردم: مردم در این زمان چه کنند؟ فرمود: به ولایت او تمسک جویند تا آشکار شود. (۲)

چه کسانی که یک عمر دم از ولایت او می زنند اما قلب آنها گرفتار تردید می شود.

امام جواد علیه السلام می فرماید:

او بعد از محو نامش و مرتد شدن اکثر کسانی که معتقد به امامتش می باشند قیام می کند. (۳)

در صدر اسلام همه به وجود قائم علیه السلام اعتقاد داشتند، اما اکنون مضمون این حدیث در فرقه های مختلف اسلامی به جز شیعه دوازده امامی تحقق یافته است و حتی عده ای از کسانی که از زمره شیعیان

ص: ۶۴

۱- ۹۵. یقین، ص ۳۵۷، تألیف سید بن طاووس {ره}.

۲- ۹۶. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۱۴۹.

۳- ۹۷. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۳۰.

محسوب می شوند از اعمال و اخلاق و روحیه ای برخوردارند که گویا مهدی علیه السلام کمترین جایگاهی در زندگی آنها ندارد. البته هر چه از صدر اسلام فاصله می گیریم و عصر غیبت طولانی تر می شود غروب دین داری فرا می رسد و زمستان دین داری که نوید بخش بهار آن است لایه های سرد و سنگین خود را بر روی زمین پهن می کند و چه کسانی که در این سرمای زمستانی تلف می شوند.

رسول خداصلی الله علیه و آله فرمود:

او غیبتی طولانی خواهد داشت و امت ها درباره او به سرگردانی و حیرت خواهند افتاد و از دین خود منحرف می شوند. در این هنگام مثل ستاره ای درخشان به سوی مردم رو می آورد. (۱)

در چنین اوضاع و شرایطی که زمستان دین داری است، یک گل، از یک گلستان در فصل بهار دین داری، ارزشمندتر خواهد بود. از این رو شیعیان عصر غیبت از ویژگی های ممتازی برخوردارند که به برخی احادیث آن اشاره می کنیم. امام سجاده علیه السلام فرمود:

همانا کسانی که در زمان غیبت او به سر می برند و به امامت او اعتقاد داشته و منتظر ظهورش هستند از مردم هر زمانی برترند زیرا خداوند عقل و فهم و معرفتی به آنها داده است که عصر غیبت برای آنها نظیر زمان حضور و مشاهده است و آنها را در زمان غیبت به منزله کسانی قرار داده است که در پیش رسول خداصلی الله علیه و آله در راه خدا شمشیر می زنند. اینها مخلصان واقعی و شیعیان راستین و دعوت کنندگان پنهان و آشکار به دین خدا هستند. (۲)

ص: ۶۵

۱- ۹۸. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۷۲.

۲- ۹۹. بحار الانوار، ج ۳۶، ص ۳۸۷.

و امام کاظم علیه السلام فرمود:

خوش به حال شیعیان ما که در زمان غیبت قائم ما به ما محبت می ورزند و بر دوستی ما و برائت از دشمنانمان ثابت قدم می باشند. اینها از ما هستند و ما هم از آنها هستیم. آنان راضی شدند که ما امام آنها باشیم و ما هم راضی شدیم که آنان شیعه ما باشند و خوش به حال آنها. به خدا قسم، آنها در روز قیامت با ما و در مرتبه ما هستند. (۱)

و امام باقر علیه السلام فرمود:

زمانی بر مردم خواهد آمد که امامشان از آنها غایب خواهد شد. خوش به حال کسانی که بر ولایت ما در این زمان ثابت و استوارند. کمترین ثوابی که برای آنها می باشد این است که خدای بلند مرتبه به آنها می فرماید: به سرّ من ایمان آوردید و غیب مرا پذیرفتید. پس مژده باد شما را، به ثواب نیکوی من. شما، از زن و مرد، حقیقتاً بنده من هستید، از شما می پذیرم و بر شما عفو می کنم و می بخشم و به خاطر وجود شما به بنده هایم باران عطا می کنم و بلا را از آنان دفع می نمایم و اگر شما نبودید عذابم را بر آنها نازل می کردم. (۲)

امیر المؤمنین علیه السلام فرمود: پیامبر صلی الله علیه و آله به من گفت: ای علی! بدان، شگفت انگیزترین مردم از جهت ایمان، و بزرگ ترین آنها از جهت یقین، مردمی هستند که در آخر زمان که پیامبر صلی الله علیه و آله را ندیده اند و حجت از آنها پنهان است تنها با یک سیاهی بر سفیدی (۳) ایمان آورده اند. (۴)

۳ - خودسازی

خودسازی شیعه، اصل مهمی در زمان غیبت به شمار می رود و این

ص: ۶۶

۱- ۱۰۰. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۱۵۱.

۲- ۱۰۱. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۱۴۵.

۳- ۱۰۲. روایات که بر کاغذ نوشته شده است.

۴- ۱۰۳. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۱۲۵.

خودسازی بهترین نشانه انتظار است. ما باید با شناخت آنچه موجب خشنودی و ناخشنودی اولیاء دین است خود را بر انجام و ترک آنها که همان واجبات و محرمات می باشند تربیت کنیم و پیوسته به دنبال نزدیک کردن خود به خداوند و پیامبر صلی الله علیه و آله و عترتش باشیم و در هر لحظه گوش به زنگ ندهای آسمانی جبرئیل علیه السلام باشیم که به صورت ناگهانی در فضای آسمان طنین انداز می شوند.

امام مهدی علیه السلام فرمود:

هر یک از شما باید به اموری بپردازد که او را به محبت ما نزدیک کند و از کارهایی که ناخوشایند ما می باشد دوری جوید. زیرا ظهور ما به صورت ناگهانی فرا می رسد. (۱)

تقوای الهی، اخلاق اسلامی و زندگی همراه با گرایش انتظار، ارکان مهم خودسازی هر شیعه ای را تشکیل می دهند که می خواهد از یاران حجت خدا باشد.

امام صادق علیه السلام فرمود:

«مَنْ سِرَّ أَنْ يَكُونَ مِنْ أَصْحَابِ الْقَائِمِ فَلْيَنْتَظِرْ وَ لْيَعْمَلْ بِالْوَرَعِ وَ مَحَاسِنِ الْأَخْلَاقِ وَ هُوَ مُنْتَظَرٌ. فَإِنْ مَاتَ وَ قَامَ الْقَائِمُ بَعْدَهُ كَانَ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ مِثْلَ أَجْرِ مَنْ أَدْرَكَهُ. فَجِدُّوا وَ انْتَظِرُوا، هَنِيئًا لَكُمْ أَيُّهَا الْعِصَابَةُ الْمَرْحُومَةُ.» (۲)

هر کس دوست دارد از اصحاب قائم باشد باید منتظر باشد و به پرهیزکاری و کسب خوبی های اخلاقی بپردازد. پس اگر در این حال بمیرد و قائم قیام کند، اجر کسی را دارد که او را درک کرده است. پس تلاش کنید و منتظر باشید، گوارایتان باد ای گروه مورد رحمت خدا.

ص: ۶۷

۱- ۱۰۴. بحار الانوار، ج ۵۳، ص ۱۷۶.

۲- ۱۰۵. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۱۴۰.

یکی از وظایف شیعه در عصر غیبت، دعا برای تعجیل در ظهور شکوهمند امام زمان علیه السلام و سلامت آن حضرت است و این که از خدا بخواهیم ما را از شیعیان و یاران او قرار دهد. البته دعاهایی درباره آن حضرت وارده شده است که از جمله آنها: دعای عهد، دعای ندبه، دعای «اللهم کن لولیک»، دعای «اللهم عرفنی نفسک» و دعاهای دیگری است که در کتاب های مربوط به ادعیه ذکر شده است.

زراره گوید: از امام صادق علیه السلام پرسیدم اگر زمان غیبت را درک کردم چه کنم؟ حضرت فرمود: پیوسته این دعا را بخوان.

«اللَّهُمَّ عَرَّفْنِي نَفْسِيكَ فَإِنَّكَ إِنْ لَمْ تُعَرِّفْنِي نَفْسِيكَ لَمْ أَعْرِفْ نَبِيَّكَ، اللَّهُمَّ عَرَّفْنِي رَسُولَكَ فَإِنَّكَ إِنْ لَمْ تُعَرِّفْنِي رَسُولَكَ لَمْ أَعْرِفْ حُجَّتَكَ، اللَّهُمَّ عَرَّفْنِي حُجَّتَكَ فَإِنَّكَ إِنْ لَمْ تُعَرِّفْنِي حُجَّتَكَ ظَلَلْتُ عَنْ دِينِي.» (۱)

خدایا خودت را به من شناسان که اگر خودت را به من شناسانی پیامبرت را نمی شناسم. خدایا رسول خودت را به من شناسان که اگر رسالت را به من شناسانی حجّت تو را نمی شناسم. خدایا حجّت خود را به من شناسان که اگر حجّت را به من شناسانی از دین خود گمراه می شوم.

۵ - یاد امام عصر علیه السلام

ما در عصر غیبت مولایی به سر می بریم که به شیعیان و دوستان خود توجه دارد. پس می توانیم از پشت پرده غیبت هم با او ارتباط داشته و راز دل گوئیم، در وصف او و درد فراق، سخنان و اشعاری را بر زبان داشته باشیم و همواره ارتباط عمیق قلبی و معنوی خود را با او حفظ کنیم،

ص: ۶۸

زیارت نامه های او را به ویژه در برخی زمان ها و مکان های مخصوص بخوانیم و از زیارت نامه آل یس بهره وافر بگیریم. خلاصه، در برخی اوقات با مولای خود شور و حالی داشته باشیم، بگوییم، بخوانیم، بنالیم و چراغ یادش را در آسمان جانمان روشن بداریم. پس از بیدار شدن از خواب، اولین کسی باشد که بر او سلام می کنیم و در روی زمین عزیزترین کسی باشد که به او عشق می ورزیم. یادش را غنیمت دانسته و نامش از مؤثرترین و جذّاب ترین نام ها در قلب ما باشد. در نام گذاری ها اولویت را به نام او دهیم، در یادآوری ها، یاد او را مقدم بداریم و از اعمالی که دوست دارد دریغ نورزیم. در بذل مال برای او پیشی بگیریم و در حرکت های فرهنگی سالم و جهت دار مهدوی، حضور جدی داشته باشیم و بدانیم که مولای ما بر اعمالمان نظاره خواهد کرد و اگر بتوانیم با حرکت های خود انبساط خاطری برای او فراهم آوریم. این را افتخاری بزرگ بدانیم که از فضل خداوند نصیب ما شده است و با اشتیاق به انجام آن مبادرت ورزیم. خلاصه عاشق مهدی علیه السلام بی کار و بی یاد او نمی نشیند، یاد او را زنده نگاه داریم و در ترویج معارف مربوط به او تلاش نماییم و از خدا بخواهیم لحظه های شکوهمند ملاقات با او را در خواب و بیداری نصیب ما فرماید.

۶- انتظار

از وظایف بسیار مهم شیعه در زمان غیبت، انتظار ظهور او و فرا رسیدن نجات اسلام و مسلمین و گشایش برای آل محمدعلیهم السلام است. شیعه باید همواره چشم به راه و گوش به زنگ باشد تا اذان صبح ظهور در آسمان طنین اندازد و ستاره درخشان آل محمدعلیهم السلام آشکار گردد. البته

وقتی حالت انتظار در افق جان مؤمن هویدا می شود که اضطراب و بی قراری وجود او را احاطه کند و غم عدم وصال در سیمای او ظاهر گردد و همواره در این فکر باشد که وعده الهی ظهور حجت خدا، چه هنگام عملی خواهد شد و غم فراق در چه لحظه ای به سرور و نشاط مبدل می گردد. انتظار یک مرتبه روحی بلند است که برخی به آن بار می یابند و مدال پر افتخار منتظران مهدی علیه السلام را از آن خود می سازند.

امام جواد علیه السلام فرمود:

«أَفْضَلُ أَعْمَالِ شِيعَتِنَا إِنتِظَارُ الْفَرَجِ» (۱)

بهترین اعمال شیعیان ما انتظار فرج است.

و در حدیث دیگری فرمود: قائم ما مهدی است که باید در زمان غیبت، انتظار او کشیده شود و در عصر ظهور اطاعت شود. (۲)

انتظار باید در سه بعد قلبی، زبانی و عملی جلوه کند. نوع اول همان حالت قلبی است که آثار آن در اعضاء و جوارح انسان آشکار می گردد. نوع دوم در قالب دعا، خواندن زیارت نامه، سخنان و اشعار مربوط به او انجام می گیرد و نوع سوم انتظاری است که بر اعمال انسان نقش می بندد و این بر دو نوع است: نوع اول که بهترین آن است زندگی با گرایش انتظار است و نوع دوم تلاش هایی است که به منظور زمینه سازی و آمادگی ظهور او در بخشی از رفتارهای انسان انجام می گیرد.

انتظار به معنای ناخرسندی از وضع موجود و تلاش برای رسیدن به وضع مطلوب است. پس انتظار از دو بعد نفی و اثبات برخوردار است؛ نفی وضع موجود و اثبات وضع مطلوب، نفی قلبی، زبانی و عملی بدی ها

ص: ۷۰

۱- ۱۰۷. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۱۵۶.

۲- ۱۰۸. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۱۵۶.

و زشتی های قبل از ظهور و تلاش برای تحقق خوبی ها که در پرتو خودسازی، دعا و آمادگی روحی جهت حاکمیت ارزش های متعالی در عصر ظهور انجام می گیرد. امام صادق علیه السلام فرمود:

هر کس دوست دارد از اصحاب قائم باشد، باید منتظر باشد و به پرهیزکاری و کسب اخلاق خوب پردازد. (۱)

بنا بر آنچه بیان گردید یک آمادگی کامل در مفهوم انتظار نهفته است. کسی که منتظر است خود را آماده استقبال می کند و آمادگی هم جز، خودسازی و تلاش همه جانبه در جهت ظهور و تحقق حکومت حق طلبانه صاحب الامر علیه السلام چیز دیگری نخواهد بود.

منتظر حقیقی کسی است که آرزوی حاکمیت اسلام بر کره زمین را در دل می پروراند. انتظار امام زمان علیه السلام، انتظار قدرت اسلام و تحقق کامل عدالت بر روی زمین است که به دست آن حضرت و یارانش عملی می شود. کسی که روحیه جهاد و مبارزه و شهادت طلبی در جبهه توحیدی امام مهدی علیه السلام علیه شرک و کفر جهانی را نداشته باشد در شمار یاران مهدی علیه السلام قرار ندارد. کسی منتظر است که آمادگی استقبال دارد و کسی آمادگی استقبال دارد که مهیای رزم و حماسه و ایثار باشد. ظهور منجی عالم، نقطه شروع جنگ ایمان و کفر است. جنگی که عمرو بن عبدودهای آخر زمان به ضرب شمشیر مهدوی بر خاک مذلت می غلظند و شمشیرهای مالک اشترهای زمانه بر فرق جرثومه های کفر و شرک و نفاق فرود می آید و وضع عالم را دگرگون می سازد. بنابراین وقتی امام علیه السلام ظهور کند تازه کارها آغاز می گردد.

ص: ۷۱

امام حسین علیه السلام فرمود: «مدت هشت ماه شمشیر بر دوش او خواهد بود»^(۱) و منتظر باید آماده هر گونه خدمتی در عصر ظهور باشد.

منتظر به معنایی که شرح آن گذشت از مقام و پاداش بلندی برخوردار است. امام صادق علیه السلام فرمود:

«الْمُنْتَظِرُ لِأَمْرِنَا كَالْمُتَشَحِّطِ بِدَمِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ»^(۲)

منتظر ظهور ما، همانند کسی است که در راه خدا در خون خود غلطیده است.

و در حدیث دیگر فرمود:

منتظر امام دوازدهم مانند کسی است که در پیش رسول خدا شمشیر کشیده و از او دفاع می کند.^(۳)

هم چنین درباره ارزش بلند منتظر فرمود:

کسی که بمیرد در حالی که منتظر این امر (ظهور) باشد، مانند کسی است که با قائم علیه السلام و در خیمه اوست، نه، بلکه مانند کسی است که با شمشیرش به همراه او بجنگد، نه، به خدا قسم، بلکه مانند کسی است که با رسول خدا صلی الله علیه وآله به شهادت برسد.^(۴)

ص: ۷۲

۱- ۱۱۰. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۱۳۴.

۲- ۱۱۱. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۱۲۳.

۳- ۱۱۲. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۱۲۹.

۴- ۱۱۳. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۱۲۶.

نشانه های ظهور جرقه های

امید دل های منتظرند.

نشانه های ظهور مهدی موعود علیه السلام بر دو گونه حتمی و غیر حتمی است، چه این که امام صادق علیه السلام فرمود: «من الامر محتوم و منه ما لیس بمحتوم»^(۱) (برخی نشانه ها حتمی و بعضی حتمی نیستند) علائم حتمی نشانه هایی هستند که بدون آنها ظهور تحقق نمی یابد و نشانه های غیر حتمی نشانه هایی هستند که وقوع ظهور بدون آنها امکان پذیر است. اگر چه این نشانه ها، نقش ضروری در ظهور حضرت ندارند، اما وقایع و حوادثی هستند که مورد عنایت پیامبر و اهل بیت او علیهم السلام قرار گرفته و نباید به سادگی از آنها گذشت. این نشانه ها برای دل های منتظر، امید بخش است زیرا تنها همین نشانه ها هستند که به عنوان مژده به منتظران ظهور می رسند، چرا که علائم قطعی با توجه به ویژگی ها و فاصله زمانی کمی که با ظهور دارند در حقیقت به معنای تحقق ظهور خواهند بود.

ص: ۷۴

نشانه های ظهور از تنوع و تعدد قابل توجهی برخوردارند که بخش مهمی از آنها به مسائل دین داری و امور اخلاقی مربوط می شوند و بخشی هم به مسائل اجتماعی، نظامی، سیاسی و حوادث طبیعی ارتباط پیدا می کنند و ما در این جا به گزیده ای از آنها می پردازیم.

پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود:

او (مهدی علیه السلام) غیبتی طولانی خواهد داشت و امت ها، در مورد او به سرگردانی و حیرت خواهند افتاد و از دین خود منحرف می شوند، در این هنگام آن حضرت همانند ستاره ای درخشان به سوی مردم روی می آورد. (۱)

امیر المؤمنین علیه السلام فرمود:

برای قائم ما غیبتی طولانی خواهد بود و من شیعیانم را می نگرم که همانند گله بدون چوپان در غیبت او سرگردانند و به دنبال چراگاهند و آن را نمی یابند. (۲)

امام سجاد علیه السلام فرمود:

قائم ما دو غیبت دارد که یکی طولانی تر از دیگری است و آن قدر به طول می انجامد که هر کسی به او اعتقاد دارد از آن بر می گردد و کسی بر اعتقاد به او پایدار نمی ماند مگر این که یقینش قوی باشد و دارای معرفت صحیحی بوده و از تأخیر ظهور آزرده نشود و تسلیم ما اهل بیت باشد. (۳)

امیر المؤمنین علیه السلام فرمود:

پس از غیبت جز افراد مخلص که به یقین رسیده اند، کسی در آن استوار نمی ماند به جز آنان که خدا بر ولایت ما از آنها پیمان گرفته است و ایمان را

ص: ۷۵

۱- ۱۱۵. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۷۲.

۲- ۱۱۶. کمال الدین، ص ۳۰۳.

۳- ۱۱۷. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۱۳۴.

در قلب های آنها نوشته است و آنان را به روحی از سوی خود تأیید کرده است. (۱)

امام باقر علیه السلام فرمود: او (مهدی علیه السلام) غیبت و حیرتی برای مردم دارد که گروهی از آن منحرف و جمعی هدایت می شوند و خوش به حال کسی که او را درک کند. (۲)

امام صادق علیه السلام فرمود: وقتی مردم امام خود را از دست می دهند روزگاری در غیبت او صبر می کنند و نمی دانند چی به چی است (حق با کیست) آن گاه خداوند صاحب آنها را ظاهر می کند. (۳)

امام حسن عسکری علیه السلام فرمود:

برای فرزند من غیبتی است که مردم در آن به تردید می افتند مگر کسی که خداوند او را حفظ کند. (۴)

امیر المؤمنین علیه السلام فرمود:

وای بر مردم جهان و فتنه هایی که در آن زمان همه کشورها را در بر می گیرد، برخی بر برخی مسلط می شوند و جنگ های بی پایان بر جهان سایه می اندازد و همه اینها به خاطر اعمال خود مردم است و پروردگارت به بندگانش ظلم نمی کند. (۵)

امام باقر علیه السلام فرمود:

قائم قیام نمی کند مگر به دنبال ترس و وحشت و زلزله ها و فتنه و آشوب و بلاهایی که مردم گرفتار آن می گردند. قبل از آن گرفتار طاعون و پس از آن جنگ و خونریزی بین اعراب و ایجاد اختلاف بین مردم و

ص: ۷۶

۱- ۱۱۸. کمال الدین، ص ۳۰۴.

۲- ۱۱۹. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۱۳۷.

۳- ۱۲۰. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۱۴۸.

۴- ۱۲۱. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۱۶۰.

۵- ۱۲۲. الزام الناصب، ج ۲، ص ۱۹۱.

پراکندگی در دین و دگرگونی در احوال خود می شوند به طوری که با مشاهده به جان هم افتادن مردم و خوردن یکدیگر، هر کس در صبح و شام آرزوی مرگ می کند. (۱)

امام صادق علیه السلام فرمود:

قبل از قیام قائم سالی خواهد آمد که مردم در آن گرسنه می مانند و ترس شدیدی از قتل و نقصان اموال و ثمرات، آنها را فرا می گیرد. (۲)

امام باقر علیه السلام فرمود:

اهل شرق و غرب با هم اختلاف پیدا می کنند، آری اهل قبله (مسلمانان) نیز گرفتار اختلاف می شوند و مردم از ترسی که بر آنها می رود به تلاش شدیدی دست می زنند و در این حال هستند که منادی از آسمان ندا می دهد. (۳)

و در حدیث دیگر فرمود:

وقتی زمانه عوض شود و مردم بگویند قائم مرده است و معلوم نیست به کدام وادی رفته و استخوان هایش هم از میان رفته است، در این هنگام امید ظهور او را داشته باش. و وقتی شنیدی ظهور کرده است نزد او برو اگر چه سینه خیز از روی برف ها بروی. (۴)

امام صادق علیه السلام فرمود:

وقتی زمان قیام فرا رسد بارانی در ماه جمادی الاخر و ده روز از ماه رجب می بارد که نظیر آن را خلیق ندیده اند. (۵)

امام باقر علیه السلام فرمود:

ص: ۷۷

۱- ۱۲۳. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۳۱.

۲- ۱۲۴. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۲۹.

۳- ۱۲۵. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۳۵.

۴- ۱۲۶. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۱۳۶.

۵- ۱۲۷. بحار الانوار، ج ۵۳، ص ۹۰.

پیش از ظهور، ماه در بیستم ماه رمضان و خورشید در پانزدهم آن ماه می گیرد و با این کار محاسبه ستاره شناسان در هم می ریزد. (۱)

امیر المؤمنین علیه السلام فرمود:

قائم ظاهر نمی شود تا این که کارها در دست نوجوانان قرار می گیرد و حقوق خداوند ضایع می شود و قرآن به غنا خوانده می شود. (۲)

و در حدیث دیگر فرمود:

وای بر فلسطین و فتنه های طاقت فرسا و سهمگینی که در آن واقع می شود. (۳)

رسول خداصلی الله علیه و آله فرمود:

بلایی این امت را خواهد گرفت که کسی پناهی از ظلم ندارد. پس خداوند مردی را از عترت و خانواده من بر می انگیزد و به وسیله او زمین را پر از قسط و عدل می کند همان گونه که پر از ظلم و جور شده است. (۴)

امیر المؤمنین علیه السلام فرمود:

آماده عقب گرد امور خود و گسیختگی پیوندها و سرکار آمدن خردسالان خود باشید! این وضع زمانی پیش خواهد آمد که تحمل ضربه شمشیر از به دست آوردن یک درهم حلال برای مؤمن آسان تر است. زمانی خواهد آمد که ثواب گیرنده مال، بیش از دهنده آن است. این حوادث هنگامی رخ می دهد که مست می شوید اما نه با شراب؛ بلکه بر اثر فراوانی نعمت؛ و قسم می خورید اما نه از روی ناچاری، دروغ می گوئید اما نه به هنگام واقع شدن در تنگنا و این در هنگامی خواهد بود

ص: ۷۸

۱- ۱۲۸. معجم احادیث الامام المهدي، ج ۳، ص ۲۵۱.

۲- ۱۲۹. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۷۵.

۳- ۱۳۰. الزام الناصب، ج ۲، ص ۱۹۱.

۴- ۱۳۱. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۱۰۴.

که بلاها و مصائب چون باری گران که بر پشت شتران گذارده باشند و سنگینی جهاز، گردن آنان را مجروح کند بر شما فشار وارد می آورند. (۱)

رسول خداصلی الله علیه و آله فرمود:

مردمی از مشرق خروج می کنند و زمینه ساز حکومت مهدی می شوند. (۲)

امام باقرعلیه السلام فرمود:

دولت ما آخرین دولت هاست. خانواده دولتمندی نمی ماند مگر این که قبل از ما حکومت می کنند تا وقتی سیره حکومتی ما را دیدند نگویند اگر ما هم حکومت می کردیم مثل همین خانواده حکومت می کردیم. (۳)

امام صادق علیه السلام فرمود:

ظهور تحقق نمی یابد تا این که گروهی نباشند مگر این که بر مردم حکومت کنند تا کسی نگوید اگر ما حکومت داشتیم به عدالت رفتار می کردیم. آن گاه قائم، به حق و عدل قیام می کند. (۴)

در طول تاریخ، حکومت های مختلفی با شیوه های گوناگون پدید آمده اند اما به قسط و عدل دست نیافته اند؛ معروف ترین آنها حکومت های پادشاهی، سرمایه داری، سوسیالیستی با شیوه های دموکراسی، دیکتاتوری با تکیه بر احزاب یا بدون اتکا بر احزاب، به روش حاکمیت ریاست جمهوری یا نخست وزیری با مایه های غیر مذهبی یا ضد مذهبی و نیمه مذهبی، مسیحی و اسلامی می باشند.

عمیره گوید شنیدم که دختر امام حسن مجتبی علیه السلام می گوید:

ص: ۷۹

۱- ۱۳۲. نهج البلاغه، خطبه ۱۸۷.

۲- ۱۳۳. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۸۷.

۳- ۱۳۴. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۳۲.

۴- ۱۳۵. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۴۴.

ظهوری که انتظار آن را می کشید تحقق نخواهد یافت تا این که بعضی از شما از بعضی دیگر براثت جوید، برخی از شما برخی دیگر را لعنت کند و بعضی آب دهان به صورت دیگر می اندازد و حتی بعضی نسبت کفر به برخی دیگر می دهد.

عمیره گوید: گفتم چه خیری در این زمان است؟ فرمود: همه خیر در این زمان است زیرا در این زمان قائم ما قیام می کند و همه بدی ها را از میان بر می دارد. (۱)

امیر المؤمنین علیه السلام فرمود:

مهدی ظهور نمی کند تا این که یک سوم مردم کشته شوند، یک سوم آنها بمیرند و یک سوم باقی بمانند. (۲)

محمد بن مسلم و ابوبصیر گویند: شنیدیم امام صادق علیه السلام می فرماید:

ظهور محقق نخواهد شد تا این که دو سوم مردم بروند. گفت Z... وقتی دو سوم مردم بروند پس چه کسی باقی می ماند؟ فرمود: آیا نمی خواهید از یک سوم باقی مانده باشید؟ (۳)

و در حدیث دیگری فرمود:

پیش از ظهور قائم دو مرگ پیش خواهد آمد: مرگ سرخ و مرگ سفید، تا این که از هر هفت نفر، پنج نفر از میان می رود. (۴)

ابوبصیر گوید: امام صادق علیه السلام به من فرمود:

ای ابا محمد! قبل از ظهور، طاعون سفید و سرخ پیش خواهد آمد.

ص: ۸۰

۱- ۱۳۶. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۱۱.

۲- ۱۳۷. معجم احادیث الامام المهدی علیه السلام، ج ۳، ص ۲۱.

۳- ۱۳۸. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۱۱۳.

۴- ۱۳۹. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۰۷.

عرض کردم: فدایت شوم این دو طاعون چه هستند؟ فرمود: طاعون سفید مرگ سیل آسا می باشد و طاعون سرخ شمشیر (سلاح) است. (۱)

ابن عباس گوید:

مهدی خروج نمی کند تا این که نشانه ای از خورشید آشکار گردد. (۲)

امام صادق علیه السلام فرمود:

قائم خروج نمی کند تا این که دوازده مرد از بنی هاشم خروج می کنند و هر کدام مردم را به سوی خود می خوانند. (۳)

امیر المؤمنین علیه السلام فرمود:

وقتی انسان های احمق در میان شما زیاد شوند و به حکومت رسند و خرابی عراق فرا رسد، در این هنگام شهری با نهرها و درختان ایجاد می شود. وقتی قیمت ها در عراق بالا رود و ساختمان های محکم در آن ساخته شود و افراد فاسق در آن حکومت کنند و بلا شدت یابد و مردم شرور و پست فخر کنند و فرو رفتن زمین نزدیک شود و دوری و عزلت از مردم عملی شایسته گردد، پیش از این عزلت اموری روی می دهد که بچه ها از شدت آن پیر می شوند و بزرگ ها به سختی می افتند و سخن گفتن انسان های فصیح به دشواری و اخلال می گراید و صاحبان عقل و خرد حیران و مبهوت می شوند... واعجابا از آنچه در ماه جمادی و رجب پیش می آید. (۴)

و در حدیث دیگری فرمود:

در آخر زمان و نزدیکی قیامت که بدترین زمان است زنانی بدون

ص: ۸۱

۱- ۱۴۰. بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۱۱۹.

۲- ۱۴۱. منتخب الاثر، ص ۴۴۲.

۳- ۱۴۲. بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۲۰۹.

۴- ۱۴۳. شرح نهج البلاغه، ابن ابی الحدید، ج ۶، ص ۱۳۵.

حجاب ظاهر می شوند که از دین بیرون و در فتنه ها وارد می شوند. به شهوات رو کرده و بر لذت ها پیشی می گیرند و محرّمات را حلال می دانند. آنها برای همیشه در جهنم خواهند بود. (۱)

پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود:

قسمت دوم

چگونه خواهید بود وقتی که زنانان فاسد و جوانان فاسق می شوند و امر به معروف و نهی از منکر نمی کنید؟ گفته شد: چنین می شود ای رسول خدا؟! فرمود: بله و بلکه بدتر از این خواهد شد. چگونه خواهید بود وقتی که امر به منکر و نهی از معروف می کنید؟ گفته شد چنین می شود ای رسول خدا؟! فرمود: بله و بلکه بدتر از این خواهد شد. چگونه خواهید بود وقتی که معروف را منکر و منکر را معروف می بینید؟ (۲)

یکی از علائم ظهور، خروج دجال است که خود نشانه هایی دارد که با علائم ظهور یکی است.

امیر المؤمنین علیه السلام می فرماید:

خروج دجال وقتی است که مردم نماز را از میان می برند، به امانت خیانت می کنند، دروغ را حلال می شمارند، ربا می خورند و رشوه می گیرند، ساختمان ها را بلند ساخته و دین را به دنیا می فروشند. افراد نادان و احمق را به کارها می گمارند و زنان را طرف مشورت قرار می دهند، خویشاوندی را قطع می کنند، از هوای نفس پیروی می کنند، خونریزی را ناچیز شمرده، حلم را ضعف و ظلم را فخر می شمارند.

حاکمان از افراد فاجر و گنهکارند و وزراء از ستمگران می باشند، عرفا خیانت کار و قاریان قرآن فاسق می شوند. گواهی دادن اجباری برای

ص: ۸۲

۱- ۱۴۴. وسایل الشیعه، ج ۱۴، ص ۱۹.

۲- ۱۴۵. وسایل الشیعه، ج ۱۱، ص ۳۹۷.

دیگران آشکار گشته و گناه و تهمت و طغیان علنی می گردد. قرآن ها و مساجد تزیین شده و مناره ها بلند می شود. اشرار مورد اکرام قرار می گیرند و صف های معصیت فشرده و اختلاف های نفسانی بالا می گیرد. پیمان شکنی رایج می شود و وعده الهی نزدیک می گردد، زنان از روی حرص به دنیا در تجارت و در آمد به شوهر خود کمک می کنند، صدای فاسقان (یاوه گویی، عربده و ترانه خوانی) بلند می شود و مردم هم با توجه استماع می کنند. پست ترین مردم رئیس آنها می شود. مردم از انسان فاجر به خاطر شری که دارد می ترسند، دروغگو مورد تصدیق و تایید قرار گرفته و خائن امین به شمار می رود.

ترانه خوان ها و آلاوت موسیقی به کار گرفته می شوند. مردم گذشتگان خود را لعنت می کنند. زن ها سوار بر زین ها می شوند. زنان و مردان در لباس و قیافه شبیه یکدیگر می شوند (یعنی مردان و به ویژه جوانان حالات و حرکات و ظرافت های زنان و دختران را به خود می گیرند و با موهای سر و صورت و ابروهای خود شبیه زنان عمل می کنند و چهره خود را آرایش کرده و از زینت طلا و گردن بند استفاده می کنند و زنان و دختران با پوشیدن لباس های مردانه، کوتاهی موهای سر و ادا و اطوار مردانه، خود را شبیه آنها می نمایند)

افراد بدون درخواست، خود را به عنوان شاهد معرفی می کنند، احکام و علوم دینی را برای دنیا می آموزند و کار دنیا را بر آخرتشان ترجیح می دهند. لباس میش بر قلب های گرگ صفتشان می پوشانند و دل های آنها متعفن تر از مردار است. (۱)

ص: ۸۳

وقتی دیدی حق مُرد و اهل آن از میان رفتند. و دیدی ظلم همه جا را فرا گرفت. و دیدی قرآن کهنه شد و آنچه در آن نیست در آن وارد شد و بر اساس هوای نفس توجیه شد. و دیدی دین وارونه شد همان گونه که ظرف واژگونه می شود. و دیدی اهل باطل بر اهل حق مسلط شدند. و دیدی شر و بدی آشکار است و کسی از آن نهی نمی کند و انجام دهنده آن معذور است. و دیدی مردان به مردان اکتفا می کنند و زنان به زنان. و دیدی مؤمن ساکت است و سخن او پذیرفته نمی شود.

و دیدی فاسق دروغ می گوید و دروغش رد نمی شود. و دیدی کوچک، بزرگ را تحقیر می کند. و دیدی پیوند خویشاوندی بریده شد. و دیدی کسی که با فسق و گناه مدح می کند به او می خندند و سخن او را رد نمی کنند. و دیدی جوانان کار زنان را انجام می دهند. و دیدی زنان با زنان ازدواج می کنند. و دیدی تمجید و ثناگویی زیاد شد. و دیدی مرد مالش را در غیر طاعت خدا انفاق می کند و مورد نهی قرار نمی گیرد. و دیدی کسی از تلاش مؤمن به خدا پناه می برد.

و دیدی همسایه، همسایه را آزار می دهد و مانعی برای او نیست و دیدی کافران از سختی هایی که برای مؤمنان وجود دارد خوشحالند و از مفاسدی که در زمین می بینند شادمان هستند. و دیدی که آشکارا شراب خورده می شود و کسانی که از خدا نمی ترسند دسته جمعی آن را می نوشتند.

و دیدی امر کننده به معروف ذلیل است. و دیدی که فاسق آنچه را خدا دوست ندارد با قاطعیت عمل می کند و مورد ستایش قرار می گیرد. و

دیدی که صاحبان معجزه (معصومین علیهم السلام) تحقیر می شوند و کسانی هم که آنها را دوست دارند تحقیر می گردند.

و دیدی که راه خیر تعطیل و بسته و راه شر دارای رهرو است. و دیدی که خانه خدا تعطیل شده و امر به ترک حج می شود. و دیدی که مرد چیزی می گوید که آن را انجام نمی دهد. و دیدی که مردها برای مردها و زن ها برای زن ها خود را آماده و فربه می کنند. و دیدی که در آمد مرد از پشت او و در آمد زن از پیش اوست. و دیدی که زنان مجالسی مانند مردان دارند. و دیدی که حالت زنانگی در فرزندان عباس (بن عبدالمطلب) آشکار می شود و رنگ کردن با حنا (و مواد رنگ کننده) را علنی کردند و همان گونه که زن برای شوهرش شانه می کند سر خود را شانه کردند و مردان برای خود فروشی پول گرفتند و بر سر یک مرد جوان با یکدیگر در افتادند و بر او غیرت ورزیدند. و دیدی که سرمایه دار عزیزتر از مؤمن می شود و ربا آشکار می گردد و عیب گرفته نمی شود و زنان برای انجام زنا ستایش می شوند. و دیدی که زن برای نکاح شوهرش با مردان رشوه دهد (تا خود با دیگری مشغول باشد) و بهترین خانه، آن خانه ای باشد که زنان را بر فسقشان کمک کند. و دیدی که مؤمن غمگین و نزد مردم حقیر و ذلیل است. و دیدی که بدعت و زنا آشکار شود. و دیدی که مردم به شاهد دروغ توجه کنند. و دیدی که حرام، حلال می شود و حلال، حرام می گردد. و دیدی که دین تفسیر به رأی می شود و کتاب خدا و احکام آن تعطیل می گردد. و دیدی که به خاطر جسارتی که دارند، برای گناه کردن منتظر شب نمی مانند. و دیدی که مؤمن جز به قلبش نمی تواند گناهی را انکار کند. و دیدی که مال بسیاری در راه ناخشنودی خداوند صرف

می شود. و دیدی که رؤسای حکومت ها، خود را به کفار نزدیک می کنند و از اهل خیر دور می شوند. و دیدی که قضات رشوه می گیرند. و دیدی که حکومت در قبالة کسانی است که مال بیشتر صرف می کنند. و دیدی که افراد محرم با یکدیگر نکاح کرده و به یکدیگر اکتفا می کنند. و دیدی که مرد به صرف بدگمانی کشته می شود و مردی بر مرد دیگر (مانند همسر خود) غیرت می وزد و جان و مالش را برای او می دهد.

و دیدی که مرد از رفتن نزد همسرش سرزنش می شود. و دیدی که مرد از کسب همسرش از راه فحشا زندگی می کند. و دیدی که زن با شوهرش قهر می کند و بر خلاف خواست او عمل کرده و برای او خرج می کند و دیدی که مرد، زن و دخترش را در اختیار دیگران قرار می دهد و به کمی خوردنی و نوشیدنی از آنها راضی می شود. و دیدی که ایمان اکثر مردم به خدای - عزوجل - دروغ است. و دیدی که قمار علنی می شود، شراب آشکارا فروخته می شود و کسی جلوگیری نمی کند. و دیدی که زنان خود را به اهل کفر عرضه می کنند.

و دیدی که لهو و موسیقی علنی می شود و کسی از کسی جلوگیری نمی کند و جرأت منع آن را ندارد. و دیدی کسی که از قدرت او در هراسند انسان شریف و بزرگوار را ذلیل می کند. و دیدی که نزدیک ترین مردم به حاکمان، کسی است که برای ما بد گویی می کند. و دیدی کسی که ما را دوست دارد تکذیب می گردد و شهادت او قبول نمی شود. و دیدی که در سخن دروغ بر یکدیگر غلبه می کنند. و دیدی که شنیدن قرآن برای مردم سنگین می شود و شنیدن باطل برای آنها آسان می گردد. و دیدی که همسایه از ترس همسایه اش او را احترام می کند. و دیدی که حدود الهی

تعطیل می گردد و به هوای نفس در آنها عمل می شود. و دیدی که مساجد (به نقش های طلایی) تزیین می گردد. و دیدی که شر و بد کاری آشکار گردید و در سخن چینی تلاش می شود. و دیدی که فحشا آشکار می گردد. و دیدی که غیبت ملیح می شود و بعضی آن را به بعضی دیگر مژده می دهند. و دیدی که حج و جهاد برای غیر خدا انجام می شود. و دیدی که سلطان، مؤمن را به خاطر کافر ذلیل می کند. و دیدی که خرابی بر آبادی پیشی می گیرد. و دیدی که درآمد مرد از کم فروشی است. و دیدی که ریختن خون دیگران اهمیتی ندارد.

و دیدی که مرد، ریاست را برای غرض دنیایی می طلبد و خود را به زبانی مشهور می کند تا از او ترسیده شود و کارها به او ارجاع گردد. و دیدی که نماز مورد بی توجهی قرار می گیرد. و دیدی که مرد مال زیادی دارد و از زمانی که آن را به دست آورده است با پرداخت حقوق شرعی آن را پاک نکرده است. و دیدی که میت از قبر در آورده می شود و مورد آزار قرار می گیرد و کفن ها یش فروخته می شود. و دیدی هرج و مرج زیاد می شود. و دیدی مرد روز را با حالت مستی به شب می رساند و شب را با مستی صبح می کند و از آنچه درباره او گفته می شود ابایی ندارد. و دیدی با حیوانات نزدیکی می شود. و دیدی بعضی چارپایان بعضی دیگر را می درند. و دیدی مرد به مسجد می رود و در برگشت لباسش را از دست داده است. و دیدی قلب های مردم را قساوت گرفته و چشم های آنان از اشک خشک شده و ذکر خدا بر آنها سنگین گشته است. و دیدی کسب حرام علنی می شود و بر سر آن بر یکدیگر غلبه می جویند. و دیدی نماز گزار برای دیدن مردم نماز می خواند. و دیدی فقیه برای غیر دین

طلب فقه می کند و طالب دنیا و ریاست است. و دیدی که مردم با کسی هستند که غلبه دارد. و دیدی که خواهان حلال سرزنش می شود و طالب حرام مورد ستایش و بزرگی قرار می گیرد. و دیدی که در مسجدالحرام و مسجدالنبی عملی انجام می گیرد که خدا دوست ندارد و کسی هم مانع آنها نمی شود و آلات لهو و لعب در آنها نواخته می شود.

و دیدی که مرد سخن حقی می گوید و امر به معروف و نهی از منکر می کند، آن گاه کسی او را نصیحت می کند و می گوید: به تو مربوط نیست. و دیدی که مردم چشم و هم چشمی می کنند و به بدکاران اقتدا می نمایند. و دیدی که راه خیر خالی و بدون رهرو است. و دیدی کسی که مرده است مورد ریشخند قرار می گیرد و کسی برای او ناراحت نمی شود و دیدی که در هر سال بدعت ها و زشتی های بیشتری از گذشته ایجاد می شود. و دیدی که مردم و مجالس، جز از سرمایه داران تبعیت نمی کنند. و دیدی که کمک به نیازمند، با خنده بر او انجام می گیرد. و دیدی کسی از نشانه های آسمانی نمی ترسد.

و دیدی مردم مانند حیوانات، در راه با یکدیگر نزدیکی می کنند و کسی جرأت نهی از منکر آنها را ندارد. و دیدی مرد مال فراوانی را در غیر طاعت خدا صرف می کند و از صرف مال کم در راه خدا جلوگیری می کند. و دیدی که عاق والدین پدیدار می شود و پدر و مادر مورد بی احترامی قرار می گیرند و بدترین مردم نزد فرزند خود هستند و از افترا بر آنها خوشحال می شوند. و دیدی که زنان بر ملک و قدرت دست می یابند و بر هر کاری غالب می شوند و کاری نمی شود مگر اینکه هوای نفس آنها در آن سهم می باشد.

و دیدی که پسر بر پدر خود تهمت می زند و بر علیه آنها دعا می کند و به مرگ آنها شاد می شود. و دیدی که اگر روزی بر مردی بگذرد اما در آن روز گناه بزرگی از فحشا یا کم فروشی یا انجام حرام یا نوشیدن شراب نداشته باشد ناراحت و غمگین است و گمان دارد روز خود را تلف کرده است. و دیدی که سلطان خوراک مردم را احتکار می کند.

و دیدی که اموال خویشاوندان به دروغ تقسیم می شود و با آن قمار کرده و شراب نوشیده می شود. و دیدی که با شراب مداوا می شود و به مریض توصیه شراب شده و از آن درخواست شفا می شود. و دیدی که مردم در ترک امر به معروف و نهی از منکر و پای بند نبودن به آن برابری می کنند. و دیدی که اهل نفاق همواره در تحرکند و اهل حق تحرکی ندارند. و دیدی که اذان و نماز با اجرت انجام می گیرد.

و دیدی که مساجد از کسانی پر می شود که از خدا نمی ترسند، در مسجد جمع می شوند تا غیبت مؤمنین کنند و توصیف شراب های مست کننده نمایند. و دیدی که کسی در حال مستی امام جماعت می شود و نمی فهمد و بر مستی خود عیب گیری نمی شود و هنگامی که مست شود مورد احترام قرار می گیرد و از او ترسیده و پرهیز می گردد و تعقیب نمی شود و به خاطر مستی اش معذور است. و دیدی کسی که اموال یتیمان را می خورد مورد ستایش قرار می گیرد. و دیدی که قضات بر خلاف فرامین الهی قضاوت می کنند.

و دیدی که حاکمان به خاطر طمعی که دارند بر خیانت کاران اعتماد کرده و ارث مردم را به وارث فاسق داده و یا مسئولیت آن را به فاسقان وا می گذارند تا آن گونه که دوست دارند عمل کنند. و دیدی که بر روی منابر،

امر به تقوا می شود و گوینده به آنچه امر می کند عمل نمی کند. و دیدی که نماز در وقت آن خوانده نمی شود.

و دیدی که کمک مالی به خاطر توصیه دیگران است نه برای رضایت خدا. و دیدی که همت مردم به شکم و زیر شکم است و برای آنها مهم نیست که چه خوردند و با چه کسی نکاح کردند.

و دیدی که دنیا بر آنها رو آورده است. و دیدی که نشانه های حق کهنه گشته است، پس در این حال از آنها برحذر باش و از خداوند درخواست نجات کن. (۱)

اکثر نشانه هایی که در این روایت بیان گردیده اند به طور موردی در گذشته هم تحقق یافته اند و نشانه بودن آنها برای ظهور مصلح جهان در صورتی خواهد بود که فرهنگ همه یا جمع قابل توجهی از مردم شوند. نکته دیگری که درباره نشانه های ظهور مطرح است این است که مسائل اخلاقی غالباً به جهان اسلام مربوط می شوند. و آخرین نکته این که تحقق این نشانه ها گاهی در یک کشور یا شهری انجام گرفته و چه بسا مسلمانان دیگر از آن اطلاع نداشته باشند و یا نشانه ای به طوری پنهانی در میان جمع زیادی محقق شده باشد و دیگران از انجام آن بی خبر باشند.

آنچه مهم است تحقق همه نشانه های اخلاقی است و اگر موارد اندکی مانده است با توجه به سیر شتابنده فساد به زودی محقق خواهند شد و با توجه به قطعی نبودن آنها ممکن است برخی نشانه ها تحقق نیافته و یا در انجام آنها بداء پیش آید.

ص: ۹۰

علائم قطعی ظهور

امام مهدی علیه السلام فاتح جهان در

عصر قدرت های بزرگ است.

علائمی برای ظهور منجی عالم بیان شده است که تحقق آنها قبل از ظهور، تخلف ناپذیر است و از میان آنها پنج مورد بیش از همه مورد توجه و تاکید قرار گرفته اند که ما به بیان و شرح آنها می پردازیم.

امام صادق علیه السلام فرمود:

«قَبْلَ قِيَامِ الْقَائِمِ عَلَيْهِ السَّلَامُ خَمْسُ عَلَامَاتٍ مَحْتُمَاتٍ: الْيَمَانِيُّ وَالسُّفْيَانِيُّ وَالصَّيْحَةُ وَالنَّفْسُ الزَّكِيَّةُ وَالْخَسْفُ بِالْبَيْدَاءِ» (۱)

پیش از قیام قائم علیه السلام، پنج علامت قطعی خواهد بود: قیام مرد یمنی، خروج سفیانی، صیحه آسمانی و کشته شدن نفس زکیه و فرو رفتن در زمین بیابان. (بین مکه و مدینه)

الف) قیام یمنی

قیام اصلاح طلبانه شخصیت فرزانه مرد یمنی در روایات زیادی مورد توجه قرار گرفته است اگر چه این قیام الهی از نشانه های قطعی ظهور

ص: ۹۲

مصلح جهان معرفی گردیده است اما توضیح زیادی درباره او وارد نشده است و ما هم به ذکر یک روایت و توضیح کوتاهی اکتفا می کنیم.

امام باقر علیه السلام فرمود:

خروج سفیانی و یمانی و خراسانی در یک سال و یک ماه و یک روز است... و در میان پرچم ها، پرچمی هدایت یافته تر از مرد یمنی نیست. پرچم او پرچم هدایت است زیرا او شما را به سوی صاحبان فرا می خواند. وقتی خروج می کند فروش اسلحه را بر مردم تحریم می کند. آن گاه که قیام کرد به سوی او بشتاب که پرچم او پرچم هدایت است و جایز نیست مسلمانی از او روی گرداند و اگر چنین کند از اهل آتش است زیرا او به سوی حق و راه مستقیم دعوت می کند. (۱)

در میان همه پرچم ها، پرچم مرد یمانی و پرچم مرد خراسانی از وجهه الهی و اهمیت خاصی برخوردارند. البته پرچم مرد یمنی به مراتب هدایت یافته تر از پرچم خراسانی در ایران است. اما این که چرا این پرچم هدایت یافته تر است در حالی که ایرانیان نقش بزرگی در پیروزی و تثبیت حکومت عادلانه امام مهدی علیه السلام دارند و حتی فرمانده نظامی او شعیب بن صالح از اهل خراسان است و نیروهای ایرانی جمع زیادی از اصحاب ۳۱۳ نفره و یاران رزمنده او تشکیل می دهند، ممکن است به خاطر آن باشد که یمانی بدون ملاحظه کاری مورد توجه خراسانی که به مسائل جهانی و رعایت امور جاری در دنیا دارد به اسلام عمل کند و از شائبه ها و ناخالصی هایی که گاهی به اسم اسلام بر ایرانیان سایه می افکند به دور بوده و احکام اسلام را با قاطعیت به مورد اجرا گذارد.

ص: ۹۳

ب) خروج سفیانی

علامت حتمی دیگر ظهور مصلح جهان، تحرکات سفیانی و حکومت اوست. سفیانی از بنی امیه و از فرزندان ابوسفیان است. بنابراین اسم او سفیانی نیست بلکه نام او عثمان و نام پدرش عنبسه است و اطلاق نام سفیانی بر او به خاطر نسبتی است که با ابوسفیان دارد.

بحث درباره شخصیت سفیانی و تحرکات نظامی سیاسی او جز از طریق روایات ممکن نیست و تعیین قطعی شخص او جز با قیامش میسر نخواهد بود.

سفیانی دارای قیافه ای زشت و چهره ای آبله روست و از شخصیت و روحیه جنایتکارانه و خونخواری برخوردار است. امام باقر علیه السلام فرمود:

اگر سفیانی را بینی، پلیدترین مردم را دیده ای. او دارای رنگی بور و سرخ و کبود است. (۱)

امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود:

فرزند هند جگرخوار از وادی یابس (دره خشک از نواحی دمشق) خروج می کند. او مردی است چهارشانه، با قیافه ای وحشتناک و سری بزرگ که بر صورت او اثر آبله نمایان است. وقتی او را می بینی گمان می کنی که دارای یک چشم است. اسمش عثمان و نام پدرش عنبسه است. او فرزند ابوسفیان است. وارد سرزمین «قرار و معین» (۲) می شود و بر منبر قرار می گیرد. (۳)

ص: ۹۴

۱- ۱۵۰. بحارالانوار، ج ۵۳، ص ۲۰۵ و ۲۰۶.

۲- ۱۵۱. آرام و دارای آبی گوارا.

۳- ۱۵۲. بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۲۰۵.

سفیانی شش ماه می جنگد تا به حاکمیت دست می یابد.

امام صادق علیه السلام فرمود:

سفیانی از نشانه های حتمی ظهور است و خروج او از اول تا پایان، پانزده ماه به طول می انجامد. شش ماه می جنگد و وقتی بر پنج شهر دست یافت نه ماه حکومت می کند و یک روز هم بیشتر نخواهد شد. (۱)

آن پنج شهر بنا بر روایات: دمشق، اردن، حمص، حلب و قنسرین می باشند که از شهرهای سوریه، اردن و لبنان هستند.

امام صادق علیه السلام درباره تاریخ حرکت سفیانی می فرماید:

از نشانه های قطعی، خروج سفیانی در ماه رجب است. (۲)

و امیرالمؤمنین علیه السلام درباره پرچم او فرمود:

سفیانی با پرچمی قرمز خروج می کند. (۳)

وقتی سفیانی بر پنج شهری که ذکر شد تسلط یافت با یک لشکر به عراق حمله می کند و جنایات بزرگی به وجود می آورد. او به شدت با اهل بیت علیهم السلام و شیعیان آنها دشمن است.

امام صادق علیه السلام فرمود:

ما و آل ابوسفیان دو خانواده ای هستیم که به خاطر (حب و بغض) خدا با یکدیگر دشمنی می کنیم. ما گفتیم خدا راست می گوید و آنها گفتند: خدا دروغ می گوید. ابوسفیان با رسول الله صلی الله علیه و آله جنگید و معاویه با علی بن ابی طالب علیه السلام و یزید بن معاویه با حسین بن علی علیهما السلام جنگید و سفیانی با قائم علیه السلام می جنگد. (۴)

ص: ۹۵

۱- ۱۵۳. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۴۸.

۲- ۱۵۴. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۴۹.

۳- ۱۵۵. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۷۳.

۴- ۱۵۶. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۱۹۰.

یک فرورفتگی در یکی از قریه های دمشق روی می دهد و گروهی از مسجد آن قریه سقوط می کنند، در این حال ترک ها به آن تجاوز می کنند و در جزیره ای فرود می آیند. غربی ها نیز می آیند تا در رمله فرود آیند. این سال، سال اختلاف در همه سرزمین های اعراب است. مردم شام سه دسته می شوند و زیر پرچم سه نفر به نام اصهب، ابقع و سفیانی قرار می گیرند... سفیانی بر آن دو گروه پیروز می شود و قصدی جز کشتن آل محمد علیهم السلام و شیعیان آنها ندارد. از این رو لشکری به کوفه می فرستد و عده ای از شیعیان آن را به قتل می رساند. و دست و پای آنها را قطع می کند. (۱)

امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود:

سپاه سفیانی وارد کوفه می شود و کسی را رها نمی کند مگر این که او را به قتل می رساند. اگر مردی از آنها به گوهری گرانبها بر خورد کند به آن توجهی ندارد اما اگر کودک خرد سالی را ببیند او را دستگیر کرده و به قتل می رساند. (۲)

هم چنین امام صادق علیه السلام می فرماید:

گویا سفیانی یا همراه او را می بینم که در کوفه مستقر شده است و کسی ندا می دهد: هر کس سر شیعه علی را بیاورد هزار درهم برای او خواهد بود. در این هنگام همسایه بر همسایه اش می پرد و می گوید: این از شیعیان است و سر او را می برد و هزار درهم می گیرد. (۳)

ص: ۹۶

۱- ۱۵۷. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۲۲.

۲- ۱۵۸. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۱۹.

۳- ۱۵۹. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۱۵.

جنايات سفیانی نسبت به مردان و زنان و کودکان کوفه تکان دهنده است و وقتی وارد بغداد می شود هفتاد هزار مرد را می کشد و شکم سیصد زن را پاره می کند. (۱)

امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود:

سفیانی هفتاد هزار نفر را به کوفه و بصره در عراق اعزام می کند و شهرها و مناطق را دور می زند، اهل علم را می کشد، قرآن ها را آتش می زند، مساجد را خراب می کند، حرام خدا را حلال کرده و به نواختن موسیقی و تار و طنبور در بازار و نوشیدن شراب در راه ها فرمان می دهد. فحشا را برای نیروهای خود حلال و آنچه را خداوند بر آنها واجب کرده است حرام می کند و کسی را از هیچ ظلم و گناهی باز نمی دارد بلکه بر تمرد و سرکشی و طغیان گری می افزاید... کودکان را جمع آوری می کند و روغن را به جوش می آورد تا آنان را در آن اندازد که آنها می گویند:

اگر پدران ما در برابر تو سرکشی کردند گناه ما چیست؟ پس دو نفر از آنها را که حسن و حسین نامیده می شوند به دار می زند. آن گاه به کوفه می رود و با کودکان کوفه به همان صورت رفتار می کند و دو کودک را که حسن و حسین نام دارند بر درب مسجد به دار می زند که خون آنها مثل خون یحیی بن زکریا به جوش می آید. وقتی این منظره را می بیند به بلا و هلاکت خود پی می برد و به شام فرار می کند. وقتی وارد دمشق می شود به می گساری و معصیت می پردازد و به یارانش دستور می دهد شراب بنوشند و گناه کنند و سفیانی در حالی که سلاحی با خود به همراه دارد زن حامله ای را گرفته و او را به بعضی از یارانش می سپارد و دستور می دهد

ص: ۹۷

در میان راه مورد فحشا قرار گیرد و او پس از انجام فحشا شکمش را پاره می کند و جنین را از آن بیرون می آورد و هیچ کس توان تغییر این اعمال را ندارد. در این جا فرشته ها مضطرب می شوند و خداوند به جبرئیل علیه السلام دستور می دهد که بر دیوار مسجد دمشق ندا دهد:

«أَلَا قَدْ جَاءَكُمْ الْعُوْثُ يَا أُمَّةَ مُحَمَّدٍ، قَدْ جَاءَكُمْ الْعُوْثُ يَا أُمَّةَ مُحَمَّدٍ، قَدْ جَاءَكُمْ الْفَرْجُ وَهُوَ الْمَهْدِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ، خَارِجٌ مِنْ مَكَّةَ فَأَجِيبُوهُ.» (۱)

ای امت محمد! آگاه باشید که فریادرس شما آمد، ای امت محمد! همانا فریاد رس شما آمد، فرج شما فرا رسید و او مهدی علیه السلام است. در خارج مکه (مدینه) است او را اجابت کنید.

وقتی سفیانی آگاه می شود امام مهدی علیه السلام ظهور کرده است لشکری را به مدینه اعزام می کند تا با او مبارزه کند و به مهدویت پایان بخشد همان گونه که گذشتگان او و بنی عباس چنین تفکر باطلی را در سر می پروراندند. اما وقتی لشکر سفیانی به مدینه می رسد امام علیه السلام را در آنجا نمی بیند و متوجه می شود که او به مکه رفته است. آن گاه پس از جنایات زیادی که در مدینه مرتکب می شوند راهی مکه می گردند که در پهن دشت میان مدینه و مکه در زمین فرو می روند و ما این واقعه فرو رفتن در زمین را به عنوان یک نشانه حتمی ظهور مورد بحث قرار خواهیم داد.

فرو رفتن لشکر متجاوز سفیانی در زمین، نقطه شروع شکست آن جرثومه سراسر شرارت است و دیری نخواهد گذشت که بافتح کشورهای اسلامی و ورود امام مهدی علیه السلام به فلسطین، سفیانی به دست آن مصلح مقتدر به قتل می رسد و شعله های شرارت او به کلی خاموش می شود.

ص: ۹۸

یکی از نشانه های قطعی، نداهای اعجاب انگیز آسمانی است که شور و هیجان عجیبی در سراسر عالم به وجود می آورد و کافر و مسلمان را تحت تأثیر جدی خود قرار می دهد و سران مستکبر دنیا را وحشت زده ساخته و یاران و شیعیان امام عصر علیه السلام را بسیار شادمان می سازند به گونه ای که با شنیدن آنها از خوشحالی زیاد در پوست خود نمی گنجند. امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود:

وقتی منادی از آسمان ندا دهد که حق با آل محمّد علیهم السلام است در این هنگام مهدی بر سر زبان ها می آید و جام محبت او را می نوشند و ذکر دیگری ندارند. (۱)

امام رضا علیه السلام فرمود:

ندای آسمانی رحمت بر بندگان و عذاب بر کافران است. (۲)

ندای آسمانی زیباترین نغمه ملکوتی است که گوش های اهل ایمان را می نوازد.

ندای آسمانی، ندای تحقق اراده الهی است که به انتظار طاقت فرسای شیعه پایان می دهد.

ندای آسمانی، ندای رهایی بخش دین و دین داری از چنگال ظالمان و منحرفان است.

ندای آسمانی، ندای دل انگیز مؤمنان است که فرشته وحی منادی آن است.

ص: ۹۹

۱- ۱۶۲. کنز العمال، ج ۱۴، ص ۵۸۸، خ ۳۹۶۶۵.

۲- ۱۶۳. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۱۵۲.

ندای آسمانی، ندای عزّت، شکوه، اقتدار و حاکمیت شیعیان است.

ندای آسمانی، ندای آماده باش منتظران مهدی آل محمدعلیهم السلام است.

ندای آسمانی، ندای اقتدار مستضعفین بر روی زمین است.

ندای آسمانی، پایان بخش شب تاریک ظلم و گناه و جنایت است.

ندای آسمانی، مژده حاکمیت اهل بیت علیهم السلام بر زمین است.

ندای آسمانی، اذان صبح ظهور است که از روزی روشن، دلنشین و الهی خبر می دهد. روزی که مظلومیت آل محمدعلیهم السلام پایان می یابد، شیعه از انزوا خارج می شود و دین خدا به بهترین شکل خود در تمام ابعاد زندگی مردم تجلی می یابد.

ویژگی های نداهای آسمانی

نداهاى آسمانى ویژگی های خاصّ خود را دارند که به اختصار آنها را مورد بحث قرار می دهیم.

۱ - تعدّد

نداهاى متعددى از سوى جبرئیل و فرشته های دیگر در آسمان طنین انداز می شود که برخی کلی بوده و بعضی به ویژگی های امام مهدی علیه السلام و مکان ظهور او و یا برخی تحولات اشاره دارند. از روایات استفاده می شود که این نداها در ماه های رجب، رمضان، شوال و محرم می باشند و چه بسا چند مرتبه در هریک از زمان های یادشده تکرار شوند.

۲ - وضوح بین المللی

نداهاى آسمانى برای همه مفهومند و کسی نیست که آنها نشنود یا درک نکند. زراره گوید: امام صادق علیه السلام فرمود:

منادی به اسم قائم ندا می دهد. عرض کردم به طور عام یا خاص؟ فرمود: عام است و هر قومی آن را به زبان خود می شنوند. (۱)

این یکی از معجزات الهی است که در یک لحظه جمله ای در سراسر جهان و به همه زبان های مردم عالم پخش می شود و همه آن را درک می کنند. برخی خواسته اند عمومی بودن نداها را به گونه ای توجیه کنند که این نداها با یک زبان باشد که توسط خبرنگارها ترجمه و به دنیا مخابره گردد اما این توجیه خلاف ظاهر روایات است.

۳ - شدت و قوت

نداهاى آسمانى از چنان شدت و قوتى برخوردارند که کسی از شنیدن آنها مستثنا نمی شود. اگر کسی خواب باشد بیدار می شود و اگر بیدار باشد وحشت زده می شود و حتی دختران عقیف بدون اختیار از سراپرده خود بیرون می آیند تا این صوت شگفت انگیز و استثنایی را پی گیری کنند. و بالا-تر این که هر موجود زنده ای از جن و ملک و موجودات زنده دیگر از شنیدن آن به شدت متأثر می شوند. ابوبصیر گوید:

امام صادق علیه السلام فرمود:

قائم قیام نمی کند تا این که اسم او در شب بیست و سوم ماه رمضان که برابر شب جمعه است در آسمان طنین انداز گردد. عرض کردم: به چه نامی ندا داده می شود؟ حضرت فرمود: به اسم او و پدرش: «آگاه باشید که فلان بن فلان، قائم آل محمد علیهم السلام ظاهر شد. سخن او را بشنوید و اطاعت کنید.» در آن هنگام چیزی از خلق خدا که زنده است باقی نمی ماند مگر این که صیحه آسمانی را می شنود. پس انسان خواب، بیدار می شود و به

ص: ۱۰۱

صحن خانه خود می آید و دوشیزگان از سرا پرده خود خارج می شوند و قائم هم از ندایی که می شنود خروج می کند و این صوت، صدای جبرئیل است. (۱)

۴ - تنوع

نداهاى آسمانى محتوای مختلفی دارند و با الفاظ متفاوتی در آسمان طنین انداز می شوند که به برخی از آنها اشاره گردید و به بعضی دیگر نیز اشاره می کنیم. البته برخی نداها صرفاً برای اعلام ظهور حجت خدا هستند اما برخی برای اعلام حقانیت و بعضی دیگر بیانگر قیام او و یا اطاعت از آن حضرت می باشند. امام رضا علیه السلام فرمود:

در ماه رجب سه ندا در آسمان طنین انداز می شود. یکی می گوید:

«أَلَا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ»

و منادی دوم می گوید:

«أَزِفَتِ الْأَازِفَةُ يَوْمَ عَشْرِ الْمُؤْمِنِينَ»

ای گروه مؤمنین! آن حادثه نزدیک فرا رسید.

و منادی سوم گوید:

«إِنَّ اللَّهَ بَعَثَ فُلَانًا فَاسْمَعُوا لَهُ وَ أَطِيعُوا.» (۲)

خداوند (مهدی) را برانگیخت، به او گوش فرا دهید و از او اطاعت نمایید.

امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود:

وقتی منادی از آسمان ندا دهد: حق با آل محمد علیهم السلام است، در این هنگام مهدی بر سر زبان ها آید. (۳)

ص: ۱۰۲

۱- ۱۶۵. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۱۱۹.

۲- ۱۶۶. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۸۹.

۳- ۱۶۷. کنز العمال، ج ۱۴، ص ۵۸۸.

هم چنین امام رضا علیه السلام درباره امام مهدی علیه السلام می فرماید:

او کسی است که منادی از آسمان برای او ندا می دهد که همه مردم می شنوند:

«أَلَا إِنَّ حُجَّهَ اللَّهِ قَدْ ظَهَرَ عِنْدَ بَيْتِ اللَّهِ فَاتَّبِعُوهُ، فَإِنَّ الْحَقَّ مَعَهُ وَ فِيهِ» (۱)

آگاه باشید که حجّت خدا در خانه خدا ظهور کرد، او را اطاعت کنید، به راستی که حق با او و در اوست.

پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود:

وقتی زمان خروج قائم فرا می رسد ندا کننده ای از آسمان ندا می دهد:

«أَيُّهَا النَّاسُ: إِنَّ اللَّهَ قَطَعَ عَنْكُمْ مُدَّةَ الْجَبَّارِينَ وَ وَلِيَ الْأَمْرَ خَيْرَ أُمَّةٍ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله فَالْحَقُّوا بِمَكَّةَ» (۲)

ای مردم! خداوند سلطه خود کامگان را از شما برداشت و حکومت را، بهترین امت محمد صلی الله علیه و آله به دست گرفت؛ خود را به مکه رسانید.

نکته مهمی که در کنار ندهای آسمانی وجود دارد شک و تردیدی است که شیطان در دل مردم می اندازد. امام باقر علیه السلام می فرماید:

در اوّل روز، ندای آسمانی بلند می شود که بدانید حق با علی و شیعه اوست. سپس ابلیس در آخر شب از زمین ندا می دهد: آگاه باشید که حق با عثمان (سفیانی) و شیعه اوست و در این جاست که عدّه ای در شک و تردید قرار می گیرند. (۳)

یکی از عوامل مخالفت با امام مهدی علیه السلام همین ندای شیطانی است که عدّه ای را به تردید می اندازد و آنها را در برابر امام علیه السلام به مخالفت

ص: ۱۰۳

۱- ۱۶۸. کمال الدین، ص ۳۷۲.

۲- ۱۶۹. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۰۴.

۳- ۱۷۰. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۹۰.

وامی دارد. زرارہ گوید: بہ امام صادق علیہ السلام عرض کردم: چہ کسی با قائم مخالفت می کند در حالی کہ نام او بردہ می شود؟ فرمود: ابلیس آنها را رها نمی کند تا این کہ در پایان شب ندایی می دہد و مردم را بہ شک می اندازد. (۱)

البتہ حق معلوم است زیرا ندای جبرئیل در آسمان می پیچد و ندای ابلیس از زمین بر می خیزد. از طرفی ندای حق دل نشین و مطابق روایاتی است کہ از معصومین علیہم السلام وارد شدہ است و ندای ابلیس بر خلاف آنهاست. اما کسانی کہ از دلی بیمار برخوردارند ندای ابلیس را پی گیری می کنند و بہ آن دامن می زنند تا بلکہ بتوانند با کفر جهانی و عامل آن کہ سفیانی است ہمراہی کردہ و عدہ ای را بہ انحراف بکشانند.

(د) قتل نفس زکیہ

قتل نفس زکیہ، پانزدہ شب قبل از قیام مصلح جهان روی می دہد. (۲) اما این کہ، او کیست و چگونہ و برای چہ کشتہ می شود، امام باقر علیہ السلام می فرماید:

قائم علیہ السلام بہ اصحاب خود می فرماید: مردم مگہ مرا نمی خواهند اما من کسی را بہ سوی آنها می فرستم تا آن گونہ کہ سزاوار مثل من است بر آنها اتمام حجت کند. آن گاہ مردی از اصحاب خود را فرامی خواند و بہ او می فرماید: بہ مگہ برو و بگو: ای اہل مگہ! من فرستادہ فلان (مہدی) بہ سوی شما ہستم و می فرماید: ما اہل بیت رحمت و معدن رسالت و خلافتیم، ما از فرزندان محمد و پیامبرانیم کہ مورد ظلم و آزار و قہر قرار گرفتیم و حق ما از زمانی کہ پیامبر ما رحلت کرد تا امروز از ما گرفتہ شد.

ص: ۱۰۴

۱- ۱۷۱. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۰۵.

۲- ۱۷۲. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۰۳.

پس ما برای گرفتن حق خود از شما یاری می خواهیم و شما هم ما را یاری کنید. وقتی این جوان سخنان او را نزد اهل مکه بیان می کند به او حمله کرده و در بین رکن و مقام سر از تن او جدا می کنند و این همان نفس زکیه است. (۱)

و در حدیث دیگری می فرماید:

جوانی از آل محمد علیهم السلام در بین رکن و مقام کشته می شود که اسم او محمد بن الحسن، نفس زکیه است. (۲)

منظور از نفس زکیه انسانی پاک و بی گناه است. زیرا مردم مکه بدون هیچ عذری او را به شهادت می رسانند و در واقع جنگ نه از سوی امام علیه السلام که از سوی مردم مکه آغاز می گردد. گویا محمد بن الحسن اولین شهید قیام جهانی حضرت مهدی علیه السلام است که شهادتش یادآور شهادت فرستاده امام حسین علیه السلام یعنی مسلم بن عقیل است و همان گونه که مسلم، از برگزیدگان یاران امام حسین علیه السلام بود، محمد بن الحسن هم از یاران برازنده امام مهدی علیه السلام است که او را برای این ماموریت انتخاب می کند. نفس زکیه از جوانان برومند و خود ساخته ای است که یک عمر، خود را برای این ماموریت الهی آماده می کند و ضمن کسب توفیق پیش گامی در قیام امام مهدی علیه السلام الکوی شایسته برای جوانان حق طلب مسلمان می گردد. درود خدا بر او باد.

ه) فرورفتن سپاه سفیانی در زمین

یکی از نشانه های حتمی ظهور امام عصر علیه السلام فرورفتن سپاه سفیانی در بیابان های بین مکه و مدینه است. وقتی سفیانی از ظهور حضرت

ص: ۱۰۵

۱- ۱۷۳. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۰۷.

۲- ۱۷۴. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۱۹۲.

مهدی علیه السلام آگاه می گردد، سپاهی به سوی او در مدینه می فرستد تا با کشتن آن حضرت ختم مهدویت را اعلام کند. به نظر می رسد این خواسته همه استعمارگران و مخالفان و معاندان قدرتمند هنگامه ظهور است که ناکام می ماند. وقتی سپاه اعزامی سفیانی به مدینه می رسند می فهمند که حضرت مهدی علیه السلام به مکه رفته است. از این رو راهی مکه می شوند تا با او وارد جنگ شوند. امّا به جز دو نفر از آنها همه در پهن دشت میان مدینه و مکه در زمین فرو می روند. البته فرو رفتن لشکر سفیانی یک حادثه عادی نیست بلکه زمین به فرمان خدا آنها را در خود فرو می برد تا اراده الهی بر دشمنان آشکار گردد. امام صادق علیه السلام فرمود:

سالار ما قائم علیه السلام بر دیوار کعبه تکیه می دهد آن گاه مردی که چهره اش به عقب برگشته است نزد او می آید و می گوید: ای سرور من! بشارتی برای شما دارم. فرشته ای به من دستور داده است که نزد شما بیایم و هلاکت سپاه سفیانی را بشارت دهم. قائم علیه السلام به او می فرماید: ماجرای خود و برادرت را بیان کن.

آن مرد می گوید: من و برادرم در لشکر سفیانی بودیم و همه جا از دمشق تا بغداد را خراب کردیم و تل خاکی باقی گذاردیم. کوفه و مدینه را هم ویران کردیم و منبر پیامبر صلی الله علیه و آله را هم شکستیم و مرکب های خود را در مسجد رسول الله بستیم. از آنجا برای تخریب خانه خدا و کشتن اهل آن خارج شدیم. امّا وقتی به دشت پهنی رسیدیم که استراحت کنیم، ناگاه کسی ندا داد؛ ای بیابان! ستمکاران را نابود گردان. در این هنگام زمین گشوده شد و تمام سپاه را بلعید و به خدا قسم کسی جز من و برادرم بر روی زمین باقی نماند. فرشته ای بر صورت ما زد و چهره ما چنان که

می بینید برگشت و به برادرم گفت: وای بر تو! به سوی سفیانی در دمشق برو و او را از ظهور مهدی آل محمد علیهم السلام با خبر کن و بگو خداوند سپاهت را در میان مکه و مدینه نابود ساخت. و به من گفت: تو هم به مکه نزد مهدی برو و او را به هلاکت ستمکاران بشارت ده و به دست او توبه کن که از تو می پذیرد. آن گاه قائم علیه السلام با دست خود بر چهره او می کشد و به حال اوّل باز می گردد و با او بیعت می کند و جزء یارانش می گردد. (۱)

ص: ۱۰۷

۱- ۱۷۵. بحار الانوار، ج ۵۳، ص ۱۰.

امام باقر علیه السلام:

گویا اصحاب قائم را می بینم که بر

مشرق و مغرب زمین مسلط گشته اند (۱).

در یک نگاه کلی یاران امام مهدی علیه السلام به دو دسته تقسیم می شوند. نیروهای فکری و اجرایی و یاران رزمی که او را در جنگ با دشمنان یاری می رسانند. البته عده ای از اصحاب خاص حضرت که همان سیصد و سیزده نفر هستند از پیشگامان حرکت های رزمی و جهادی خواهند بود و با شمشیرهای اهدایی از سوی مولای خود که تفاوت چشمگیری با شمشیرهای عادی داشته و از کارآیی فوق تصویری برخوردارند به مبارزه می پردازند.

یاران امام مهدی علیه السلام به انسان ها خلاصه نمی شوند بلکه بخشی از آنها فرشتگان هستند که با اعجاز، نهضت الهی او را به پیش می برند.

امام صادق علیه السلام فرمود:

اولین کسی که با قائم بیعت می کند جبرئیل است (۲).

ص: ۱۱۰

۱- ۱۷۶. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۲۷.

۲- ۱۷۷. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۸۵.

و در روایات آمده است جبرئیل از سمت راست و میکائیل از سمت چپ او حرکت می کنند(۱) و از گروه هایی از فرشتگان که در خدمت منجی عالم هستند نام برده شده است.

برترین یاران مهدی علیه السلام همان سیصد و سیزده نفر هستند که از آنها به اصحاب مهدی علیه السلام نام برده می شود و نیروهای دیگر یاران رزمی او هستند که در فتح کشورها حضوری چشمگیر دارند و تا تحقق پیروزی اسلام در قالب لشکرهای آزادی بخش به امر آخرین جانشین رسول خداصلی الله علیه و آله به مبارزه ادامه می دهند. آنها شیفته امام و مولای خویشند و مانند یاران امام حسین علیه السلام در کربلا با شهادت و فداکاری از امام خود و اهداف بلندی که دارد دفاع می کنند و تا رفع فتنه از جهان به حرکت های رزمی خود ادامه می دهند و در این میان برخی به درجه شهادت رسیده و عده ای می مانند و در حکومت عدالت گستر ولی عصر علیه السلام در رده ای پایین تر از اصحاب سیصد و سیزده نفره او خدمت خواهند کرد.

یاران خاص امام مهدی علیه السلام

یاران خاص که از آنها به اصحاب مهدی علیه السلام نام برده می شود چهره های حکومتی و اجرایی او هستند آنها انسان هایی عادل، مقتدر، فقیه و کار آمدند که در تثبیت حکومت جهانی مولای خود نقش اساسی دارند.

ابوبصیر گوید: از امام صادق علیه السلام سؤال کردم: آیا غیر از این سیصد و سیزده نفر، مؤمنی روی زمین نیست؟ امام علیه السلام فرمود: آری، هست ولی قائم از میان آنان قیام می کند و آنها انسان هایی نجیب و فقیهان، قضات

ص: ۱۱۱

و حکام دین هستند که دست امام علیه السلام قلب آنها را نوازش داده و هیچ حکمی برای آنها مشتبه نخواهد شد. (۱)

امام صادق علیه السلام در حدیث دیگری به ابان بن تغلب فرمود: ای ابان! به زودی سیصد و سیزده نفر را خدای - تبارک و تعالی - در این مسجد گرد می آورد که مردم مگه خیال می کنند هنوز پدران آنها خلق نشده اند. در دست آنها شمشیرهایی است که روی هر شمشیری، نام، نام پدر، لقب و دیگر خصوصیات صاحبش نوشته شده است. (۲)

هم چنین فرمود: یاران، یکدیگر را ملاقات می کنند گویی همگی از یک پدر و مادرند. (۳)

اصحاب امام مهدی علیه السلام تفاوت هایی هم با یکدیگر دارند. برخی از آنها از پیامبران و عدّه ای از گذشتگان قبل از اسلام و بعضی از بزرگان صدر اسلام می باشند که رجعت می کنند و عدّه ای هم از مردم عصر ظهور خواهند بود. امام صادق علیه السلام فرمود:

بیست و هفت نفر از پشت کوفه رجعت می کنند و پانزده نفر از قوم موسی هستند که به حق قضاوت می کردند و هفت نفر از اصحاب کهف می باشند و یوشع بن نون و سلمان و ابو دجانة و مقداد و مالک اشتر همگی از یاران و حاکمانند. (۴)

البته رجعت کنندگان به شخصیت هایی که در این روایت ذکر گردیده خلاصه نمی شوند بلکه عدّه زیادی از مؤمنین نیز رجعت خواهند کرد و از یاران حضرت خواهند بود.

ص: ۱۱۲

۱- ۱۷۹. دلائل الامامه طبری، ص ۵۶۲؛ تفسیر برهان، ج ۱، ص ۱۶۳ با کمی تفاوت.

۲- ۱۸۰. غیبت نعمانی، ص ۳۱۳.

۳- ۱۸۱. دلائل الامامه طبری، ص ۵۶۲.

۴- ۱۸۲. بحار الانوار، ج ۵۳، ص ۹۱.

اصحاب امام مهدی علیه السلام که سران آینده جهان خواهند بود سیصد و سیزده نفرند که بیست و هفت نفر آنها در روایت قبل مطرح شدند و دویست و پنجاه نفر دیگر که ظاهراً همه آنها از مردم عصر ظهور خواهند بود را در روایتی دیگر بیان خواهیم کرد. تعداد دیگری هم که به احتمال زیاد از رجعت کنندگان عصر ظهور خواهند بود به جمع آنها می پیوندد تا حلقه سیصد و سیزده نفره آنها کامل گردد.

و ما در اینجا بنا بر روایت امیرالمؤمنین علیه السلام (۱) به مکان ها و تعداد اصحابی که از آنها بر خواهند خاست به ترتیب الفبا اشاره می کنیم. البته امکان تغییر جزئی یا کلی نام ها در اثر گذشت زمان وجود دارد و چه بسا برخی از مکان ها در آن زمان نبوده و بعد تأسیس گردیده است.

نام شهر اصحاب تعداد

۱ - آبادان ۳

۲ - ابدح ۱

۳ - ابهر (از شهرهای زنجان) ۱

۴ - احساء (ساحل شرقی عربستان، حد فاصل کویت و قطر) ۱

۵ - اَدَنَه (از شهرهای ترکیه) ۱

۶ - اُذرح ۱

۷ - اردبیل ۲

۸ - ارمینیه (نزدیک جمهوری آذربایجان) ۱

۹ - اسکندریه ۱

۱۰ - اسمه ۳

ص: ۱۱۳

- ۱۱ - اصفهان ۴
- ۱۲ - آمد (از شهرهای ترکیه کنار رودخانه ایسر) ۱
- ۱۳ - آمل ۱
- ۱۴ - انبار (از شهرهای مرزی عراق) ۱
- ۱۵ - انطاکیه (از شهرهای سوریه) ۱
- ۱۶ - اهواز ۱
- ۱۷ - باستان ۱
- ۱۸ - بالس (از شهرهای سوریه) ۲
- ۱۹ - بدلیس (شهری از نواحی جمهوری آذربایجان) ۱
- ۲۰ - برجان (شهری از نواحی خزر) ۱
- ۲۱ - بَرَقَه (منطقه ای در شرق جمهوری لیبی) ۱
- ۲۲ - برکری ۱
- ۲۳ - بروجرد ۱
- ۲۴ - بصره ۲
- ۲۵ - بلخ (از شهرهای افغانستان) ۱
- ۲۶ - بیت المقدس ۲
- ۲۷ - تبوک (آبادکی کوچکی در شمال حجاز) ۱
- ۲۸ - تدمر (شهری در قلب صحرای سوریه) ۱
- ۲۹ - جامده (از توابع بصره) ۱
- ۳۰ - حدیثه الموصل (قصبه ای از توابع موصل در عراق) ۶

۳۱ - حَرَّان (از شهرهای عراق) ۱

۳۲ - حَلب (از شهرهای سوریه) ۳

ص: ۱۱۴

- ۳۳ - حمص (از شهرهای سوریه) ۲
- ۳۴ - حمیم ۳
- ۳۵ - حنانه (از توابع نجران در یمن) ۱
- ۳۶ - خراسان ۶
- ۳۷ - خمری ۱
- ۳۸ - خوی (از شهرهای آذربایجان غربی) ۱
- ۳۹ - دامغان ۱
- ۴۰ - دکار (از مناطق مرزی سنگال) ۱
- ۴۱ - دمشق ۴
- ۴۲ - دمیاط (از شهرهای مصر در کنار رود نیل) ۱
- ۴۳ - دورق (از توابع اهواز) ۱
- ۴۴ - دیر (از شهرهای عراق یا استان بوشهر) ۱
- ۴۵ - دینور (از شهرهای کردستان ایران) ۲
- ۴۶ - رأس العین (شهری در سوریه یا لبنان یا الجزایر و یا مغرب) ۱
- ۴۷ - رقه (شهری در سوریه) ۱
- ۴۸ - رمله (از شهرهای فلسطین) ۱
- ۴۹ - ری (تهران امروز یا از توابع آن) ۱۰
- ۵۰ - زبید (شهری در یمن نزدیک دریای سرخ) ۱
- ۵۱ - ساوه ۱
- ۵۲ - سرات (از شهرهای حجاز) ۱

۵۳ - سرخس (از شهرهای استان خراسان) ۱

۵۴ - سرخس ۱

ص: ۱۱۵

- ۵۵ - سلماس (شهری در آذربایجان غربی) ۱
- ۵۶ - سمرقند (از شهرهای ازبکستان) ۱
- ۵۷ - سوره (شهری در بابل یا بغداد) ۱
- ۵۸ - سوریه ۱
- ۵۹ - سوس الاقصی (شهری در مغرب از نواحی بربر یا از توابع شهر طرقله) ۵
- ۶۰ - سیار ۳
- ۶۱ - سیراف (شهری گرم سیر در نزدیکی خلیج فارس) ۲
- ۶۲ - شاخ ۱
- ۶۳ - شوستر (از شهرهای خوزستان) ۱
- ۶۴ - شیراز ۳
- ۶۵ - شیروان (از مناطق جمهوری آذربایجان و یا از شهرهای خراسان یا ایلام) ۱
- ۶۶ - صریح ۱
- ۶۷ - صور (شهری در عمان) ۲
- ۶۸ - صیدا (شهری ساحلی در لبنان) ۱
- ۶۹ - طائف ۱
- ۷۰ - طالقان ۲۴
- ۷۱ - طرطوس (شهری در سوریه) ۳
- ۷۲ - طَنْجَه ۱
- ۷۳ - عامر ۱
- ۷۴ - عانه (از شهرهای سوریه) ۱

۷۵ - عدن (از شهرهای یمن) ۱

۷۶ - عرار (منطقه ای در نجد یا یمامه یا حجاز) ۱

ص: ۱۱۶

۷۷ - عرفات ۱

۷۸ - عسقلان (از شهرهای فلسطین) ۱

۷۹ - عسکر مکرم (از توابع خوزستان) ۱

۸۰ - عکا (شهری در فلسطین) ۱

۸۱ - عکبرا (شهر کوچکی در ده فرسخی بغداد) ۱

۸۲ - علالی ۱

۸۳ - عمان ۲

۸۴ - غزه ۱

۸۵ - فارس ۱

۸۶ - فارقین (از مناطق الجزایر) ۱

۸۷ - فرنگ (فرانسه) ۱

۸۸ - فسطاط (شهری در مصر) ۴

۸۹ - قادسیه (شهری در عراق) ۱

۹۰ - قبیج ۱

۹۱ - قبرص (جزیره ای میان ترکیه و سوریه) ۲

۹۲ - قراح (از شهرهای حجاز بین اعلاء و مدینه) ۱

۹۳ - قرمیس ۱

۹۴ - قزوین ۲

۹۵ - قسوان ۲

۹۶ - قصر ۱

۹۷- قصور ۱

۹۸- قطیف (از شهرهای عربستان) ۱

ص: ۱۱۷

۹۹ - قلیلا (شهری در فلسطین) ۱

۱۰۰ - قم ۱۰

۱۰۱ - قورص ۱

۱۰۲ - قوص (از شهرهای مصر در کنار نیل) ۱

۱۰۳ - قیروان (منطقه ای صحرائی در لیبی) ۱

۱۰۴ - قیموت ۱

۱۰۵ - کازرون ۱

۱۰۶ - کراز ۱

۱۰۷ - کرخ (از توابع بغداد) ۱

۱۰۸ - کوفه ۴

۱۰۹ - گرگان ۲

۱۱۰ - محله (شهری در مصر) ۱

۱۱۱ - مدینه ۱۰

۱۱۲ - مراد ۱

۱۱۳ - مراغه (از شهرهای استان آذربایجان شرقی) ۳

۱۱۴ - مرج (از شهرهای لیبی) ۱

۱۱۵ - مرو (شهری در ترکمنستان) ۱۰

۱۱۶ - مغلثایا ۱

۱۱۷ - مکه ۴

۱۱۸ - منارجرد ۱

۱۱۹ - موصل (از شهرهای عراق) ۱

۱۲۰ - نسور ۱

ص: ۱۱۸

۱۲۱ - نصیین (شهری در ترکیه یا عراق یا سوریه) ۱

۱۲۲ - نهاوند (از شهرهای همدان) ۱

۱۲۳ - نیل (شهری در ترکیه یا روستایی در حلب سوریه) ۱

۱۲۴ - واسط (از شهرهای عراق) ۳

۱۲۵ - هجر (از روستاهای یمن یا بحرین یا حجاز) ۱

۱۲۶ - هرات (از شهرهای افغانستان) ۱

۱۲۷ - همدان (از شهرها ایران) یا همدان (از شهرهای یمن) ۳

۱۲۸ - یمامه (از شهرهای حجاز) ۱

ویژگی های یاران مهدی علیه السلام

یارن خاصّ مصلح جهان دارای ویژگی هایی هستند و ما در این بحث به مهم ترین آنها می پردازیم.

۱ - جوانی

سیمای امام مهدی علیه السلام سیمای کسی است که قریب چهل سال از عمر او گذشته باشد و یاران خاصّ او نیز از جوانانند یعنی سن اکثر آنها هماهنگ با مولای آنهاست که جوان به شمار می آید.

امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود:

«أَصْحَابُ الْمَهْدِيِّ شَبَابٌ لَا كُهُولَ فِيهِمْ، إِلَّا مِثْلُ كُحْلِ الْعَيْنِ وَالْمِلْحِ فِي الزَّادِ وَأَقْلُ الزَّادِ الْمِلْحُ.» (۱)

اصحاب مهدی جوانند، کامل سن در میان آنها نیست مگر مثل سرمه چشم و نمک در غذا و کمترین چیز در غذا نمک است.

ص: ۱۱۹

اما چه حکمتی در جوانی آنها نهفته است خداوند به حقایق امور آگاه است. شاید دلیل آن این باشد که آنها تا پایان حاکمیت آن حضرت با او همراه باشند و سن جوانی این امکان را به آنها می دهد که تا او زنده است آنها نیز در کنار آن حضرت باشند و شخصیت جدیدی جایگزین آنها نگردد. چرا که کسی پس از آنها به رتبه بلند آنان نمی رسد و هر جایگزینی می تواند سبب تنزل کیفی دولت کریمه ولی عصر شود. این که سخنی از مرگ اصحاب امام مهدی علیه السلام که زمام امور عالم را به دست می گیرند نشده است قرینه ای بر قوت این احتمال است. این دلیل وقتی قوت بیشتری می گیرد که حکومت آن حضرت هفت سال باشد که هر سال آن معادل ده سال باشد چنان که روایاتی در این باره وارد شده است و البته ارقام بالاتری هم درباره مدت حاکمیت او وجود دارد اگر چه در جای خود مدت نوزده سال را قوی تر دانستیم که در این صورت یاران امام زمان علیه السلام با همان سن و موقعیتی که دارند و جهان را اداره می کنند پس از امام مهدی علیه السلام از منصوبین امام حسین علیه السلام پس از رجعت او به دنیا خواهند بود و حکومت آل محمد علیهم السلام را با همان موقعیت و شکوه قبلی ادامه خواهند داد.

حضور یاران خاص امام مهدی علیه السلام در دولت کریمه امام حسین علیه السلام که روایات متعددی بر آن وارد شده است نقطه قوتی بر آن حکومت الهی خواهد بود و این حضور بدون جوان بودن اصحاب مهدی علیه السلام امکان پذیر نمی باشد.

۲ - معنویت

بدون شک کسانی که به افتخار بزرگ صحابی ولی عصر علیه السلام نایل می شوند باید از رتبه بالایی در معنویت، عرفان و عبادت برخوردار باشند.

امام صادق علیه السلام فرمود:

ص: ۱۲۰

یاران مهدی کسانی هستند که شب بیدارند و در نماز خود نغمه ای مانند صدای زنبور دارند. شب را بیدارند و به عبادت می پردازند و روز مانند شیرند. مطیع تر از کنیز برای مولای خویشند و همانند چراغ نورانی هستند. گویا قلب های آنها چراغ هایی است و از خوف خدا بیمناکند. (۱)

۳ - شهادت طلبی

شهادت طلبی ویژگی خدشه ناپذیر همه کسانی است که از سطح عامه مردم اوج گرفته و بر قله های کمال تکیه زده اند. وقتی انسان به برخی از مراتب کمال بار یابد، غنچه های شهادت طلبی بر شاخه های درخت ایمان او شکفته می گردد و همواره مرغ دلش در کنار این گل های ملکوتی، نغمه سرایی می کند تا به عالم بالا پر کشد.

یاران امام مهدی علیه السلام که مقام آنها همواره مورد درخواست اولیاء خدا و از آرزوهای مقدس آنها بوده است نیز آرزوی شهادت در راه خدا می کنند تا به عالی ترین جلوه ایثار یعنی دادن جسم و جان خود در راه خدا بار یابند. امام صادق علیه السلام فرمود:

«يَدْعُونَ الشَّهَادَةَ وَيَتَمَنُّونَ أَنْ يُقْتَلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَ شِعَارُهُمْ يَا لثَارَاتِ الْحُسَيْنِ» (۲)

(اصحاب مهدی علیه السلام) طلب شهادت می کنند و آرزو دارند که در راه خدا کشته شوند و شعار آنها در جنگ یالثارات الحسین است.

البته پاداش شهدای عصر ظهور بسیار زیادتر از شهدای زمان های دیگر است.

امام باقر علیه السلام فرمود:

ص: ۱۲۱

۱- ۱۸۵. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۰۸.

۲- ۱۸۶. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۰۸.

کسی که زمان قائم ما را درک کند و با او کشته شود اجر دو شهید دارد و کسی که در برابر او کشته شود اجر بیست شهید دارد. (۱)

۴ - اقتدار

قوت قلب و اقتدار اصحاب مهدی علیه السلام بی نظیر است به گونه ای که تاریخ نظیر آن را سراغ ندارد.

امام صادق علیه السلام فرمود:

وقتی امر ما فرا رسد و مهدی ما قیام کند هر یک از یاران او قوی تر از شیر و برنده تر از نیزه اند. دشمن را زیر قدم هایشان می گذارند و با دست های خود از پا در می آورند. (۲)

و در حدیث دیگر می فرمود:

خداوند ترس را از دل شیعیان ما بر می دارد و در دل های دشمنانمان قرار می دهد. (۳)

هم چنین فرمود:

قدرت هر یک از آنها برابر قدرت چهل مرد است و قلب او از تکه های آهن محکم تر است. (۴)

و امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود:

(اصحاب مهدی علیه السلام) مانند شیرهایی هستند که از جنگل بیرون آمده اند، قلب های آنها تکه های آهن است، اگر بخواهند کوهی را از جا در آورند از جا در خواهند آورد. روش و لباس یکسانی دارند، مثل اینکه همه از یک پدر هستند. (۵)

ص: ۱۲۲

۱- ۱۸۷. بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۳۰۸.

۲- ۱۸۸. بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۳۷۲.

۳- ۱۸۹. بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۳۳۶.

۴- ۱۹۰. کمال الدین، ص ۶۷۳.

۵- ۱۹۱. معجم احادیث الامام المهدی علیه السلام، ج ۳، ص ۹۴.

امام باقر علیه السلام نیز درباره اقتدار جهانی آنها فرمود:

گویی اصحاب قائم را به چشم خود می بینم که تمام شرق و غرب عالم را تحت سیطره خود در آورده اند. (۱)

۵ - بهره مندی ممتاز از علوم

اصحاب امام مهدی علیه السلام از جایگاه فوق العاده ای در اداره دنیا برخوردارند و چنین جایگاهی بر پایه های مستحکمی از جمله یک موقعیت علمی ممتاز استوار است.

امام صادق علیه السلام فرمود:

آنها انسان هایی نجیب و فقها، قضات و حکام دین هستند که دست امام، قلب آنها را نوازش داده و هیچ حکمی برای آنها مشتبه نخواهد شد. (۲)

اگرچه دست کم، عده ای از اصحاب حضرت پیش از عصر ظهور به برخی از موقعیت های علمی دست می یابند اما نیاز آنها با توجه به مسئولیت خطیری که دارند جز با دست گیری های خاص و امتیازهای ویژه علمی برآورده نخواهد شد. یکی از این عنایات ویژه همان است که در روایت بیان شد که دست پر مهر امام علیه السلام قلب های آنها را نوازش می دهد. ماهیت این نوازش هر چه که باشد نتیجه آن ارتقاء ویژه علمی آنان است به گونه ای که جهل و اشتباه را از اندیشه و داوری آنها برطرف خواهد کرد.

عنایات دیگر علمی به اصحاب امام مهدی علیه السلام این است که امام صادق علیه السلام فرمود:

وقتی قائم ما قیام کند به هر کشوری مردی را می فرستد و به او می گوید: برنامه تو در کف دست توست. پس هرگاه امری پیش آمد که آن

ص: ۱۲۳

۱- ۱۹۲. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۲۷.

۲- ۱۹۳. دلائل الامامه طبری، ص ۵۶۲.

را نمی فهمی و نمی دانی چگونه باید درباره آن قضاوت کنی به کف دست خود نگاه کن و به آنچه در آن می بینی عمل کن. (۱)

شمشیرهای اصحاب مهدی علیه السلام نیز آنان را از توانمندی علمی خاص و گسترده ای برخوردار می کند و ما در این جا به نقل یک روایت اکتفا می کنیم و بحث مفصل آن را به مباحث آینده وا می گذاریم.

امام صادق علیه السلام فرمود:

بر هر شمشیری هزار کلمه نوشته شده است و هر کلمه ای کلید هزار کلمه دیگر است. (۲)

۶ - موقعیت بی نظیر

اصحاب امام مهدی علیه السلام در صدر بلند مرتبگان عالم تشیع اند و در میان اصحاب انبیاء و ائمه علیهم السلام کسی به بلندای مقام آنها بار نیافته و نخواهد یافت چه این که امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود:

«لَمْ يَسْبِقْهُمْ الْأَوْلُونَ وَلَا يُدْرِكُهُمُ الْآخِرُونَ» (۳)

کسی از گذشتگان بر آنها پیشی نگرفته است و از آیندگان کسی به آنها نمی رسد.

امام باقر علیه السلام نیز درباره جایگاه بلند آنها فرمود:

گویا اصحاب قائم را می بینم که بر مغرب و مشرق احاطه پیدا کرده اند و چیزی نیست مگر این که مطیع آنهاست حتی درندگان زمین و آسمان به دنبال رضایت آنها هستند و بخشی از زمین بر بخشی دیگر افتخار می کند و می گوید: امروز یکی از اصحاب قائم از روی من عبور کرد. (۴)

ص: ۱۲۴

۱- ۱۹۴. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۶۵.

۲- ۱۹۵. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۸۶.

۳- ۱۹۶. معجم احادیث الامام المهدی علیه السلام، ج ۳، ص ۱۰۰.

۴- ۱۹۷. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۲۷.

اصحاب امام مهدی علیه السلام مانند یاران امام حسین علیه السلام از پیش تعیین شده اند چه این که در برخی روایات به نام و مکان آنها اشاره شده است. و هر کدام در نقطه ای از زمین زندگی می کنند و حتی برخی از آنان از عالم برزخ رجعت کرده و در خدمت مولای خود هستند. بنابراین هر یک از آنها هر کجا که هستند باید خود را به منجی عالم برسانند. حال چگونه این اجتماع پر شکوه و بی سابقه تاریخی انجام می گیرد، روایاتی وارد شده است که برخی از آنها را نقل می کنیم.

امام صادق علیه السلام فرمود:

همانند ابر پاییزی در یک ساعت معینی نزد او جمع می شوند. (۱)

و در روایت دیگری فرمود:

جوانان شیعه بر پشت بام های خود خوابند که در یک شب بدون وعده قبلی به سوی صاحب خود می روند و در مکه صبح می کنند. (۲)

امام جواد علیه السلام فرمود:

اصحاب قائم به تعداد افراد جنگ بدر که سیصد و سیزده نفرند از نقاط دور زمین اطراف او جمع می شوند و این سخن خدای بزرگ در قرآن است که فرمود: «اینما تکنونوا یأت بکم الله جمیعاً ان الله علی کل شیء قدیر» (۳) هر کجا که باشید خداوند همه شما را در یک جا جمع می کند و او بر هر کاری تواناست.

ص: ۱۲۵

۱- ۱۹۸. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۵۵.

۲- ۱۹۹. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۷۰.

۳- ۲۰۰. سوره بقره، آیه ۱۴۸.

وقتی این عده جمع شدند، خداوند امر خود را آشکار می سازد و هنگامی که گروه ده هزار نفری یاران او کامل گردید به اذن الهی قیام می کند. (۱)

مفضل گوید: امام صادق علیه السلام فرمود: این سخن خدا که «هر کجا باشید همه شما را در یک جا جمع می کند» درباره اصحاب قائم نازل شده است. آنها شب در رختخواب خود گم می شوند و صبح در مگه هستند و بعضی از آنها در ابر حرکت می کنند و اسم هر یک از آنها و نام پدرش و نسبش معلوم است. عرض کردم: فدایت شوم، کدام یک از آنها ایمان بیشتری دارد؟ فرمود: آن که در روز، در ابر حرکت می کند. (۲)

عیسی بن مریم یار امام مهدی علیه السلام

عیسی بن مریم علیهم السلام از یاران گرانقدر و عالی رتبه ولی عصر علیه السلام است. اگر چه او جزء سیصد و سیزده نفر نمی باشد، اما بزرگ ترین شخصیتی است که در کنار بقیه الله علیه السلام قرار می گیرد البته این در صورتی است که هیچ یک از چهارده معصوم قبل از نزول او از آسمان، به دنیا رجعت نکند.

عیسی علیه السلام اکنون در قید حیات است و عمری دو هزار ساله دارد. مسیحیت معتقد است که او را به صلیب کشیده اند و به قتل رسیده است اما قرآن کریم می فرماید:

«وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَٰكِنْ سُبُّهُ لََّهُمْ» (۳)

او را نکشتند و به صلیب نکشیدند لکن امر بر آنها مشتبه شد.

ص: ۱۲۶

۱- ۲۰۱. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۱۵۷.

۲- ۲۰۲. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۸۶.

۳- ۲۰۳. سوره نساء، آیه ۱۵۷.

زمان ظهور عیسی بن مریم علیهما السلام پس از ظهور امام مهدی علیه السلام است و این فاصله زمانی طولانی نخواهد بود. او به هنگام نماز که به امامت حجه بن الحسن علیه السلام در بیت المقدس انجام می گیرد فرود می آید و پشت سر حضرت مهدی علیه السلام نماز می گزارد.

اما این حقیقت که چرا حضرت مسیح علیه السلام زنده نگه داشته شد و به صورت خاصی حیات معجزه آسای خود را گذراند از حکمتی الهی برخوردار است. مسیحیت، جمعیت فراوانی در دنیا دارد که می توانند برای منجی عالم مشکل ساز باشند چه این که شیوه قاطع و اسلامی او در آن عصر با معیارهای آنان هماهنگی ندارد. اما مسیح علیه السلام اتصال بین مسیحیت و امام مهدی علیه السلام می گردد و این مشکل بزرگ را برطرف می سازد. قرآن کریم می فرماید:

«وَإِنْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لَيُؤْمِنَنَّ بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا» (۱)

کسی از اهل کتاب (مسیحی و یهودی) نیست مگر این که قبل از مرگ مسیح و پیش از فرا رسیدن روز قیامت به او ایمان می آورد و او شاهد بر کار آنان است.

امام باقر علیه السلام درباره این آیه شریفه فرموده است.

عیسی بن مریم علیهما السلام قبل از روز قیامت به دنیا فرود می آید و در آن هنگام ملتی از یهود و غیر یهود (مسیحیت) باقی نمی ماند مگر این که قبل از مرگش به وی ایمان می آورند و او پشت سر مهدی علیه السلام نماز می گزارد. (۲)

حضرت مسیح علیه السلام با امام مهدی علیه السلام نماز می گزارد تا به همه ثابت کند که ولی امر، تنها امام زمان علیه السلام است و با ایمانی که اهل کتاب در عصر

ص: ۱۲۷

۱- ۲۰۴. سوره نساء، آیه ۱۵۹.

۲- ۲۰۵. بحار الانوار، ج ۵۳، ص ۵۱.

ظهور به عیسی علیه السلام می آورند آن حضرت همه را به سوی امام علیه السلام فرا می خواند و چنانچه انقلاب جهانی منجی عالم در مواجهه با غرب و مسیحیت به مشکلی برخورد کند با وساطت مسیح علیه السلام برطرف می گردد و به این صورت جهان مسیحیت در خدمت اسلام قرار می گیرد و مسلمان می شود.

البته معلوم نیست حکومت های آنها دست از مخالفت بردارند زیرا ظهور منجی عالم به معنای نفی حاکمیت همه حاکمان روی زمین است، به معنای برکناری تمام پادشاهان، رؤسای جمهور، وزراء، و کلا- و هر زمامدار و صاحب منصبی است و طبیعی است که آنها با او به مخالفت برخیزند. اما با توجه به این که مردم خود را از حکومت ها جدا می دانند، حاکمان آنها دوام نیاورده، شکست می خورند و تسلیم بقیه الله علیه السلام می گردند و اسلام حاکمیت جهانی پیدا می کند.

پس از حاکمیت اسلام و مسلمان شدن مردم روی زمین، مسیح علیه السلام چه سرنوشتی خواهد داشت؟ آیا او هم از سوی امام مهدی علیه السلام زمامدار بخشی از زمین می گردد یا در سمت معاونت و مشاورت قرار می گیرد و یا مأموریت او پایان یافته تلقی می گردد؟ اینها اموری است که پس از ظهور معلوم می گردد. البته از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل شده است که عیسی علیه السلام دجال را به هلاکت می رساند و چهل سال زندگی می کند و سپس می میرد و مسلمانان بر او نماز می گزارند. (۱)

اگرچه این روایت، معارفی را درباره عیسی بن مریم علیهما السلام بیان کرده است اما نقش او را در چهل سالی که زنده است آشکار نساخته است پس منتظر می مانیم تا با دمیدن صبح ظهور مقدس، آنچه تقدیر خدای حکیم است به اجرا در آید.

ص: ۱۲۸

زهی خجسته زمانی

که یار باز آید.

ظهر امام مهدی علیه السلام بزرگ ترین واقعه دینی عالم است که در پایان جهان به وقوع می پیوندد. این روز را روایات، یوم الله، یوم الخروج، یوم الفتح و یوم الموعود نامیده اند. اگر چه تاریخ این واقعه جهانی معلوم نیست و مانند روز پایانی دنیا از اسرار الهی است اما به برخی از ویژگی های زمانی آن اشاره شده است. امام صادق علیه السلام فرمود:

قائم ما روز جمعه ظهور می کند. (۱)

و در روایت دیگری فرمود:

قائم ما جز در یکی از سال های فرد خروج نمی کند، سال های یکم، سوم، پنجم، هفتم و نهم. (۲)

هم چنین آن حضرت درباره ماه ظهور و قیام بقیه الله علیه السلام فرمود:

نام قائم ما در شب بیست و سوم (ماه رمضان) همه جا طنین انداز

ص: ۱۳۰

۱- ۲۰۷. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۷۹.

۲- ۲۰۸. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۳۵.

می شود و سپس در روز عاشورا قیام می کند. روزی که حسین علیه السلام در آن به شهادت رسید. (۱)

امام مهدی علیه السلام با قیافه ای جوان ظهور می کند.

امام حسن مجتبی علیه السلام فرمود:

در صورت جوانی کمتر از چهل سال ظاهر می شود. (۲)

و امام رضا علیه السلام فرمود:

سن او زیاد است اما ظاهری جوان دارد به گونه ای که نگاه کننده به او گمان می برد چهل ساله و یا کمتر از چهل سال دارد و از علائم دیگر او این است که با گذشت زمان پیر نمی شود تا اجل او فرا رسد. (۳)

ظهور امام مهدی علیه السلام ناگهانی است او مانند شهابی که در شب تاریک می درخشد یک مرتبه طلوع می کند تا به همه سیاهی ها پایان بخشد. چه این که پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود:

مَثَلُ او، مَثَلُ رَسِیدِن قِیامَتِ اسْتِ کِه بِه طُورِ ناگِهانِی فِرا مِی رِسد. (۴)

امام صادق علیه السلام درباره آیه «امن یجیب المضطر اذا دعاه و یكشف السوء و یجعلکم خلفاء الارض» (۵) چه کسی است که دعای مضطر را اجابت می کند و گرفتاری را برطرف می سازد و شما را جانشینان و حاکمان زمین قرار می دهد؟

فرمود: این آیه درباره قائم نازل شده است. به خدا قسم مضطر اوست وقتی که دو رکعت نماز در مقام می گزارد و خدا را می خواند، خداوند هم او را اجابت می کند و بدی را برطرف می سازد و او را خلیفه زمین قرار می دهد. (۶)

ص: ۱۳۱

۱- ۲۰۹. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۹۰.

۲- ۲۱۰. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۱۳۲.

۳- ۲۱۱. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۸۵.

۴- ۲۱۲. ینابیع الموده، ج ۳، ص ۳۱۰.

۵- ۲۱۳. سوره نحل، آیه ۲۷.

۶- ۲۱۴. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۴۸.

عصر ظهور با ندهای جبرئیل علیه السلام که در همه زمین طنین انداز می شود آغاز می گردد و مردم به پایان زمان غیبت آگاه می گردند.

پیامبر صلی الله علیه و آله درباره آگاهی بقیه الله علیه السلام از به سر آمدن عصر غیبت فرمود:

قائم پرچمی دارد که هر گاه وقت خروج او فرا رسد گشوده می شود و خداوند آن را به سخن می آورد و می گوید: خروج کن ای ولی خدا و دشمنان خدا را بکش. و شمشیر غلاف شده ای دارد که چون وقت خروج او فرا رسد از غلاف خارج می شود و خداوند آن را به سخن می آورد و می گوید:

قیام کن ای ولی خدا دیگر جایز نیست که در برابر دشمنان خدا بنشینی. (۱)

ظهور امام مهدی علیه السلام ارزشی ترین واقعه تاریخ است که نظیری در قبل و بعد خود ندارد. روز ظهور، بزرگ ترین عید بشریت است که پس از تحقق آن تا قیام قیامت، مردم حرمت آن را پاس می دارند و در آن اظهار شادمانی می کنند. امام صادق علیه السلام فرمود:

چیزی برای قلب من مسرت بخش تر و برای چشم من روشن کننده تر از ظهور نیست. (۲)

و در حدیث دیگری فرمود: میت مؤمنی نیست، مگر اینکه شادی ظهور در قبرش به او می رسد و یکدیگر را در قبرهایشان زیارت می کنند و به قیام قائم بشارت می دهند. (۳)

ص: ۱۳۲

۱- ۲۱۵. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۱۱.

۲- ۲۱۶. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۱۴۴.

۳- ۲۱۷. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۲۸.

آغاز قیام شکوهمند مهدوی

پس از اعلام متوالی ظهور امام مهدی علیه السلام و این که حق با اوست و باید مورد اطاعت قرار گیرد، حجت برای همه تمام می شود و قیام مهدوی آغاز می گردد. نقطه شروع نهضت با تکیه بقیه‌الله علیه السلام بر کعبه آغاز می شود.

امام صادق علیه السلام فرمود:

وقتی قیام می کند پشتش را به کعبه تکیه می دهد و سیصد و سیزده نفر دور او جمع می شوند و اولین کلامی که می گوید این آیه است: «بقیه‌الله خیر لکم ان کنتم مؤمنین» (۱) آن گاه می فرماید: من بقیه‌الله در زمین هستم. (۲)

آری قیام از کعبه آغاز می شود جایی که میعادگاه انبیا و اولیای خدا بود و قرآن کریم درباره آن فرموده است: «جعل الله الکعبه البیت الحرام قیاماً للناس» (۳)

شروع قیام از خانه خدا، الهی بودن آن را اثبات می کند و تکیه دادن بر آن رمز اتکال آن حضرت به خدای - تعالی - است. مکان قیام، نقطه وفاق همه مسلمانان جهان است و پیامبر صلی الله علیه و آله نیز از مکه آغاز کرد. اما این قیام مقدس در چه زمانی آغاز می گردد که همانند مکانش ممتاز باشد، خداوند زمان آن را روز عاشورا قرار داده است. امام صادق علیه السلام فرمود:

قائم روز عاشورا قیام می کند روزی که حسین علیه السلام در آن روز به شهادت رسید. (۴)

ص: ۱۳۳

۱- ۲۱۸. سوره هود، آیه ۸۶.

۲- ۲۱۹. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۱۹۲.

۳- ۲۲۰. سوره مائده، آیه ۹۷.

۴- ۲۲۱. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۹۰.

از انتخاب الهی این روز معلوم می گردد نهضت مهدوی ریشه در نهضت حسینی دارد چه این که یاران مهدی علیه السلام با شعار «یا لثارات الحسین»^(۱) حرکت می کنند.

اسلام، نبوی الحدوث، حسینی البقاء و مهدوی الحیات است.

نهضت امام مهدی علیه السلام همانند نهضت کربلا- گرم و قاطع و آتشین است، حق طلبانه، اصلاح گر و بر مبنای دین خداست. جهاد و ایثار و شهادت مایه های اصلی آن را تشکیل می دهند و شکوه و قدرت و عزت بر آن سایه انداخته است. انقلاب امام مهدی علیه السلام ماهیتی الهی، عدالت خواهانه و جهانی دارد و به طور بنیادین جهان بشریت را در مسیری صد در صد متفاوت از گذشته خود قرار می دهد و به آرزوی به زمین مانده همه مؤمنین به ویژه انبیاء و اولیاء دین پاسخ مثبت می دهد.

سخنرانی در جمع یاران

وقتی مصلح جهان ظهور می کند سخنرانی هایی ایراد می فرماید که به بیان یک مورد آن می پردازیم.

امام باقر علیه السلام فرمود:

مهدی شب هنگام در مکه ظاهر می شود، در حالی که پرچم رسول خدا صلی الله علیه و آله و پیراهن و شمشیر او و علایم و نور و بیان را به همراه دارد. وقتی نماز عشا به جا آورد با صدای بلند می گوید:

«أَذَكَّرُكُمْ اللَّهُ أَيُّهَا النَّاسُ، وَ مَقَامُكُمْ بَيْنَ يَدَي رَبِّكُمْ. فَتَمَدِّ اتَّخَذَ الْحُجَّهَ وَ بَعَثَ الْأَنْبِيَاءَ وَ أَنْزَلَ الْكِتَابَ وَ أَمَرَكُمْ أَنْ لَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئاً وَ أَنْ تُحَافِظُوا عَلَى طَاعَتِهِ

ص: ۱۳۴

وَ طَاعَهُ رَسُولِهِ، وَ أَنْ تُحْيُوا مَا أَحْيَى الْقُرْآنُ وَ تُمِيتُوا مَا أَمَاتَ الْقُرْآنُ وَ تَكُونُوا أَعْوَانًا عَلَى الْهُدَى وَ وَزَرًا عَلَى التَّقْوَى فَإِنَّ الدُّنْيَا قَدْ دَنَا فَنَافُؤُهَا وَ زَوَالُهَا وَ أَذِنَتْ بِالْوَدَاعِ وَ إِنِّي أَدْعُوكُمْ إِلَى اللَّهِ وَ إِلَى رَسُولِهِ وَ الْعَمَلِ بِكِتَابِهِ وَ إِمَاتِهِ الْبَاطِلِ وَ إِحْيَاءِ سُنَّتِهِ» (۱)

ای مردم! اینک در پیشگاه پروردگارتان خدا را به یاد شما می آورم، خدایی که حجت را تمام کرد و پیامبران را برانگیخت و قرآن را نازل گرداند. و به شما فرمان داد که چیزی را شریک او قرار ندهید و بر اطاعت از او و رسولش کوشا باشید و آنچه را قرآن زنده کرد زنده کنید و آنچه را از میان برد بمرانید و کمک کار بر هدایت و یاری دهنده بر تقوا باشید.

اکنون فنا و نابودی دنیا نزدیک شده است و بانگ وداع آن برخاسته است و من شما را به سوی خدا و رسولش و عمل به کتاب او و نابودی باطل و زنده کردن سنت رسول خدا دعوت می کنم.

مراسم شکوهمند بیعت با امام مهدی علیه السلام

مراسم بیعت با امام مهدی علیه السلام از صحنه های شکوهمند عصر ظهور است. امام صادق علیه السلام فرمود:

وقتی خدای - تعالی - به قائم علیه السلام اجازه خروج می دهد در مکه بر فراز منبر می رود و مردم را به سوی خود فرا می خواند و آنها را قسم می دهد و به حقوقی که بر آنها دارد فرا می خواند تا او هم به سنت رسول خدا صلی الله علیه و آله و علم خویش عمل کند. در این هنگام خداوند جبرئیل علیه السلام را نزد او می فرستد. وقتی نزد قائم می آید می پرسد مردم را به چه دعوت می کنی؟

ص: ۱۳۵

و او پاسخ جبرئیل را می دهد. جبرئیل علیه السلام با شنیدن سخنانش می گوید: من اولین کسی هستم که با تو بیعت می کند، دست خود را بده تا بیعت کنم. آن گاه با او بیعت می کند و پس از او سیصد و سیزده نفر با او بیعت می کنند. (۱)

جبرئیل نه تنها اولین کسی است که با امام مهدی علیه السلام بیعت می کند که دیگران را به بیعت با او فرامی خواند. بیعت با آخرین جانشین رسول خدا صلی الله علیه و آله و خدمت به او از بزرگ ترین توفیقاتی است که ممکن است نصیب کسی بشود زیرا بیعت و تلاش بر سر جهانی کردن اسلام گسترده ترین حرکت دینی است که برای اولین بار تحقق می یابد. همه انبیا آرزوی توفیقی محدودتر از آن را داشتند و به آن دست نیافتند اما امام مهدی علیه السلام به آن دست می یابد.

امام صادق علیه السلام می فرماید:

«لَوْ أَدْرَكْتُهُ لَخَدَمْتُهُ أَيَّامَ حَيَاتِي.» (۲)

اگر به او برسم در تمام عمر به او خدمت خواهم کرد.

حماسه مهدوی

وقتی امام مهدی علیه السلام در کنار خانه خدا ظهور می کند و یارانش از نقاط مختلف زمین به او می پیوندند همان اندیشه های ناپاکی که در زمان تولد او به دنبال از میان بردن آن حضرت بودند با همکاری کفر جهانی کمر به مبارزه و نابودی او می بندند تا نور خدا را خاموش کنند و ختم مهدویت را به خیال خام خود به همه جهان اعلام نمایند اما خداوند بر خلاف اراده

ص: ۱۳۶

۱- ۲۲۴. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۳۷.

۲- ۲۲۵. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۱۴۸.

آنها حجت خود را یاری می کند و او را بر همه آنها پیروز می گرداند هر چند مشرکین خشنود نباشند.

درگیری از همان ابتدا آغاز می شود و امام علیه السلام مکه و مدینه را به تصرف خود در می آورد. تصرف مکه و مدینه بدون سقوط حکومت عربستان ممکن نیست از این رو اولین کشوری که فتح می شود عربستان خواهد بود. وقتی امام زمان علیه السلام در مکه و مدینه به پیروزی رسید یاران رزمنده اش به او می پیوندند و چون به ده هزار نفر رسیدند حرکت به سوی عراق آغاز می شود تا دومین کشور اسلامی فتح گردد. ابوبصیر گوید:

امام صادق علیه السلام فرمود:

قائم از مکه خارج نمی شود مگر این که حلقه کامل شود. عرض کردم: حلقه چند نفر است؟ فرمود: ده هزار نفر و جبرئیل در سمت راست و میکائیل در سمت چپ آن قرار دارند. (۱)

وقتی مصلح جهان از مکه حرکت می کند، مقصد خود را کوفه اعلام می نماید تا حاکمیت خود را از مرکز حکومت جد بزرگوارش امیرالمؤمنین علیه السلام اعمال کند. البته عراق به سرعت تسلیم نمی شود و جنگ هایی رخ خواهد داد که امام علیه السلام در همه آنها با اقتدار به پیروزی می رسد. امام باقر علیه السلام فرمود: وقتی قائم علیه السلام قیام کند به طرف کوفه حرکت می کند. در آنجا بیش از ده هزار نفر مسلح که به آنها «بتریه» می گویند خروج می کنند و به او می گویند: برگرد به همان جایی که بودی، زیرا ما نیازی به فرزندان فاطمه نداریم. قائم هم شمشیر در میان آنها می گذارد تا این که همه را به قتل می رساند. آن گاه وارد کوفه می شود و هر منافق

ص: ۱۳۷

شکاکی را می کشد و قصرهای آن را تخریب و جنگجویانش را می کشد تا خداوند راضی می شود. (۱)

با تصرف عراق حرکت پرشور و شکوه سپاه مقتدر امام

مهدی علیه السلام به سوی شام آغاز می گردد و در همین اثنا سایر کشورهای اسلامی فتح می شوند و سپاه آن حضرت با تصرف شام وارد فلسطین می شود و آن را می گشاید و سفیانی را که در آن هنگام در فلسطین به سر می برد شکست داده و کل منطقه را از شر حکومت های ستمکاران نجات می بخشد و آن گاه آماده برخورد با غرب می شود. در این هنگام مسیح علیه السلام در بیت المقدس فرود می آید و زمینه پیروزی او بر غرب را فراهم می آورد.

امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود:

مهدی وارد بیت المقدس می شود و امام نماز جماعت مردم می شود. وقتی روز جمعه فرا می رسد و مردم آماده برگزاری نماز می شوند عیسی بن مریم علیهما السلام در حالی که دو پیراهن درخشان بر تن دارد... از آسمان فرود می آید. مهدی علیه السلام او را می بیند و می گوید: ای فرزند بتول! امام جماعت مردم باش. عیسی علیه السلام می گوید: نماز جماعت به امامت شما برگزار می شود. آن گاه مهدی علیه السلام جلو می ایستد و با مردم نماز می گذارد و عیسی علیه السلام پشت سر او نماز می گذارد و با او بیعت می کند. (۲)

مدت و گستره جهاد مصلح جهان

جبهه مبارزه و جهاد امام مهدی علیه السلام همه زمین را در بر دارد از مکه

ص: ۱۳۸

۱- ۲۲۷. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۳۸.

۲- ۲۲۸. معجم احادیث الامام المهدی علیه السلام، ج ۳، ص ۱۲۲.

آغاز می شود و با فتح کشورهای غیر اسلامی و غیر مذهبی پایان می یابد و همه مردم روی زمین را در برابر اسلام تسلیم می کند.

رسول خداصلی الله علیه و آله فرمود:

تمام شهرهای مشرکین را فتح می کند. (۱)

و امام باقرعلیه السلام درباره قلمرو دولت کریمه او فرمود:

گویا اصحاب قائم را به چشم خود می بینم که تمام شرق و غرب عالم را تحت سیطره خود در آورده اند. وقتی امام مهدی علیه السلام کشورهای اسلامی را فتح کرد، نوبت به فتح کشورهای غربی می رسد و با گشایش آنها که بخش عظیمی از مردم روی زمین را تشکیل می دهند کشورهایی که نظیر چین، روسیه، کوبا اعتقادی به خداوند ندارند تحت تاثیر تحول جهانی امام مهدی علیه السلام قرار گرفته و با رغبت یا اکراه تسلیم او می گردند. و به این صورت برای اولین بار همه کره زمین تحت حکومت جهانی یک مرد آسمانی قرار می گیرد.

بحث دیگر، مدت جهاد منجی آسمانی عالم است. با توجه به امکانات گسترده و خارق العاده او و حضور فعال و چشمگیر جبرئیل علیه السلام در لشکر رهایی بخش او و بسیاری از امتیازات دیگر نظیر: بهره گیری آن حضرت از میراث مؤثر و اعجاز آور انبیاء و شرکت جن و انس و ملک به ویژه عیسی بن مریم علیهما السلام و رجعت شخصیت های کلیدی تاریخ و اقتدار فوق بشری آنها و قرار گرفتن طبیعت در جهت پیروزی آن یگانه جهان، به سرعت جهان فتح می شود.

ص: ۱۳۹

امام حسین علیه السلام در این باره می فرماید:

مدت هشت ماه شمشیر بر دوش خود می گذارد. (۱)

این مدت کوتاه ترین زمانی است که می توان همه حکومت های روی زمین را وادرا به تسلیم کرد و سختی غیر قابل تحملی هم برای اصحاب و انصار آن حضرت نخواهد داشت. امام مهدی علیه السلام مقتدر است و با امکانات حیرت آوری که در اختیار دارد با سهولت به پیش می رود و انتقال قدرت به سرعت و آسانی انجام می گیرد. چنان که امیرالمؤمنین: «يَمْلَأُ الْأَرْضَ عَدْلًا بِلَا صُعُوبَةٍ» (۲)

(مهدی علیه السلام) زمین را بدون سختی پر از عدل می کند.

موانع نهضت امام مهدی علیه السلام

موانعی بر سر راه انقلاب جهانی منجی عالم ایجاد می کنند و مخالفت هایی با او صورت می گیرد که سبب بروز فتنه هایی خواهد شد اما هیچ کدام نمی توانند تأثیر مهمی بر سر راه نهضت آسمانی او داشته باشند. جنگ او با برخی از مخالفین به مراتب سخت تر از جنگ پیامبران و از جمله رسول خداصلی الله علیه وآله با دشمنان است. جنگ او شبیه جنگ خوارج نهروان است که عدّه ای منحرف اما مدعی اسلام با امیرالمؤمنین علیه السلام جنگیدند. جنگ برای هدایت کفار آسان تر از مبارزه با منحرفین است. رسول خداصلی الله علیه وآله درباره ماهیت جنگ امام مهدی علیه السلام فرمود:

او بر تأویل قرآن می جنگد همان گونه که من بر تنزیل آن جنگیدم. (۳)

ص: ۱۴۰

۱- ۲۳۰. بحارالانوار، ج ۵۱، ص ۱۳۴.

۲- ۲۳۱. معجم احادیث الامام المهدی علیه السلام، ج ۵، ص ۹۱.

۳- ۲۳۲. بحارالانوار، ج ۳۶، ص ۳۲۷.

مخالفان مصلح جهان کسانی هستند که خود را در علوم و معارف اسلامی صاحب نظر و اندیشه می دانند و بر اساس برداشت خود از اسلام، با او به مخالفت بر می خیزند و حتی آن حضرت را مخالف اسلام و قرآن و سیره رسول خداصلی الله علیه و آله معرفی می کنند و با همین نگرش های خود، فتوا به جنگ با او می دهند و کشتن وصی رسول خداصلی الله علیه و آله را یک عمل عبادی و اسلامی تلقی می کنند. این افراد که چه بسا فقهای هم در میان آنها باشند خوارج زمان امام مهدی علیه السلام به حساب می آیند که جنگ با آنها مشکل تر از جنگ با دشمنان قسم خورده اسلام است.

ریشه جنگ فرقه های اسلامی با امام زمان علیه السلام از اختلاف قرائت های آنان با قرائت ولی عصر علیه السلام از اسلام سرچشمه می گیرد. گروه هایی که نمی توانند و یا نمی خواهند بپذیرند که اسلام حقیقی تنها بر قرائت آل محمد علیهم السلام استوار است. گویا امام زمان علیه السلام بیش از غربی ها، با مسلمانان و صاحب نظران و تاویل کنندگان قرآن و طرفداران آنها درگیری دارد که عده ای را هم به دنبال خود می کشانند. مثلاً سیاست آن حضرت بر نابودی دشمنان است و بدون هیچ ملاحظه ای آنها را از میان بر می دارد. اما این سیاست مهدوی که یک مأموریت الهی است با تفکر آنها که قرآن را بر اساس مبانی فکری غرب تاویل و تفسیر می کنند سازگار نیست. فضیل گوید: امام صادق علیه السلام می فرماید:

وقتی قائم ما قیام کند با انسان های جاهلی روبرو می شود شدیدتر از آنچه پیامبرصلی الله علیه و آله با آن روبرو شد. عرض کردم چگونه؟ فرمود: رسول خداصلی الله علیه و آله به سوی مردم آمد در حالی که سنگ و صخره و چوب تراشیده را می پرستیدند اما قائم ما وقتی نزد مردم می آید آنها کتاب خدا را بر او

تاویل و تفسیر کرده و به وسیله آن علیه او استدلال می کنند. اما به خدا قسم عدل خود را وارد خانه های آنان می کند همان گونه که گرما و سرما وارد آنها می شود. (۱)

و در حدیث دیگری فرمود:

سیزده شهر و طایفه هستند که قائم با آنها می جنگد و آنها هم با او می جنگند: اهل مکه، مدینه، شام، بنی امیه، اهل بصره، اهل دمیسان (از توابع هرات)، کردها، اعراب، ضبّه، غنی، باهله، آزد و اهل ری. (۲)

و در حدیث دیگری فرمود: قائم ما سخنی به شما می گوید که آن را نمی پذیرید و با او وارد جنگ می شوید و او هم می جنگد و شما را به قتل می رساند. (۳)

هم چنین فرمود:

وقتی قائم قیام می کند از ولایت او خارج می شود کسی که گمان دارد اهل ولایت اوست. (۴)

پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود:

وقتی به معراج رفتیم... به بالا نگریدم و نور علی و فاطمه، حسن و حسین، علی بن الحسین، محمد بن علی، جعفر بن محمد، موسی بن جعفر، علی بن موسی، محمد بن علی، علی بن محمد و حسن بن علی را دیدم و حجه بن الحسن القائم مانند ستاره درخشان در وسط آنها بود. گفتم: ای پروردگار من! اینها چه کسانی هستند؟ فرمود: اینها پیشوایان مردم اند و این که ایستاده است حلال مرا حلال و حرام مرا حرام اعلام

ص: ۱۴۲

۱- ۲۳۳. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۶۲.

۲- ۲۳۴. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۶۳.

۳- ۲۳۵. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۷۵.

۴- ۲۳۶. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۶۴.

می کند و به وسیله اوست که از دشمنانم انتقام می گیرم و او راحتی بخش دوستان من است و اوست که قلب های پیروان تو را از ستمکاران، منکران و کافران شفا می دهد و ولات و عَزَا را از قبر خود خارج کرده و به آتش می کشد. در آن هنگام فتنه مردم به این دو نفر، از فتنه گوساله سامری شدیدتر است. (۱)

رفتار مهدوی با دشمنان

نوع رفتار امام مهدی علیه السلام با مخالفین، در روایات بسیاری مورد توجه قرار گرفته است و البته نوع رفتار او که با اقتدار، عزت و قاطعیت همراه است نقش مؤثری در پیروزی سریع او دارد. امیرالمؤمنین علیه السلام در عین برخورد جدی و هلاکت باری که با بسیاری از دشمنان داشت عفو و اغماض را همواره مورد توجه قرار می داد. زیرا به پس از خود می اندیشید که حکومت در دست دشمنان قرار می گیرد و تلافی خواهند کرد. اما امام مهدی علیه السلام که حاکمیت دشمن، شیعیان او را تهدید نمی کند چنین مصلحت اندیشی را ندارد و با قاطعیت تمام عمل می کند و به این قاطعیت مأمور است. سیره مصلح جهان بر اجرای «... و قاتلو هم حتی لا- تکون فتنه و یکون الدین کله لله» (۲) است و راهی برای تحقق هدف او جز قاطعیت وجود ندارد که ما به نمونه هایی از آن اشاره می کنیم. امام جواد علیه السلام فرمود: وقتی ده هزار مرد جنگی در مکه برای او گرد آمدند، به اذن خدا خروج می کند و همواره دشمنان خدا را می کشد تا این که خداوند راضی شود. عرض

ص: ۱۴۳

۱- ۲۳۷. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۷۹.

۲- ۲۳۸. سوره انفال، آیه ۱۳۹.

کردم: چگونه می فهمد که خداوند راضی شده است؟ فرمود: ترحم بر آنها را در قلب او قرار می دهد. (۱)

رسول خداصلی الله علیه و آله فرمود:

«سَيْفُهُ كَحَرِيقِ النَّارِ». (۲)

شمشیر او مانند شعله آتش است.

و امام باقرعلیه السلام فرمود:

«لَيْسَ شَأْنُهُ إِلَّا السَّيْفُ». (۳)

شأنی جز شمشیر ندارد.

و در حدیث دیگری فرمود: شأنی جز قتل دشمنان ندارد. (۴)

البته نه تنها شأنی جز به هلاکت رساندن دشمن ندارد که راهی هم غیر از این ندارد زیرا تسلیم کردن دنیا و تحقق حاکمیت الهی بر سراسر جهان به صرف موعظه و گفتگو عملی نخواهد بود به ویژه این که هوای نفس بر همه سردمداران دنیا سایه انداخته است و برخوردی را که به انبیا و ائمه پیشین داشتند نسبت به امام مهدی علیه السلام هم خواهند داشت و در نتیجه وعده الهی که پیروزی و حاکمیت اسلام و مستضعفین است عملی نخواهد شد. از این رو با قاطعیت تمام با دشمن رفتار خواهد کرد.

امام باقرعلیه السلام فرمود:

قائم به شدت با اعراب برخورد خواهد کرد و شأنی جز شمشیر ندارد، طلب توبه نمی کند و در راه خدا از سرزنش ملامت گران باکی ندارد. (۵)

ص: ۱۴۴

۱- ۲۳۹. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۱۵۷.

۲- ۲۴۰. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۷۷.

۳- ۲۴۱. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۵۴.

۴- ۲۴۲. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۴۹.

۵- ۲۴۳. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۵۴.

و امام صادق علیه السلام نیز درباره نوع رفتار او فرمود:

وقتی قائم ما خروج می کند بین او و عرب و قریش چیزی جز شمشیر نخواهد بود. (۱)

البته مراد حضرت اعرابی هستند که از سر عناد با امام زمان علیه السلام روبرو می شوند و گرنه تعدادی از اصحاب او از اعراب هستند.

پیش از این به فلسفه قاطعیت امام مهدی علیه السلام اشاره کردیم و اکنون به برخی از روایات که در این باره وارد شده است می پردازیم.

امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود:

من می توانستم فراریان از جنگ را بکشم و مجروحان جنگی را به قتل برسانم اما به خاطر عاقبت و آینده اصحابم چنین نکردم که اگر آنها هم زخمی شدند کشته نشوند اما قائم می تواند فراریان و مجروحان را بکشد. (۲)

رفید گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم: فدایت شوم ای فرزند رسول خدا! قائم به روش علی بن ابی طالب در برابر اهل شام عمل می کند؟ فرمود: نه ای رفید، او در برابر اهل شام به روشی که در نوشته سفید است عمل کرد اما قائم به روشی که در نوشته سرخ است عمل می کند. عرض کردم: نوشته سرخ چیست؟ حضرت اشاره به قتل آنها کرد. (۳)

زراره گوید به امام باقر علیه السلام عرض کردم: قائم به سیره محمد صلی الله علیه و آله عمل می کند؟ فرمود: دور است، دور است، او به سیره محمد صلی الله علیه و آله عمل نمی کند. رسول الله صلی الله علیه و آله با نرمی عمل می کرد و با مردم مدارا می نمود اما

ص: ۱۴۵

۱- ۲۴۴. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۵۵.

۲- ۲۴۵. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۵۳.

۳- ۲۴۶. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۱۳.

سیره قائم کشتن دشمنان است زیرا در نوشته ای که به همراه دارد امر شده است که دشمن را بکشد و از کسی طلب توبه نکند. وای بر کسی که با او مخالفت کند. (۱)

شیوه امام مهدی علیه السلام کوبنده، قاطع و تمام کننده است به طوری که برخی به شک می افتند که اگر او از فرزندان فاطمه است چرا این گونه عمل می کند. اما نمی دانند که شرایط آخر زمان با شرایط صدر اسلام کاملاً متفاوت است. کفار حرمتی ندارند چه این که قرآن می فرماید: «همانا بدترین جنندگان نزد خدا، کسانی هستند که کافر شدند.» (۲) بنابراین رعایت آنها در صدر اسلام به خاطر مصالح مسلمین بوده است که مورد آزار بیشتری قرار نگیرند.

امام باقر علیه السلام فرمود:

وقتی مهدی به تعلیه می رسد مردی از سادات که قوی تر از او وجود ندارد و شجاع ترین مرد پس از صاحب الامر است به او می گوید: چه می کنی! به خدا قسم شما مثل گله گوسفند مردم را می ترسانی، آیا نوشته ای از رسول خدا صلی الله علیه و آله داری؟ یا به دلیل دیگری این چنین می کنی؟ در این هنگام کسی که مسئول گرفتن بیعت برای صاحب الامر است به او می گوید: به خدا قسم ساکت می شوی یا گردنت را می زنم. قائم به او می فرماید: ساکت باش و خطاب به آن مرد می گوید: به خدا قسم عهدی از رسول خدا صلی الله علیه و آله دارم. صندوقچه مرا بیاورید. آن گاه عهد خود را بیرون می آورد و آن را برای آنها می خواند. در این هنگام آن مرد عرض می کند: خداوند مرا فدای تو گرداند، سر خود را پیش آور تا ببوسم و او سر خود

ص: ۱۴۶

۱- ۲۴۷. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۵۳.

۲- ۲۴۸. سوره انفال، آیه ۵۵.

را پیش می آورد و آن مرد بین دو چشم او را می بوسد و می گوید: خداوند مرا فدای تو گرداند بیعت ما را تجدید کن و او بیعت خود را با آنها تجدید می کند. (۱)

عوامل پیروزی پیشوای جهان

مقدمه

پیروزی مصلح جهان امری قطعی است که خداوند و معصومین علیهم السلام از آن خبر داده اند. اما چگونه او فاتح جهان می شود و چه علل و عواملی در پیروزی سریع و حیرت انگیز او نقش دارند نیازمند تحلیل و تحقیق است که به آن می پردازیم.

۱ - جو اجتماعی قبل از ظهور

جو جامعه جهانی قبل از ظهور جو مناسبی برای پذیرش یک مرد آسمانی است زیرا در آن هنگام ظلم به تمام معنا و در تمام ابعاد، جلوه ها و جهات، دنیا را فرا می گیرد. ظلم حکومت ها به یکدیگر و به مردم تحت حاکمیت خود، ظلم مردم به مردم، ظلم سرمایه داران به مستضعفین، ظلم صاحبان مال و منال به زیر دستان، ظلم کفار به مومنین، ظلم جهان خواران به منافع مردم جهان، ظلم مردان به زنان و زنان به مردان، ظلم های اقتصادی، قضایی، اخلاقی، اجتماعی، خانوادگی، اداری و امثال آن به اوج خود می رسد و انواع فساد، فحشاء، منکرات، جنایات، تجاوز، وحشی گری و قتل و غارت و ناامنی بر زمین سایه می اندازد و اندیشه ها و ارزش های متعالی و روحیه های صالح و خیر خواهانه از میان مردم رخت بر می بندند و معیارهای جاهلی شیطانی و نفسانی رواج پیدا می کند. کافی

ص: ۱۴۷

است به روایات علائم ظهور مراجعه شود تا معلوم گردد وضعیت زمان قبل از ظهور چگونه است. با توجه به ظلم فراگیر و همه جانبه آن زمان تمایل مردم به زندگی کاهش می یابد به گونه ای که مرگ را بر حیات ترجیح می دهند. در چنین زمانی آرامش، اعتماد و امنیت و اطمینان وجود ندارد. بشر حیران و سرگردان است. تمام راه ها را طی کرده و ناکام مانده است. آینده خود را تیره و سیاه می بیند، زندگی را دشوار و چه بسا پوچ تلقی می کند و مردم از یکدیگر و به ویژه از حکومت ها بی زار می گردند.

حال اگر در چنین موقعیتی یک مرد آسمانی با معجزه های کافی ظهور کند و اعلام نماید تمام شعله های ظلم و ستم را خاموش می کنم و به جای آنها درخت عدل می نشانم، بدی ها و زشتی ها را از میان می برم و جای آنها را به نیکی ها می دهم، وحدت، سلامت نفس، پرهیزکاری، دین داری و همه ارزش های متعالی را حاکم می کنم و تمام خواسته های صالح را برآورده می سازم و آب سرد و گوارای عدالت را به کام جان های تشنه می ریزم و از این پس گناهان می رود، تجاوز می رود، قلدری و ستمکاری می رود، ناامنی می رود و خلاصه تمام آفاتی که به جسم و جان مردم افتاده است و آنها را رنج می دهد می رود و خوبی ها جایگزین آنها می گردد و همه با توجه به معجزاتی که به ویژه با ندهای آسمانی از او می بینند صداقت و اقتدار و آسمانی بودن را در او مشاهده کنند، نه تنها با او نمی جنگند که با جان و دل از او استقبال می کنند و از یاران و هواداران او می گردند و اگر دستگاه حکومتی آنها بخواهد با او وارد جنگ شود مردم با آن به مخالفت بر می خیزند. چرا که نجات جهان آن هم به دست مردی آسمانی و با معجزات فراوان مطرح است.

نتیجه این که جو جامعه جهانی با مصلح و منجی عالم هماهنگ است و مخالفت های محدودی که می شود به سرعت از میان می رود و این فضای هماهنگ، خود از عوامل پیروزی امام مهدی علیه السلام خواهد بود.

۲ - بهره مندی از امکانات طبیعت

طبیعت، آفریده خداوند و تحت نفوذ و اطاعت اوست. خدای - تعالی - طبیعت را در جهت پیروزی حجت خود قرار می دهد و در این صورت همه جای عالم برای دشمن نا امن می شود زیرا طبیعت با همه جهات و جلوه ها و گستردگی که دارد به نفع پیشوای جهان و شکست دشمنان او عمل خواهد کرد. در جایی که باید سخن بگوید به اعجاز او سخن می گوید، در جایی که باید ضربه ای وارد کند چنین خواهد کرد، در جایی که باید پیام رسانی کند پیام خود را ابلاغ می کند.

همان گونه که سلیمان علیه السلام زبان حیوانات را می دانست و از وجود آنها بهره می گرفت و یا از طایفه جن در انجام کارهای بسیار سریع استفاده می کرد او هم می تواند چنین کند و از وجود زمین، آب های آن، بادهایی که می وزد، ابرها و هر امکان دیگر بهره گیری کند.

رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: در معراج گفتم: پروردگار من! اوصیاء من چه کسانی هستند؟ ندا آمد: ای محمد! جانشینان تو کسانی هستند که نام آنها بر سراپرده عرش نوشته شده است. نگاه کردم و دیدم دوازده نورند و در هر نوری پرده سبزی است که نام یکی از جانشینان من نوشته شده است. اول آنها علی و آخر آنها مهدی بود. گفتم: پروردگار من! اینها اوصیاء پس از من هستند؟ ندا آمد:

یا محمد! اینها دوستان و برگزیدگان و حجت های پس از تو بر بندگانم هستند و آنها جانشینان تو می باشند و به عزت و جلالم قسم زمین را با آخرین از آنها که مهدی است از ظلم پاک می کنم و مشرق و مغرب زمین را در ملک او در آورده و باها را مسخر او کرده و ابرها را برای او خاضع می کنم و او را بر علل و اسباب مسلط گردانده و لشکریانم یاریش داده و او را به ملائکه ام مدد می رسانم تا دولت من مستقر شود و همه خلق بر توحید من گرد آیند. آن گاه ملکش را ادامه می دهم و حکومت را تا روز قیامت در میان دوستانم قرار می دهم.^(۱)

با این امکانات گسترده راهی جز شکست دشمنان پیشوای جهان نخواهد بود زیرا دشمن با علل و اسبابی حرکت می کند که همه آنها می توانند آسیب پذیر باشند و مغلوب طبیعت گردند. به عنوان مثال حضرت می تواند تمام هواپیماهای دشمن را با حرکت شدید باد ساقط کند چنان که در صحرای طبرس طوفانی سخت وزید و بال گردهای دشمن را ساقط کرد؛ یا به کمک آب می تواند کشتی های دشمن را غرق کند. همان خدایی که لشکریان ابرهه را که می خواستند خانه خدا را تخریب کنند، با پرندگانی موسوم به ابابیل به هلاکت رساند می تواند لشکریان پیاده نظام دشمن را هلاک کند و بلکه در زمین فرو برد چنان که لشکر سفیانی را در بین مکه و مدینه در زمین فرو می برد. امام کاظم علیه السلام فرمود:

خداوند هر مشکلی را برای او آسان می کند و هر سختی را به سهولت می رساند و گنج های زمین را برای او آشکار می سازد و هر دوری را برایش نزدیک کرده و هر خودکامه کینه توز و شیطان سرکشی را به دست او هلاک می سازد.^(۲)

ص: ۱۵۰

۱- ۲۵۰. ینابیع الموده، ج ۳، ص ۳۷۹.

۲- ۲۵۱. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۱۵۰.

و امام باقر علیه السلام فرمود:

هیچ چیزی نیست مگر این که مطیع اصحاب قائم است حتی درندگان زمین و پرندگان درنده، مطیع آنها هستند. (۱)

آنچه به عنوان نمونه بیان گردید اموری هستند که فوق اسباب و عوامل عادی بشرند و در نتیجه پیروزی امام مهدی علیه السلام را قطعی می کنند.

۳- ترس دشمنان

یکی از عوامل مهم پیروزی مصلح جهان، ترس دشمنان از اوست. اگر دشمن بتسد پیروزی را به طرف مقابل خود هدیه کرده است. با توجه به ویژگی های منحصر به فرد امام مهدی علیه السلام و اخباری که رجال آسمانی گذشته از آن حضرت داده اند و معجزه بزرگ صیحه های آسمانی، رعب شدیدی دل های دشمنان را فرا می گیرد و از تحریک در برابر او باز می مانند و این سبب پیروزی آن حضرت می گردد چه این که امام باقر علیه السلام فرمود:

«الْقَائِمُ مَنْصُورٌ بِالرُّعْبِ» (۲)

قائم با ترسیدن دشمن پیروز است.

۴- تسلط کامل بر زمین

امام مهدی علیه السلام تسلطی کامل و همه جانبه بر زمین دارد و از این تسلطی که دارد به خوبی بهره می گیرد. او به تمام مسائل و خفایای زمین آگاه است و می داند که در چه نقطه ای از زمین چه تحرکاتی انجام می گیرد و در کجا می شود دشمن را منکوب کرد. این تسلط شگفت انگیز که زمین را مانند یک توپ در برابر او قرار می دهد دشمن را از هر گونه تحرکی باز می دارد و دشمن بی تحرک محکوم به فناست.

ص: ۱۵۱

۱- ۲۵۲. بحار، ج ۵۲، ص ۳۲۷.

۲- ۲۵۳. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۱۹۱.

امام صادق علیه السلام در این باره می فرماید:

«تَكُونُ الدُّنْيَا عِنْدَهُ بِمَنْزِلِهِ رَاحَتِهِ فَأَيُّكُمْ لَوْ كَانَتْ فِي رَاحَتِهِ شَعْرَةٌ لَمْ يُبْصِرْهَا.» (۱)

دنیا نزد او همانند کف دستش می باشد، کدام یک از شما اگر در کف دستش مویی باشد آن را نمی بیند.

۵- شناخت دوست و دشمن

یکی از عوامل شکست یا تضعیف هر جبهه ای، ورود نفوذی های دشمن در آن است و تا به حال جبهه ای تشکیل نشده است که این آفت بزرگ آن را تهدید نکند. در صدر اسلام هم عده ای در جبهه های حق نفوذ کردند که اوج آن در جنگ صفین و جنگ امام حسن علیه السلام با معاویه بود. امت های پیشین نیز از این آفت در امان نبودند و سامری یکی از منافقین نفوذی در امت موسی علیه السلام بوده است. اما این آفت بزرگ در جبهه امام مهدی علیه السلام راه ندارد. امام صادق علیه السلام در این باره می فرماید:

وقتی قائم قیام می کند کسی در برابر او قرار نمی گیرد مگر این که می داند او صالح است یا تبهکار. (۲)

هم چنین درباره آیه «يعرف المجرمون بسيماهم» (۳) (مجرمان به چهره هایشان شناخته می شوند) فرمود: خداوند آنها را می شناسد اما این آیه درباره قائم نازل گردید. آنها را به چهره شان می شناسد و او و اصحابش آنها را با شمشیر می زنند. (۴)

ص: ۱۵۲

۱- ۲۵۴. کمال الدین، ص ۶۷۴.

۲- ۲۵۵. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۸۹.

۳- ۲۵۶. سوره الرحمن، آیه ۴۲.

۴- ۲۵۷. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۵۹.

۶- اقتدار اعجاب انگیز

امام مهدی علیه السلام بسیار مقتدر است و هر کس و هر قدرتی که با او درافتد با پای خود به مهلکه خویش آمده است زیرا او از هر جهت متصل به قدرت الهی است. قدرت روحی او فوق تصور ماست و قدرت جسمی شگفت انگیزی دارد. امام رضاعلیه السلام در این باره می فرماید:

(مهدی علیه السلام) جسمی قوی دارد، اگر دستش را به بزرگ ترین درخت روی زمین دراز کند آن را خواهد کند و اگر در میان کوه ها فریاد برآورد صخره های آن خراب می گردد. (۱)

اللّه اکبر! به این قدرت و ابهت و شوکت که خدای بزرگ به مهدی آل محمدعلیهم السلام عطا کرده است و خوشا به حال کسی که آن بزرگ مرد آسمانی را مولای خود قرار داده است.

۷- برخورد قاطع با دشمنان

برخورد قاطع، صریح و بدون ملاحظه مصلح جهان پیروزی او را تضمین می کند. هر کس با او باشد عزیز و پیروز است و هر کس با او در افتد محکوم به فناست. امام مهدی علیه السلام بر اساس احکام اسلام رفتار می کند و در مواجهه و اصطکاک با جو و عرف و قوانین بین الملل بدون ملاحظه کاری و مصلحت اندیشی حکم خدا را اجرا می کند و این ویژگی از او شخصیتی قاطع و ممتاز پدید می آورد. آنجا که باید سخنی بگوید با صراحت می گوید، آنجا که باید فرد یا گروهی را به هلاکت رساند می رساند و آنجا که باید انتقامی را از فرد یا جمعی بگیرد می گیرد و از ملامت هیچ ملامت کننده ای باک ندارد و مادر بحث «رفتار مهدوی با دشمنان» این قاطعیت را مورد بحث قرار دادیم.

ص: ۱۵۳

۸- از کار افتادن سلاح های دشمن

بدون شک یکی از عوامل پیروزی مصلح جهان، وجود سلاح های فوق پیشرفته آن حضرت در عصر ظهور است و چگونگی مقابله با سلاح های دشمن توسط امام علیه السلام نیز از اموری است که هر کسی مشتاق است نسبت بدان آگاه شود زیرا دشمنان می توانند نه تنها یک فرد یا گروهی بلکه کشوری را با سلاح های پیشرفته خود نابود گردانند.

درباره سلاح های دشمن دو نظر می تواند مطرح باشد:

۱- از کار افتادن سلاح ها با تکیه بر اعجاز.

۲- نفی کاربرد آنها در شرایط جدید عصر ظهور.

نظر اول می تواند تحقق یابد زیرا اشکالی ندارد که خداوند یا حجت او به اعجاز خود سلاح های دشمن را از کار بیندازد. وقتی ابراهیم علیه السلام بت های مشرکین را شکست گفتند: او را در آتش اندازید تا چنین کاری تکرار نشود. آنها برای برخورد با ابراهیم علیه السلام از سلاح آتش بهره گرفتند اما خداوند به آتش فرمود:

«یا نارُ کونی بَرْدًا وَ سَلَامًا عَلٰی اِبْرَاهِیْمَ.»^(۱)

ای آتش! بر ابراهیم سرد و بی آسیب باش.

دشمنان ابراهیم علیه السلام هرگز فکر نمی کردند که گرمای آتش از آن سلب گردد و شعله های آتش سوزندگی خود را از دست بدهند و سرد و بی آسیب شوند. نه تنها آتش تحت اختیار و اطاعت خداوند است که تمام عالم به فرمان اوست و می تواند به آتش سلاح های مخرب هم بگوید: «یا نار کونی برداً و سلاماً علی المهدی»

ص: ۱۵۴

امّا نظر دوم این است که جوّ اجتماعی به گونه ای گردد که سران دنیا مجبور شوند امام مهدی علیه السلام را بپذیرند و در نتیجه نیازی به استفاده از سلاح های آتشین نباشد. این نظر نیز کاملاً عملی است و ما درباره جوّ اجتماعی قبل از ظهور مباحثی در این فصل مطرح کردیم و خوانندگان را به آن ارجاع می دهیم. البته می شود هر دو نظر به اجرا در آید و در هر صورت امام علیه السلام به پیروزی خواهد رسید.

۹- شمشیر مهدوی

در روایات فراوانی آمده است که مصلح جهان با شمشیر قیام خواهد کرد. ممکن است این سؤال مطرح شود که شمشیر در برابر آتش سلاح های مرگ بار دشمنان چه موفقیتی خواهد داشت، اما از سخنان معصومین علیهم السلام استفاده می شود که شمشیر آن حضرت و یارانش شمشیرهای عادی نیستند و ساخته دست بشر نمی باشند بلکه شمشیرهایی آسمانی اند که به هنگام قیام حضرت فرود می آیند.

امام صادق علیه السلام فرمود:

وقتی قائم قیام کند شمشیرهای جنگ (از آسمان) فرود می آید و بر هر شمشیری نام مرد (صاحب شمشیر) و پدرش نوشته شده است. (۱)

و در حدیث دیگری فرمود:

بر هر شمشیری هزار کلمه نوشته شده است و هر کلمه ای کلید هزار کلمه دیگر است. (۲)

این کلمات که هر کدام کلید هزار کلمه اند پیامی علمی را به همراه دارند که خدا می داند آن علوم چیست، در چه باره ای است و در چه

ص: ۱۵۵

۱- ۲۶۰. بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۳۵۶.

۲- ۲۶۱. بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۲۸۶.

مواردی مورد استفاده قرار می گیرند. هر چه هست از اهمیت بالا- و نقش مهمی برخوردارند که بعد از ظهور آشکار می گردد.

از جمع روایات مربوط به شمشیر امام مهدی علیه السلام و یارانش استفاده می شود که کارآیی بالایی دارند به گونه ای که بر سلاح های بشری برتری چشمگیری داشته و کمترین کارآیی آنها ایفای نقش یک شمشیر، البته با کیفیتی بالا می باشد.

۱۰- یاران بی نظیر

اصحاب امام مهدی علیه السلام مقتدرترین مردم جهانند. در اقتدار آنها همین بس که قوی تر از شیر و برنده تر از نیزه و قدرتی برابر چهل مرد دارند. قلب های آنها مانند تکه های آهن محکم است. دشمن را زیر پا می گذارند و با دست های قوی خود به قتل می رسانند. زمین در زیر پای آنها پیچیده می شود (طی الارض دارند) و بر شرق و غرب جهان سلطه داشته و همه چیز در اطاعت آنهاست چنان که روایات آن در فصل «یاران بلند آوازه مهدی علیه السلام» گذشت.

البته یاران حضرت به سیصد و سیزده نفر محدود نمی شوند بلکه این عده که آنها را اصحاب مهدی علیه السلام می نامند کادر اجرایی و حکومتی او در مناطق سیصد و سیزده گانه دنیا هستند.

قبل از آن که پیشوای جهان از مکه حرکت کند یک گروه ده هزار نفره برای او فراهم می شود و سپس حرکت می کند و در عراق هم یک گروه چهل هزار نفره از نقاط مختلف زمین برای او گرد می آیند و عده ای از گذشتگان هم رجعت می کنند. هم چنین چهار هزار فرشته ای که برای یاری امام حسین علیه السلام آمدند و به یاری او موفق نگردیدند و فرشته هایی که

به هنگام وزیدن طوفان و آب گرفتگی زمین مدد کار نوح علیه السلام بودند و فرشته هایی که به هنگام آتش زدن ابراهیم علیه السلام با او بودند و فرشته هایی که به هنگام عبور موسی علیه السلام از دریا با او بودند و فرشته هایی که به وقت بالا رفتن مسیح علیه السلام در خدمت او بودند و فرشته هایی که برای یاری پیامبر صلی الله علیه و آله در جنگ بدر آمده و طعم پیروزی را به طرفداران او چشاندند بودند و فرشته های دیگری غیر از آنها که در مباحث این کتاب مطرح شده اند همگی در خدمت آن پیشوای جهان خواهند بود. (۱)

جبرئیل علیه السلام هم در سمت راست گروه ده هزار نفره ای است که از مکه به سمت کوفه حرکت می کند و در سمت چپ آن گروه، میکائیل قرار دارد. چنین یارانی در خدمت امام مهدی علیه السلام قرار دارند که قدرت آنها خارق العاده و گسترده است. بنابراین با وجود چنین یارانی، آن حضرت به سرعت بر همه کشورها پیروز خواهد شد.

۱۱ - بهره مندی از موارث پیامبران

امکانات خارق العاده ای که هر کدام از آنها نزد یکی از پیامبران بود و سبب پیروزی آنها می گشت به امام مهدی علیه السلام منتقل شده است و او از همه آنها و با تمام ظرفیتی که دارند بهره می گیرد و معلوم است که به کارگیری آنها، دشمنان او را با همه امکانات بشری که دارند شکست خواهد داد زیرا استفاده از امکانات خارق العاده انبیا به معنای تجلی قدرت الهی است و ما در این جا موارد مهم آن را مورد بحث قرار می دهیم.

الف) پرچم رسول خدا صلی الله علیه و آله

پرچم پیامبر صلی الله علیه و آله پرچم پیروزی بود و اکنون این پرچم آسمانی نزد

ص: ۱۵۷

آخرین جانشین او می باشد. امام سجاد علیه السلام می فرماید:

پرچم رسول خداصلی الله علیه وآله با اوست و قومی را به آن اراده نمی کند مگر این که خداوند بزرگ آن قوم را هلاک می سازد.^(۱)

پرچم پیروزی بخش رسول خداصلی الله علیه وآله پس از او توسط امیرالمؤمنین علیه السلام مورد بهره برداری قرار گرفت و او را به پیروزی رساند.

امام صادق علیه السلام درباره پرچم رسول خداصلی الله علیه وآله فرمود:

جبرئیل در روز بدر آن را برای پیامبرصلی الله علیه وآله آورد و او آن را در روز بدر گشود و بعد از پیروزی آن را پیچید و به علی علیه السلام داد و همواره نزد او بود تا این که در جنگ بصره آن را گشود و خداوند او را پیروز گرداند. آن گاه آن را پیچید و نزد ما قرار دارد... و کسی آن را نمی گشاید تا قائم قیام کند، وقتی قیام کرد آن را می گشاید.^(۲)

اشیاء دیگری هم از رسول خداصلی الله علیه وآله نزد امام مهدی علیه السلام است. امام صادق علیه السلام در این باره می فرماید:

پیراهن پیامبر که در جنگ احد پوشیده بود و عمامه او که «سحاب» نام داشت و زره او که «سابغه» نامیده می شد و شمشیرش که به ذوالفقار موسوم بود با او (مهدی علیه السلام) خواهد بود.^(۳)

این اشیاء هم آثار خاص خود را دارند که در جای مناسب مورد استفاده قرار می گیرند.

ب) عصای موسی علیه السلام

یکی دیگر از موازین پیامبران که شکوه آن چشم تاریخ را خیره ساخت

ص: ۱۵۸

۱- ۲۶۳. بحارالانوار، ج ۵۱، ص ۱۳۵.

۲- ۲۶۴. بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۳۶۰ و ۳۶۱.

۳- ۲۶۵. معجم احادیث الامام المهدی علیه السلام، ج ۳، ص ۳۸۷.

عصای موسی علیه السلام است که بسیاری از مشکلات خود را با آن می گشود. عصای موسی در یک جا ازدها می شد و کید ساحران را از میان می برد، در جایی آن را به سنگ می زد و چشمه های آب جاری می شد و در جایی به دریا می زد و شکافته می شد و راه عبور برای او و یارانش باز می شد. شاید عصای موسی علیه السلام ظرفیت بیشتر و موارد استفاده دیگری هم داشته باشد که ما از آن اطلاع نداریم و کشف و کارآیی فوق العاده متناسب با زمان ما را هم داشته باشد و همان گونه که موسی علیه السلام سحر پیچده ساحران را بی تاثیر می کرد امام مهدی علیه السلام هم دستگاه های پیچیده دشمن را از کار بیندازد و تولید نیرویی کند که قدرت و حرکت های دشمن را خنثی نماید. قرآن کریم درباره عصای موسی علیه السلام می فرماید:

به موسی وحی کردیم که عصای خود را بینداز، پس ناگاه دیدند همه جادوها یشان را می بلعد. (۱)

و در آیه ای دیگر می فرماید:

پس به موسی وحی کردیم با عصای خود بر این دریا بزن تا این که از هم شکافته شد و هر پاره ای چون کوهی بزرگ بود. (۲)

امام صادق علیه السلام درباره عصای موسی علیه السلام فرمود:

عصای موسی از چوب آس و از درخت بهشتی بوده است که جبرئیل برای او آورد. (۳)

هم چنین موسی علیه السلام دارای سنگ گرانقدر و شگفت انگیزی بود که با ضربه زدن عصا به آن، چشمه های آب از آن فوران می کرد.

ص: ۱۵۹

۱- ۲۶۶. سوره اعراف، آیه ۱۱۷.

۲- ۲۶۷. سوره شعراء، آیه ۶۳.

۳- ۲۶۸. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۵۱.

قرآن در این باره می فرماید:

وقتی موسی برای قوم خود آب خواست گفتیم با عصا به سنگ بزن آن گاه دوازده چشمه آب از آن سنگ جوشید و هر گروهی محل آب خوردن خود را می دانست. (۱)

بنا بر روایات، اکنون این سنگ نزد امام مهدی علیه السلام است و به هنگام حرکت از مکه آن را با خود دارد و یاران خود را به موقع از آن سیراب می کند. از این رو نیازی به وسایل آب رسانی نخواهد بود و بنا بر بعضی روایات غذای آنها را هم تأمین می کند. (۲)

ج) انگشتر سلیمان علیه السلام

انگشتر سلیمان علیه السلام کارآیی شگرفی دارد. امام باقر علیه السلام درباره آن فرمود:

وقتی قائم ظهور کند با پرچم پیامبر، انگشتر سلیمان، سنگ و عصای موسی ظهور می کند. (۳)

امام صادق علیه السلام درباره آثار این انگشتر می فرماید:

خداوند ملک و سلطنت سلیمان را در انگشتر او قرار داد. وقتی آن را به دست می کرد جن و انس و شیاطین و همه پرنده‌گان و وحشیان در اطاعت او بودند. (۴)

این انگشتر نیز در اختیار امام مهدی علیه السلام قرار دارد و هر گاه بخواهد آن را به دست می کند و همه را تسلیم خود می گرداند.

ص: ۱۶۰

۱- ۲۶۹. سوره بقره، آیه ۶۰.

۲- ۲۷۰. کمال الدین، ص ۶۷۰.

۳- ۲۷۱. معجم احادیث الامام المهدی علیه السلام، ج ۳، ص ۲۴۸.

۴- ۲۷۲. بحار الانوار، ج ۶۳، ص ۱۹۴.

پیراهن یوسف علیه السلام نیز دارای اعجاز بود و اکنون نزد امام عصر علیه السلام می باشد. مفضل گوید: امام صادق علیه السلام به من فرمود:

آیا می دانی پیراهن یوسف چه بود؟ عرض کردم: نه. فرمود: وقتی آتش را برای ابراهیم آماده کردند تا او را در آن بیندازند جبرئیل با یک پیراهن بهشتی نزد او آمد و آن را به او پوشانند و از آن پس با پوشیدن آن پیراهن نه آتش به او آسیبی می رساند و نه سرما. هنگامی که مرگ او فرا رسید آن را در بسته ای قرار داد و به اسحاق داد و او هم آن را به یعقوب داد. وقتی یوسف فرزند یعقوب متولد شد آن را با او همراه کرد و همواره با او بود تا این که آن را به برادرانش داد تا به پدرش برسانند و یعقوب با استشمام آن گفت: «انی لاجدریح یوسف لولا ان تفندون» من بوی یوسف را استشمام می کنم اگر تکذیبم نکنید. و این پیراهنی بود که از بهشت آمده بود. عرض کردم: فدایت شوم این پیراهن به چه کسی انتقال یافت؟ فرمود: به سوی اهلش. آن گاه فرمود: هر پیامبری علم یا ارث دیگری به جا گذارد سرانجام به محمد صلی الله علیه و آله می رسد. یعقوب در فلسطین بود وقتی کاروان برادران یوسف و یعقوب از سرزمین مصر بیرون آمد یعقوب بوی یوسف را استشمام کرد و این بو از همین پیراهنی بود که از بهشت آمده بود و به ما به ارث رسیده است. (۱)

از این روایت و روایات دیگر استفاده می شود که تمام امکانات انبیا به رسول خدا صلی الله علیه و آله و سپس به ائمه علیهم السلام رسیده و اکنون همه آنها در حال حاضر نزد امام مهدی علیه السلام است و در عصر ظهور از آنها بهره می گیرد و از

ص: ۱۶۱

جمله مواریث خارق العاده، پیراهن یوسف علیه السلام است که قرآن درباره تأثیر آن می فرماید: (یوسف) به برادرانش گفت بروید این پیراهن را بر چهره پدرم بیندازید تا بینا شود. (۱)

ص: ۱۶۲

۱- ۲۷۴. سوره یوسف، آیه ۹۳.

تحولات عصر ظهور

اسلام نبوی الحدوث، حسینی

البقاء و مهدوی الحیات است.

در عصر ظهور چهره عالم به کلی دگرگون می شود و تحولات گسترده ای بر روی زمین شکل می گیرد، عقاید، اخلاق، روحیه و اعمال مردم به سرعت متحول می گردد و روابط دیگری بر جهان حاکم می شود. مسائل سیاسی به کلی دگرگون می گردد، تحولات عمیق اقتصادی صورت می گیرد و زمین به صورت شگفت انگیزی از گذشته خود ممتاز می شود.

عصر ظهور، تولد دوباره انسان است.

عصر ظهور، حاکمیت خدا بر زمین است.

عصر ظهور، عصر ولایت به قافله سالاری مهدی آل محمد علیهم السلام است.

عصر ظهور، عصر کمال بشریت است.

عصر ظهور، عصر آزادی انسان از غیر خداست

عصر ظهور، عصر درخشش زیبای عدالت بر روی زمین است.

عصر ظهور، عصر تحقق آمال فرو خورده همه انبیاء و اولیاء خداست.

عصر ظهور، عصر توحید و یکتاپرستی است.

ص: ۱۶۴

عصر ظهور، عصر تجلی رحمت الهی در زندگی مادی و معنوی بشر است.

عصر ظهور، عصر دفع فتنه از همه جهان است.

عصر ظهور، عصر پرستش خدا و مدح محمد و آل محمد علیهم السلام است.

عصر ظهور، عصر شکفتن غنچه های تشیع در جای جای زمین است.

عصر ظهور، عصر زدودن غربت و عزلت و مظلومیت از چهره پیامبر و دو امانت گرانقدر اوست.

عصر ظهور، عصری است که وحدت، امنیت و نعمت با همه وجود زمین را در بر می گیرد.

عصر ظهور، عصری است که زمین برای اولین بار از هر گونه پلیدی پاک می گردد.

عصر ظهور، عصری است که زمین به دست حجت خدا فتح می شود و پس از گذشت هزاران سال به دست صاحبان اصلی خود باز می گردد.

عصر ظهور، عصری است که عقل و ایمان بشر به منتهای خود می رسد و معادلات اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی بشر از آسمان فطرت او طلوع می کند.

عصر ظهور، عصری است که توحید و ولایت به گسترده ترین شکل متعالی خود بر روی زمین شکل می گیرد.

عصر ظهور، عصری است که جهنم ساخته دست بشر در زمین رو به خاموشی می گذارد و بر ویرانه آن بهشت آمال انبیا شکل می گیرد.

عصر ظهور، عصری است که زمین آنچه را در گذشته طولانی خود ذخیره کرده است عرضه می کند.

و ما در این فصل به اختصار این تحولات را مورد بررسی قرار می دهیم:

۱ - حاکمیت عدالت

عصر ظهور، عصر فرود آمدن فرشته عدالت بر بام زمین است. عدالتی که همواره به عنوان یک آرزو برای بشریت مطرح بوده است و جز در موارد انگشت شماری نظیر حکومت امیرمؤمنان علیه السلام به وقوع نپیوست.

قبل از ظهور، ظلم و جور همه زوایای زمین را فرا می گیرد و یکی از معجزات امام مهدی علیه السلام این است که چنین زمینی را از هر گونه ظلم و ستمی پاک کرده و به گوهر عدالت زینت می دهد. روایاتی در این باره وارد شده است که به برخی از آنها اشاره می کنیم.

«يَبْعَثُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ رَجُلًا مِنْ عِزَّتِي فَيَمْلَأُ الْأَرْضَ قِسْطًا وَعَدْلًا كَمَا مِلْتُمْ ظُلْمًا وَجَوْرًا»^(۱)

خدای - عزوجل - مردی از خاندان مرا بر می انگیزد و او زمین را پر از قسط و عدل می کند همان گونه که پر از ظلم و جور شده است.

امام باقر علیه السلام فرمود:

وقتی مهدی ما خانواده قیام کند، مال و امکانات را به طور مساوی تقسیم کرده و در میان مردم به عدالت رفتار می کند.^(۲)

عدالت زمان ظهور منجی عالم، همه جانبه است، به گونه ای که مسائل اجتماعی، قضایی، اقتصادی، سیاسی و همه ابعاد دیگر را شامل می شود. اما از آنجایی که عدالت اجتماعی در مسائل اقتصادی بیشتر مورد توجه است، سمت و سوی روایات هم به عدالت اقتصادی معطوف شده است و گرنه دستگاه قضایی حکومت مهدی علیه السلام نیز در اوج عدالت خواهی است.

ص: ۱۶۶

۱- ۲۷۵. عقد الدرر، ص ۱۴۱.

۲- ۲۷۶. عقد الدرر، ص ۴۰.

در منابع اهل سنت آمده است: دادخواهی مهدی به گونه ای خواهد بود که اگر چیزی از حق کسی زیر دندان ستمگری باشد آن را می گیرد و به صاحبش باز می گرداند. (۱) این جمله یاد آور سخن امیرالمؤمنین علیه السلام است که فرمود: «به خدا قسم اگر آنچه را عثمان بیهوده از بیت المال مسلمین بخشیده است بیایم به صاحبش باز می گردانم اگر چه مهر زنان شده باشد.» (۲)

در عصر ظهور آن چنان عدالت بر زندگی مردم و کارگزاران سایه می اندازد که جز عدالت را نمی شناسند و جز به آن عمل نمی کنند.

امام حسن عسکری علیه السلام فرمود: دیگر نه ستمگر جنایتکاری و نه منکر طغیانگری و نه دشمن و مخالفی که دشمنی خود را مخفی نگه دارد بر روی زمین باقی نخواهد ماند. (۳)

با حاکمیت امام مهدی علیه السلام آن چنان ظلم فردی، جمعی، حکومتی، طایفه ای، خانوادگی و همسایگی در همه ابعاد از میان مردم می رود و مردم با عدالت دمساز می گردند که عدالت برای مردم یک فرهنگ می شود و ظلم امر عجیبی خواهد بود که بسیار تقبیح می شود.

۲ - حکومت جهانی شیعه

با ظهور امام مهدی علیه السلام تمام معادلات جهانی به هم می ریزد، سازمان های بین المللی از میان می روند و تمام حکومت ها نابود خواهند شد و چهره های گمنام، زمام امور را به دست خواهند گرفت. این چهره ها، برجستگان شیعه هستند که با مولای خود ولی عصر علیه السلام بسیار نزدیکند و

ص: ۱۶۷

۱- ۲۷۷. عقد الدرر، ص ۳۶.

۲- ۲۷۸. نهج البلاغه، خطبه ۱۵.

۳- ۲۷۹. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۶.

در روایات به اصحاب سیصد و سیزده نفره آن حضرت شهرت دارند. البته همه یاران اجرایی او به آنها خلاصه نمی شوند بلکه بسیاری از رجال شیعه در رتبه پس از آنها، در سمت های معاونت، وزارت و پست های اجرایی دیگر در دولت کریمه امام مهدی علیه السلام مشغول خدمت خواهند شد. اساساً اولویت برای حاکمیت کسانی است که سابقه تشیع آنها به قبل از ظهور می رسد و این همان تحقق وعده الهی در قرآن است که مستضعفین حاکمیت زمین را بر عهده خواهند گرفت.

منزلت شکوهمند شیعه در عصر ظهور

با قیام جهانی امام مهدی علیه السلام شیعه، عزیز و محبوب می شود و از اقتدار بی نظیری برخوردار می گردد؛ چرا که غیبت و غربت به پایان رسیده و ضعف و گرفتاری و ترس و تنهایی و مظلومیت به سر آمده و زمان سرافرازی و حاکمیت او فرا رسیده است و ما در این جا برخی از روایات این بحث را بیان می کنیم.

امام صادق علیه السلام فرمود:

شیعیان ما در حکومت قائم، بزرگان و حاکمان زمین اند. به هر مردی از آنها قدرت چهل مرد داده می شود. (۱)

امام باقر علیه السلام فرمود:

خداوند آن چنان بر شیعیان ما گشایش می دهد که اگر سعادت با آنها نبود طغیان می کردند. (۲)

امام جواد علیه السلام فرمود:

مثل آنها در زمین مثل مشک است که بوی خوش آن بالا می رود و

ص: ۱۶۸

۱- ۲۸۰. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۷۲.

۲- ۲۸۱. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۴۵.

هرگز تغییر پیدا نمی کند، و مثل آنها در آسمان مثل ماه روشنی بخشی است که هرگز نور آن خاموش نمی شود. (۱)

امام حسین علیه السلام فرمود:

خداوند کرامتی به شیعیان ما می کند که چیزی در زمین بر آنها مخفی نمی ماند. (۲)

۳- انتقام از دشمنان

عصر ظهور، عصر انتقام از دشمنان خدا و پیامبر صلی الله علیه و آله و اهل بیت اوست. امام صادق علیه السلام فرمود:

وقتی قائم ما قیام می کند، برای خدا و رسولش و ما انتقام می گیرد. (۳)

روایات مختلفی به انتقام گرفتن امام مهدی علیه السلام از کسانی که به پیامبر و دخترش فاطمه و همسر او امیرالمؤمنین و فرزندان او به ویژه حسین بن علی علیه السلام ستم کرده اند اشاره دارند که قبل از ظهور زمینه بیان و تفسیر بسیاری از آنها وجود ندارد.

گرفتن انتقام از دو گروه خواهد بود: ۱- کسانی که از سران ستمکاران به اهل بیت علیهم السلام بودند. اینان با رجعت به دنیا، در پیش چشم دیگران مورد انتقام قرار می گیرند و این کار سبب فتنه ای بزرگ و بدتر از فتنه سامری می گردد اما به هر حال حکم خداوند اجرا می شود و امتحانی بزرگ و فراگیر صورت می گیرد. ۲- کسانی که از ظلم پیشینیان خود به اهل بیت راضی هستند.

هروی گوید: از امام رضا علیه السلام پرسیدم: نظر شما درباره حدیثی که از امام صادق علیه السلام روایت شده است که فرمود: «وقتی قائم خروج می کند

ص: ۱۶۹

۱- ۲۸۲. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۱۱.

۲- ۲۸۳. بحار الانوار، ج ۵۳، ص ۶۳.

۳- ۲۸۴. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۷۶.

فرزندان کشتندگان حسین علیه السلام را به خاطر کار پدرانشان می کشد» چیست؟ حضرت فرمود: همین طور است. عرض کردم: پس سخن خدا در قرآن که می فرماید: «و لا- تزر وازره وزر اخری»^(۱) (کسی بار گناه دیگری را بر نمی دارد) چه خواهد شد؟ فرمود:

همه سخنان خداوند راست است اما کشتندگان حسین به کار پدران خود راضی هستند و به آن افتخار می کنند و کسی که به چیزی راضی باشد مثل کسی است که آن را انجام داده است. و اگر مردی در شرق زمین کشته شود و مردی در غرب زمین به آن راضی باشد، در قتل او شریک است و قائم وقتی قیام می کند آنها را به خاطر رضایتی که به عمل پدران خود دارند به قتل می رساند.^(۲)

ابوحمزہ ثمالی می گوید: از امام باقر علیه السلام پرسیدم: ای فرزند رسول خدا! آیا همه شما قیام کننده به حق نیستید؟ فرمود: بله. گفتم: پس چرا فقط قائم، قائم نامیده شد؟ فرمود: وقتی جدم حسین کشته شد فرشته ها به سوی خدا ناله و شیون کردند و گفتند: ای پروردگار و سرور ما! آیا قتل برگزیده و فرزند برگزیده ات و بهترین خلق خود را نادیده می گیری؟ خداوند به آنها وحی کرد: شادمان باشید، به عزت و جلالم قسم از آنها انتقام خواهم گرفت. اگر چه زمانی از آن گذشته باشد. آن گاه خداوند امامانی را که از نسل حسین علیه السلام بودند به آنها نشان داد. ملائکه با دیدن آنها مسرور شدند و دیدند یکی از آنها ایستاده است و نماز می گزارد. در این هنگام خداوند فرمود: با این قائم (ایستاده) از آنها انتقام می گیرم.^(۳)

ص: ۱۷۰

۱- ۲۸۵. سوره اسراء، آیه ۱۵.

۲- ۲۸۶. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۱۳.

۳- ۲۸۷. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۲۸ و ۲۹.

عصر ظهور، عصر گسترش کمی و کیفی دین داری در جهان است. با ظهور منجی عالم، مردم دسته دسته وارد اسلام می شوند و به سرعت همه جای زمین در قلمرو حکومت امام مهدی علیه السلام قرار می گیرد به گونه ای که نقطه ای نمی ماند مگر این که توحید در آنجا حاکمیت می یابد و شهادت به یگانگی خدا و رسالت رسول او داده می شود و دین مردم تنها اسلام به شیوه عترت پیامبر صلی الله علیه و آله خواهد شد. از آن پس دیگر نه یهودی و نه مسیحی و نه فرقه دیگر مطرح نخواهد بود و اگر باشند اظهار وجود نخواهند کرد. این که در برخی روایات آمده است حضرت از برخی از اهل کتاب جزیه می گیرد، بنا بر صحت آنها، گرفتن جزیه احتمالاً به ابتدای حاکمیت او مربوط می شود. امام صادق علیه السلام فرمود:

«إِذَا قَامَ الْقَائِمُ لَا يَبْقَى أَرْضٌ إِلَّا نُودِيَ فِيهَا شَهَادَةٌ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ.»^(۱)

وقتی قائم قیام کند، قطعه ای از زمین نمی ماند مگر این که شهادت به «لا اله الا الله و محمد رسول الله» در آن ندا داده می شود.

و در حدیث دیگری فرمود:

هیچ مکانی که غیر خدا در آن عبادت شده است بر روی زمین نمی ماند مگر این که خدا در آن عبادت می شود.^(۲)

و امام باقر علیه السلام فرمود:

به خدا قسم، می جنگد تا خداوند به یگانگی یاد شود و چیزی شریک او قرار داده نشود.^(۳)

ص: ۱۷۱

۱- ۲۸۸. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۴۰.

۲- ۲۸۹. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۱۴۶.

۳- ۲۹۰. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۴۵.

با فاصله ای که از صدر اسلام تا ظهور امام مهدی علیه السلام پیدا می شود، اسلام کم رنگ شده و در موارد زیادی به انحراف گراییده و یا به فراموشی سپرده می شود. مسلمانان تنها اسم اسلام را از پدران خود به ارث می برند و در عمل و عقیده، فاصله ای عمیق با حقیقت آن دارند. زندگی فردی، اجتماعی و خانوادگی آنها تطبیقی با اسلام ندارد و اساساً کاری به اسلام و اجرای آن ندارند. بسیاری از حرکت های دینی مردم نیز با بدعت، جهالت و انحراف همراه می شود و به این صورت مسلمانان حقیقی به اندک می رسند و مهم تر این که برخی از علما به انحراف گراییده و عده ای از مردم را منحرف می کنند به گونه ای که تشخیص حق و باطل هم برای آنان دشوار می گردد. هرکسی برداشتی از اسلام پیدا می کند و غالباً از حقیقت آن بدور است و در جهل و اوهام خود حیران می گردد. چه عقایدی که در مسائل اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و اخلاقی به نام اسلام پیدا می شود که هیچ مایه دینی ندارد و چه بسا خلاف اسلام می باشد. در این اوضاع فکری و دینی پریشان است که امام مهدی علیه السلام قیام می کند و دین خدا را آن گونه که در صدر اسلام بر پیامبر صلی الله علیه و آله نازل گردید تبلیغ، تفسیر و اجرا می کند. آن گاه است که مردم به خاطر فاصله زیادی که میان اسلام خود و ولی عصر علیه السلام می بینند اسلام او را جدید ارزیابی می کنند. امام صادق علیه السلام فرمود:

وقتی قائم علیه السلام قیام کند از نو مردم را به اسلام دعوت می کند و به امری هدایت می کند که کهنه شده و مردم از آن گمراه گشته اند. (۱)

ص: ۱۷۲

و در حدیث دیگری فرمود:

وقتی قائم ماقیام کند، امر جدیدی خواهد آورد، همان گونه که رسول خداصلی الله علیه وآله در ابتدا مردم را به امر جدیدی دعوت کرد.^(۱)

بنا بر این روایات، بسیاری از مردم باید عقاید خود را نقض کنند و برخی آنچه را جزء اسلام می دانستند، خلاف آن بدانند و این برای آنها کار آسانی نیست و می گویند امام زمان علیه السلام دین جدید آورده است درحالی که این دین حقیقی است و دین جدید همان است که مردم با فاصله گرفتن از صدر اسلام به آن گرویده اند.

امام مهدی علیه السلام همه بدعت هایی که آگاهانه یا غیر آگاهانه در اسلام وارد کرده اند را از میان می برد و تمام سنت هایی را که توسط آنها نفی شده و یا به فراموشی سپرده شده است احیا می کند. امام باقرعلیه السلام فرمود:

«لَا يَتْرُكُ بَدْعَهُ إِلَّا أزالَهَا وَلَا سُنَّةَ إِلَّا أَقَامَهَا».^(۲)

بدعتی نیست، مگر آن که قائم، آن را از بین می برد و سنتی نیست، مگر این که، آن را برقرار می سازد.

رسول خداصلی الله علیه وآله فرمود:

سیره و سنت او، سیره و سنت من است. او مردم را به شریعت من وامی دارد و به کتاب خدا فرا می خواند.^(۳)

و در حدیث دیگری فرمود:

او مردی از عترت من است که برای سنت من می جنگد همان گونه که من برای وحی جنگیدم.^(۴)

ص: ۱۷۳

۱- ۲۹۲. بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۳۳۸.

۲- ۲۹۳. بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۳۳۹.

۳- ۲۹۴. بحارالانوار، ج ۵۱، ص ۷۳.

۴- ۲۹۵. عقد الدرر، ص ۱۶ و ۱۷.

۶- تطهیر انسان و جهان از زشتی ها

از تحولات بنیادی عصر ظهور رفع هرگونه بدی و احیاء و استمرار خوبی هاست. خورشید ولایت آن چنان بدان و بدی ها را می سوزاند که افراد شرور و اعمال زشت، جای خود را به خوبان و خوبی ها خواهند داد و صحنه را ترک خواهند کرد به طوری که خوب بودن، یک فرهنگ بنیادی، مستمر و تنها راه زندگی خواهد شد. امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود:

«يَذْهَبُ الشَّرُّ وَ يَبْقَى الْخَيْرُ»^(۱)

بدی می رود و خوبی می ماند.

در عصر ظهور، حق می آید و باطل می رود، ایمان می آید و کفر می رود، توحید می آید و شرک می رود، اخلاص می آید و ریا می رود، دوستی می آید و جنگ و دشمنی می رود، خیرخواهی می آید و بدخواهی می رود، دگر دوستی می آید و حسادت و کینه می رود، عدالت می آید و ظلم می رود و در یک کلمه تقوا می آید و فسق می رود چرا که دیو چو بیرون رود فرشته درآید. اساس همه خوبی ها ایمان کامل است که در عصر ظهور، مردم از آن بهره مندند و اساس همه بدی ها کفر است که در آن زمان اثری از آن دیده نمی شود. امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود:

«لَا يَبْقَى كَافِرٌ إِلَّا آمَنَ وَلَا طَالِحٌ إِلَّا صَلَحَ»^(۲)

کافری نمی ماند مگر این که ایمان آورد و تبهکاری نمی ماند مگر این که نیکوکار شود.

و در حدیث دیگری فرمود:

«يُهْلِكُ الْأَشْرَارُ وَ يَبْقَى الْأَخْيَارُ وَ لَا يَبْقَى مَنْ يُغِضُّ أَهْلَ الْبَيْتِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ»^(۳)

ص: ۱۷۴

۱- ۲۹۶. عقد الدرر، ص ۲۰۰.

۲- ۲۹۷. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۸۰.

۳- ۲۹۸. عقد الدرر، ص ۱۵۹.

بدکاران هلاک می شوند و خوبان می مانند و کسی که دشمن اهل بیت باشد نمی ماند.

بهترین، زیباترین، والاترین جامعه توحیدی، جامعه عصر ظهور است که همه آنها موحد، مسلمان و دوستدار اهل بیت رسول خدا علیهم السلام هستند و مدح و ثنای آنها می گویند. گویی بهشت بر زمین سایه می اندازد و یا زمین رنگ بهشت می گیرد و مردم جز خوبی سراغ ندارند و گناه مورد نفرت آنها قرار می گیرد و زندگی شیرین می شود آن چنان که زنده ها آرزو می کنند ای کاش مرده ها بودند و می دیدند.

۷- وحدت

وحدت حقیقی و همه جانبه تنها در عصر ظهور تحقق می یابد زیرا اساس وحدت در پذیرش دین واحد یعنی اسلام است. و این به دست آن مرد آسمانی تحقق خواهد یافت چرا که تمام ادیان از میان خواهند رفت و دیگر نه یهودی خواهد بود و نه مسیحی چنان که روایات آن گذشت.

امام باقر علیه السلام فرمود:

خداوند شرق و غرب زمین را برای او می گشاید و مخالفان را به هلاکت می رساند تا این که جز دین محمد صلی الله علیه و آله باقی نمی ماند. (۱)

تمام فرقه های دیگر هم از هر مکتب و اندیشه ای که باشند محو خواهند شد و تنها اسلام مطرح است. البته اسلام هم فرقه های زیادی دارد که همه آنها رخت بر می بندند و تنها مذهب حیات بخش تشیع باقی می ماند و دیگر اختلافی نخواهد بود. امام صادق علیه السلام فرمود:

«لَيَرْفَعَنَّ عَنِ الْمَلَلِ وَالْأَدْيَانِ الْإِخْتِلَافُ وَ يَكُونُ الدِّينُ كُلُّهُ وَاحِدًا» (۲)

اختلاف از ادیان برداشته می شود و دین یکی می گردد.

ص: ۱۷۵

۱- ۲۹۹. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۹۱.

۲- ۳۰۰. بحار الانوار، ج ۵۳، ص ۴.

وحدت در عصر ظهور یک وحدت ناقص و یا سیاسی محض نیست، وحدت بر سر منافع دنیوی نمی باشد، وحدت در جنگ با دشمن مشترک نخواهد بود، وحدت ظاهری نمی باشد، وحدت در توحید و نبوت و معاد تنها نیست بلکه وحدتی حقیقی، عمیق و ریشه دار است. وحدتی است که تمام جوانب فکری، عقیدتی، عملی، اخلاقی و آرمانی را شامل می شود. همه یک دین دارند، همه یک مذهب دارند، همه یک رهبر دارند، همه بر یک محور می چرخند، همه یک هدف دارند، همه یک صدا دارند، همه پروانه یک شمعند، همه دل داده یک فردند و تنها جام محبت او را می نوشند و بر اساس گفته او عمل می کنند.

۸- امنیت

عصر ظهور، عصر امنیت همه جانبه در سراسر زمین است. چیزی که از اول دنیا تا ظهور حضرت مهدی علیه السلام انسان شیفته آن بوده و به آن نرسیده است. ناامنی، ناشی از ضعف ایمان، هوای نفس، حب شهوات، طمع به دنیا، حسادت، جهالت، حماقت و امثال آن است که اینها به برکت ظهور حجّت خدا بر طرف می گردند.

در عصر ظهور ایمان مردم به بالاترین سطح خود می رسد، عقل ها کامل می شود، فهم عمومی بالا می رود و به بی نیازی دست می یابند. آن گاه با وجود این ارزش ها، دیگر دشمنی و تجاوزی در کار نخواهد بود و در نتیجه نعمت بزرگ امنیت، همه زمین را در بر خواهد گرفت و کمترین دغدغه خاطری برای حتی ضعیف ترین مردم وجود نخواهد داشت. حیوانات هم آزاری به انسان نخواهند داشت و از آزار انسان ها در امان خواهند بود و خلاصه، صلح کلی بر همه زمین حاکم می شود.

امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود: اگر قائم ما قیام کند آسمان باران خود را فرو می ریزد و زمین گیاه خود را می رویاند و کینه و دشمنی از دل بندگان رخت بر می بندد، درندگان با چهار پایان دیگر کنار می آیند و امنیت به گونه ای زیاد می شود که زن، راه بین عراق و شام را می پیماید و پای خود را جز بر سبزه و گیاه نمی گذارد و انبان (کیسه) خود را بر دوش دارد، نه درنده ای او را می ترساند و نه او از آنان هراس دارد. (۱)

یکی از اصحاب امام صادق علیه السلام می گوید: روزی ابوحنیفه بر امام صادق علیه السلام وارد شد. حضرت به او فرمود: مراد از سخن خدا که فرمود: «سیروا فیها لیالی و ایاماً آمین» (۲) در این راه ها، شب ها و روزها با امنیت سفر کنید کجای زمین است؟ ابوحنیفه پاسخ داد: بین مکه و مدینه امام صادق علیه السلام رو به اصحاب خود کرد و فرمود: می دانید که بین مکه و مدینه جلوی مردم را می گیرند و اموال آنان را به غارت می برند و آنها امنیتی بر جان خود ندارند و کشته می شوند. اصحاب گفتند: بله و ابوحنیفه ساکت شد.

بار دیگر امام علیه السلام فرمود: ای ابوحنیفه! مراد از این آیه چیست که خداوند می فرماید: «و من دخله کان امنأ» (۳) (و کسی که داخل آن شود در امنیت است) کجای زمین از این امنیت برخوردار است؟ ابوحنیفه در جواب گفت: کعبه. امام علیه السلام فرمود: آیا وقتی حجاج بن یوسف با منجیق به ابن زبیر در کعبه حمله کرد و او را کشت، او در کعبه امنیتی داشت؟ ابوحنیفه سکوت کرد. وقتی ابوحنیفه رفت، ابوبکر حضرمی به امام صادق علیه السلام عرض کرد: فدایت شوم، جواب دو سؤالی که از ابوحنیفه پرسیدید

ص: ۱۷۷

۱- ۳۰۱. بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۳۱۶.

۲- ۳۰۲. سوره سَبَأ، آیه ۱۸.

۳- ۳۰۳. سوره آل عمران، آیه ۹۷.

چیست؟ حضرت فرمود: «سیروا فیها لیالی و ایاما امنین» در زمان قائم ما اهل بیت خواهد بود. و آیه «و من دخله کان اماناً» کسی که با او بیعت کند و وارد کعبه شود و در جمع اصحابش قرار گیرد در امنیت است. (۱)

امنیت زمان امام مهدی علیه السلام یک امنیت همه جانبه است. هیچ کس از دیگری ترسی ندارد، جان و مال و آبرو و اعتبار مردم محفوظ است و کمترین اضطراب و دلهره ای نخواهد بود. وجود چنین امنیتی باعث می شود اعصاب مردم از هر ضعف و نقصانی در امان باشد و بیماری های عصبی که گسترده ترین بیماری های قبل از ظهور را تشکیل می دهد ریشه کن گردد. وقتی مردم از یکدیگر احساس امنیت کنند، بر یکدیگر اعتماد می کنند و از صمیم قلب به هم محبت می ورزند و رفاقت خالص و حقیقی شکل می گیرد.

۹ - سلامتی

با ظهور امام مهدی علیه السلام هر گونه بیماری و ضعف و نقصی از مؤمنین برطرف می گردد و همگی سالم و شاداب خواهند شد به گونه ای که مؤمن ضعیف، معلول یا مریضی نخواهد ماند. امام باقر علیه السلام فرمود:

هر کس زمان ظهور قائم خاندان ما را درک کند و دارای نقص و معلولیت باشد، سالم می شود و هر ضعیفی، توانمند و قوی می گردد. (۲)

امام صادق علیه السلام فرمود:

وقتی قائم علیه السلام ظهور کند، نقص و آفت را از هر مؤمنی برطرف می سازد و توانایی او را باز می گرداند. (۳)

ص: ۱۷۸

۱- ۳۰۴. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۱۴.

۲- ۳۰۵. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۳۵.

۳- ۳۰۶. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۶۴.

۱۰- بی نیازی

عصر ظهور، عصر بی نیازی و رفع کامل محرومیت هاست. با ظهور امام مهدی علیه السلام چهره فقر و پریشانی از میان می رود و دیگر بی نوایی نخواهد بود. تکدی از میان جامعه رخت بر می بندد و همه مردم بی نیاز می گردند. هر کسی به کاری مشغول می شود و بحران بی کاری محو خواهد شد. هر کس نیازمند باشد امام مهدی علیه السلام به او عطا می کند و البته عطایای آن حضرت بدون منت، بدون زحمت، بدون ذلت و همراه با گوارایی است. رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود:

عطای او (مهدی علیه السلام) گواراست. (۱)

با این بی نیازی دیگر کسی یافت نخواهد شد تا به او انفاق شود، مستحق زکات پیدا نمی شود و گیرنده صدقه یافت نمی گردد بلکه همه مردم قصد پرداخت دارند.

امام صادق علیه السلام فرمود: وقتی قائم ما قیام کند... یکی از شما می خواهد زکات مال خود را بدهد اما کسی را یابد که از او بپذیرد. خداوند، مردم را با فضل خود بی نیاز می گرداند. (۲)

۱۱- وفور نعمت

عصر ظهور، عصر فوران نعمت هاست. زمین و آسمان، نعمت های خود را ارائه می دهند و مردم به صورت بی سابقه ای بهره مند می گردند. رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود:

امت من در زمان مهدی از نعمت هایی برخوردار می شوند که در

ص: ۱۷۹

۱- ۳۰۷. کشف الغمه، ج ۳، ص ۲۸۵.

۲- ۳۰۸. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۳۷.

گذشته سابقه ندارد. آسمان پیاپی بر آنها می بارد و زمین هر آنچه دارد از درون خود خارج می کند. (۱)

امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود:

(با ظهور مهدی علیه السلام) انسان یک مد (سه چهارم کیلو) دانه می کارد و هفتصد مد برای او می روید. (۲)

امام صادق علیه السلام فرمود:

خداوند از این امت مردی را آشکار می کند که او از من و من از او هستم و به وسیله او برکات آسمان ها و زمین را فرو می فرستد. پس آسمان بارانش را نازل می کند و زمین بذرش را بارور می گرداند و حیوانات وحشی و درندگان به امنیت می رسند و زمین را پر از قسط و عدل می کند همان گونه که از ظلم و جور پر شده باشد. (۳)

رسول خداصلی الله علیه و آله فرمود:

مهدی در میان آخرین امتم ظاهر می شود، خداوند همه قلمرو او را از باران سیراب می کند و زمین گیاهان خود را می رویاند. او اموال عمومی را عادلانه تقسیم می کند و دامپرووری رونق می یابد. (۴)

۱۲- احیاء معنوی زمین

پیش از ظهور، زمین به کفر و شرک و ظلم و گناهان ساکنان آن می میرد و در عصر شکوهمند ظهور، منجی عالم همه این عوامل را از میان می برد و ایمان و توحید و عدل و تقوا و عبادت را بر جای آنها می نشاند و به زمین حیات می بخشد.

ص: ۱۸۰

۱- ۳۰۹. کشف الغمه، ج ۳، ص ۲۶۷.

۲- ۳۱۰. عقد الدرر، ص ۲۰۰.

۳- ۳۱۱. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۱۴۶.

۴- ۳۱۲. عقد الدرر، ص ۱۴۴.

ابن عباس گوید: رسول خدا صلی الله علیه وآله فرمود: خدای - تعالی - فرمود:... و به وسیله قائم شما زمینم را به تسیح و تقدیس و تهلیل و تکبیر و تمجید خود آباد می گردانم و زمین را از دشمنانم پاک می کنم و اولیائم را وارث آن می گردانم. (۱)

امام باقر علیه السلام درباره آیه «اعلموا ان الله یحیی الارض بعد موتها» (۲) (بدانید که خدا زمین را پس از مرگ آن زنده خواهد کرد) فرمود: آن را به وسیله قائم زنده خواهد کرد بعد از آن که مرده است و مراد از مرگ زمین، کفر اهل آن است و کافر، مردار است. (۳)

احیاء زمین به احیاء مردم است. امام مهدی علیه السلام چشمه حیات است چنان که در زیارت روز جمعه آمده است. «السلام علیک یا عین الحیاه» و احیاء مردم در رسیدن به چشمه حیات است. او دل های کویری و خشک و سوزان را زنده می کند و در نتیجه انسان و زمین پس از آن که به کفر و شرک و ظلم و معصیت مرده بودند زنده می شوند.

ای که بی نور جمالت نیست عالم را فروغی

تا به کی در ظل امر غیبت کبری نهانی

پرده بردار از رخ و ما مردگان را جان ببخشا

ای که قلب عالم امکانی و جان جهانی (۴)

۱۳ - رشد علمی

عصر ظهور، عصر شگفتن همه گل های علم و معرفت است، مردم آن زمان، آگاه، دانش دوست و طرفدار معرفتند و علوم الهی و طبیعی به اوج

ص: ۱۸۱

۱- ۳۱۳. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۶۶.

۲- ۳۱۴. سوره حدید، آیه ۱۷.

۳- ۳۱۵. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۵۴.

۴- ۳۱۶. دیوان امام خمینی (ره)، ص ۲۶۶.

خود می رسد. امام باقر علیه السلام فرمود:

در زمان او (مهدی علیه السلام) از حکمت برخوردار می شوید به طوری که زن در خانه خود بر اساس کتاب خدا و سنت رسول او حکم می کند. (۱)

این اوج شکوفایی علو دینی است که زنان در منزل خود بر اساس کتاب و سنت اظهار نظر نمایند.

از روایتی که بیان شد معلوم می گردد در عصر ظهور، خانه های مردم، خانه های علم و معرفتند زیرا وقتی یک زن در منزل خود بر اساس کتاب و سنت قضاوت کند، همسر او نیز از چنین اطلاعاتی برخوردار خواهد بود یعنی هر دو آگاه به مسائل دینی هستند و فرزندان آنها نیز با مراتب مختلف به آگاهی های دینی دست خواهند یافت. امام صادق علیه السلام درباره رشد علوم در عصر حاکمیت ولی عصر علیه السلام می فرماید:

علم بیست و هفت حرف است و آنچه را که پیامبران آورده اند دو حرف است، وقتی قائم ماقیام کند بیست و پنج حرف دیگر را خواهد آورد و در میان مردم منتشر می سازد و در مجموع بیست و هفت حرف علم را منتشر خواهد کرد. (۲)

این یک انقلاب عظیم علمی خواهد بود که به یک باره علوم به سیزده برابر افزایش یابد و خدا می داند با این جهش خارق العاده علمی چه تحولات عظیمی در مسائل معرفت دینی، صنعتی، پزشکی، اقتصادی، معماری، ریاضی، نجومی و بسیاری از شاخه های دیگر علم پیش خواهد آمد و چه رشته های جدید علمی ظهور خواهد کرد که تصور و درک آن برای ما دشوار و بلکه ناممکن است.

ص: ۱۸۲

۱- ۳۱۷. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۵۲.

۲- ۳۱۸. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۳۶.

رشد علمی عصر ظهور محیرالعقول است و خدا می داند در آن هنگام، مردم چگونه زندگی می کنند، چه وسایل ارتباطی دارند، چه وسایل نقلیه ای دارند، از چه نوع مسکن هایی برخوردارند و چه بسا پیشرفته ترین شهرهای قبل از ظهور از روستاهای عقب افتاده عصر ظهور، عقب افتاده تر باشند. البته اگر چنین روستاهایی وجود داشته باشند زیرا وقتی علم به همراه عدالت آمد دیگر تبعیضی در نقاط مختلف زمین نخواهد بود و همه مردم به طور مساوی از امکانات برخوردار خواهند بود.

۱۴- رشد عقلی

قبل از ظهور، مردم به پیشرفت های علمی چشمگیری دست می یابند اما رشد علمی آنها توازنی با رشد عقلی آنان ندارد از این رو علم آنها بیش از عقل آنان است و در نتیجه رفاه دارند اما سعادت ندارند. چرا که علم رفاه می آورد اما سعادت در گرو عقل است.

یکی از تحولات مهم عصر ظهور رهایی پرنده های عقل از قفس هواهای نفسانی است و با این آزادی است که عقل ها رشد می کنند و هم چنین زمینه های طبیعی رشد عقلی نظیر: حضور مردم در محضر عالم، مباحثه های فکری سالم و متعالی، تعمق در قرآن و روایات، نگرش در علوم و حکمت ها، ترک سخنان و اعمال بی فایده و زاید فراهم می گردد و با نهضت عظیمی که در خودسازی و تهذیب نفس مردم پیش می آید، عقل های آنها چون درختانی که به برگ و گل می نشینند شکوفا می گردند و مهم تر از همه مسائل، انقلاب ویژه ای است که امام مهدی علیه السلام در اكمال عقل ها پدید می آورد. امام باقر علیه السلام فرمود:

«إِذَا قَامَ قَائِمُنَا وَضَعَ يَدَهُ عَلَى رُؤْسِ الْعِبَادِ، فَجَمَعَ بِهَا عُقُولَهُمْ وَكَمَلَتْ بِهَا أَخْلَاقَهُمْ»^(۱)

وقتی قائم ما قیام کند دست خود را بر سر بندگان می گذارد و در نتیجه عقل های آنها را گرد آورده و خرد آنان را کامل می گرداند.

با این رشد عقلی، مردم به خوبی سعادت و شقاوت را می شناسند. آینده را ارزیابی کرده عاقبت نگر می شوند و گناه از زندگی آنها رخت بر می بندد و جز خوبی، تقوا و عدالت را نمی شناسند و با هر حرکتی که کمترین تضادی با عقل و دین و فطرت داشته باشد با شگفتی روبرو می شوند و صمیمیت و دوستی خالص، محور روابط اجتماعی مردم می گردد و به رفاه همراه با سعادت، دست می یابند و حکیمانه است که بگوییم: بسیاری از ارزش های متعالی عصر ظهور، ناشی از کمال عقلی مردم است که از نفس قدسی و نفس پاک آن مرد آسمانی سر چشمه می گیرد.

۱۵ - عنایات ویژه الهی بر مؤمنین

عصر ظهور، عصر عنایات خاصّ خداوند به ساکنان زمین، به ویژه شیعیان خواهد بود به گونه ای که به یک زندگی شگفت انگیزی دست خواهند یافت. امام صادق علیه السلام فرمود:

وقتی قائم ما قیام کند، خداوند قوه شنوایی و بینایی شیعیان ما را به اندازه ای قوی می کند که بدون آن که بین آنها و قائم پیکی باشد با آنها سخن می گوید و آنها می شنوند و او را می بینند در حالی که در مکان خود قرار دارد.^(۲)

ص: ۱۸۴

۱- ۳۱۹. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۲۸.

۲- ۳۲۰. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۳۶.

البته همان گونه که در روایت آمده است این امتیاز خاصّ شیعیان آن حضرت است که قبل از ظهور، شیعه بوده اند. شیعیان در عصر ظهور از عنایات ویژه ای برخوردارند که دیگران بهره مند نیستند و این به خاطر سبقت آنها در پیروی و طرفداری از حق در زمان حاکمیت باطل بوده است.

موهبت های ویژه دیگری وجود دارد که به برخی از آنها اشاره می کنیم.

امام حسین علیه السلام فرمود:

خداوند کرامتی به شیعیان ما خواهد کرد که چیزی در زمین برای آنها مخفی نخواهد بود حتی مردی از آنها می خواهد وضع خانواده اش را به آنها اعلام نماید، پس آنان را به آنچه انجام خواهند داد با خبر می کند. (۱)

و در روایت دیگری فرمود:

در زمان قائم، مؤمن از مشرق، برادر خود را در مغرب می بیند و او نیز برادرش را در مشرق مشاهده می کند. (۲)

ممکن است گمان شود که این رؤیت می تواند با وسایل و امکانات انجام گیرد اما اگر توسط امکانات باشد که دیگر کرامت نخواهد بود و خاصّ شیعیان نمی باشد و انحصاری به زمان ظهور ندارد در حالی که این عنایات امتیازهایی است که به حسب روایت به شیعه داده می شود. به این معنا که دید آنها به اندازه ای قوی می شود که می توانند از فضل الهی دورترین نقطه زمین را ببینند و صدایی را که می خواهند از آنجا بشنوند همان گونه که یاران حضرت با برخورداری از طی الارض در یک لحظه در هر نقطه ای از زمین که بخواهند حضور پیدا خواهند کرد چنان که روایت آن بیان گردید.

ص: ۱۸۵

۱- ۳۲۱. بحار الانوار، ج ۵۳، ص ۶۳.

۲- ۳۲۲. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۹۱.

۱۶ - شکل گیری دوستی های خالصانه

پیش از ظهور، دوستی های خالصانه به ندرت انجام می گیرد. اما در عصر ظهور که مردم در اوج علم و ایمان و خردمندی و کمالات نفسانی قرار می گیرند، زیباترین ارتباطهای اجتماعی شکل می گیرد و ارتباطهای دوستانه خالص، روال عادی و عمومی پیدا می کند و دیگر هیچ گونه شائبه و نیرنگ و ناخالصی در دوستی های مؤمنین وجود ندارد. و از آنجایی که وجه مشترک مردم به اوج گستردگی خود می رسد همه یکدیگر را از خود می دانند، منیت ها به «ما» تبدیل می گردد و از صمیم قلب با یکدیگر دوستی می کنند و این یکی از نعمت های ویژه عصر ظهور است.

امام باقرعلیه السلام فرمود:

وقتی قائم قیام کند دوستی خالص فرا می رسد و مردی بر سر جیب برادرش می رود و به اندازه نیاز خود بر می دارد و او هم ممانعت نمی کند. (۱)

۱۷ - خارج شدن گنج های زمین

در عصر ظهور تحولات چشمگیری در درون و برون زمین انجام می گیرد. تمام اشیاء قیمتی که به طور طبیعی یا به دست بشر در آن پنهان شده است از آن خارج می گردد و تمام گنج ها، معادن و میدان های نفتی و گازی آن در اختیار مصلح جهان قرار می گیرد و مردم از آن بهره مند می گردند. البته این امور شکل عادی نخواهد داشت بلکه خداوند عنایت می کند و زمین به تعبیر روایات تکه های جگرش را بیرون می ریزد. (۲)

ص: ۱۸۶

۱- ۳۲۳. بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۳۷۲.

۲- ۳۲۴. بحارالانوار، ج ۵۱، ص ۶۸.

رسول خداصلی الله علیه و آله فرمود:

خداوند گنج ها و معادن زمین را برای او آشکار می کند. (۱)

و در حدیث دیگری فرمود:

زمین گنجینه هایش را برای او خارج می سازد و او مال را بی شمار در میان مردم توزیع می کند. (۲)

با این تحول اساسی، رونقی عظیم در اقتصاد جهان پدید خواهد آمد و چرخ صنعت به صورت روان و گسترده ای به کار خواهد افتاد و مردم در این وفور نعمت، رشد اقتصادی و رفاه بی سابقه ای خواهند داشت.

۱۸ - فراوانی آب و باران

عصر ظهور، عصر ریزش باران های پی در پی، فراوانی آب و تکثیر نهرهاست به گونه ای که مشکل کم آبی به کلی از همه نقاط زمین رخت بر می بندد. رسول خداصلی الله علیه و آله فرمود:

آب ها در دولت او فراوان می گردند و نهرها کشیده می شوند و زمین، خوردنی های خود را برای مردم چند برابر می کند و گنج ها استخراج می شوند. (۳)

امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود:

وقتی قائم ما قیام کند آسمان باران خود را فرو می ریزد و زمین گیاهان خود را می رویاند. (۴)

با وجود آب در همه نقاط مختلف زمین، کشاورزی رونقی عظیم

ص: ۱۸۷

۱- ۳۲۵. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۲۳.

۲- ۳۲۶. بحار الانوار، ج ۵۱، ص ۶۸.

۳- ۳۲۷. عقد الدرر، ص ۱۴۹.

۴- ۳۲۸. معجم احادیث الامام المهدی علیه السلام، ج ۳، ص ۵۹.

می یابد و بی کاری معنا نخواهد داشت. حضرت مهدی علیه السلام بزرگ راه های زمین را پهن می کند(۱) تا محصولات کشاورزی به راحتی حمل و نقل شود.

۱۹- سرسبزی زمین

در عصر ظهور، زمین سرسبز و خرم می شود و نشاط و طراوت در همه نقاط آن به چشم می خورد. ریزش باران های پی در پی همه زمین را سیراب می کند و از همه نقاط آن سبزه و درخت می روید به گونه ای که مردم همواره بر سبزه ها پا می گذارند و از بهترین محصولات کشاورزی بهره مند می گردند.

امام صادق علیه السلام درباره سرسبزی زمین در عصر ظهور می فرماید:

یک زن راه عراق و شام را طی می کند و قدم هایش را جز بر سبزه نمی گذارد.(۲)

تحولات بعد از ظهور بیشتر و گسترده تر از آن است که ما به آن پرداختیم. آنچه بیان گردید بخش مهمی از تحولات بود که در روایات وارد شده است. زهی خجسته زمانی که یار باز آید تا از نزدیک وعده های الهی را مشاهده کنیم و اگر در دنیا نبودیم امید است رجعت کنیم تا به حسب روایات مدتی هم در پناه حاکمیت منجی عالم زندگی کنیم.

ص: ۱۸۸

۱- ۳۲۹. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۳۹.

۲- ۳۳۰. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۱۶.

عصر ظهور، عصر فرود آمدن

فرشته عدالت بر بام زمین است.

بررسی حکومت امام مهدی علیه السلام یک بررسی تاریخی نیست بلکه تفسیر حقیقت شگرفی است که در مقاطع آخر تاریخ بشر تحقق می یابد و چهره زمین را به کلی دگرگون می سازد. این دولت، دولت آل محمدعلیهم السلام است که خداوند آن را دولت خود خوانده است چه این که امام باقر علیه السلام از قول خدای - تعالی - نقل کرده است که فرمود:

به وسیله او (مهدی) دولت را آشکار می کنم. (۱)

بنابراین دولت امام مهدی علیه السلام دولت خداست و کمترین شائبه غیرالهی و دادوستدهای سیاسی و ملاحظه کارانه در آن راه ندارد. سران این حکومت که اولین آن ها ولی عصر علیه السلام و سیصد و سیزده نفر از یاران او و بسیاری از اهل ایمان می باشند جز به خدای نمی اندیشند و جز در پرتو اسلام عمل نمی کنند دولت مهدی علیه السلام محبوب ترین دولت، نزد اهل زمین و آسمان است که در غروب عالم تشکیل می شود و با آمدن خود ختم همه دولت ها را اعلام می کند. و خبر نزدیکی فزاینده دنیا را به گوش جهانیان می رساند.

ص: ۱۹۰

دولت امام مهدی علیه السلام تنها دولتی است که پس از استقرار، دشمنی در برابر خود ندارد و نگران دولت پس از خود نیست که قدرت به دست دشمن افتد و یا نفوذی ها بتوانند تزلزلی در بدنه حکومت ایجاد کنند. زیرا وقتی حکومت به آل محمد علیهم السلام رسید دیگر تا قیام قیامت از دست آنها بیرون نخواهد رفت.

نفاق و دورویی و وعده های پوچ و مردم فریب در قاموس دولت آل محمد علیهم السلام راه ندارد و رسیدگی به شئون دین و دنیای مردم اساس کار آن را تشکیل می دهد. کسی در این دولت نخواهد بود که تشنه قدرت باشد بلکه همه کارگزاران آن، قدرت را امانت و ابزاری برای خدمت به مردم می دانند.

درون دولت مصلح جهان کمترین نزاعی نیست زیرا همه تحت ولایت و حکومت مهدی علیه السلام هدف واحدی را دنبال می کنند. نیندیشیدن به هوای نفس و منافع مادی و نبود جهالت و به تعبیر دیگر طهارت نفس از شائبه های دنیوی و علم و فهم و تقوا و درایت آنها هرگونه زمینه ای را برای نزاع از میان بر می دارد. اساساً حکومت او به گونه ای نیست که بتوان در آن نزاع کرد. ضمن این که امام علیه السلام زندگی ساده ای دارد و با کارگزاران خود شدید و قاطع عمل می کند و کسی جرأت تخلف از حوزه وظایف خود را ندارد.

آنچه در حکومت عدالت گستر مهدوی مطرح است و به شایستگی به آن نایل می شوند اجرای عدالت و ترویج اسلام است که در بحث تحولات عصر ظهور مورد بحث قرار گرفتند. امام باقر علیه السلام فرمود:

هنگامی که مهدی ما خاندان پیامبر قیام کند ثروت و امکانات را به طور مساوی تقسیم می کند و در جامعه به عدالت رفتار خواهد کرد. هر

کسی او را اطاعت کند خدا را اطاعت کرده است و هر کس او را نافرمانی نماید خدا را نافرمانی کرده است. (۱)

توفیق دولت کریمه امام مهدی علیه السلام در ترویج و تحقق اسلام به گونه ای است که همه زمین را پر از عدل و یگانه پرستی می کند و دیاری نمی ماند مگر این که اقرار به یگانگی خدا و رسالت پیامبر اسلام صلی الله علیه وآله از آن به گوش می رسد. امیر المؤمنین علیه السلام فرمود:

به کسی که جانم در دست اوست هیچ شهر و دیاری نمی ماند جز این که در آن ندای شهادت «لا اله الا الله محمد رسول الله» به هنگام صبح و شام بلند است. (۲)

با حاکمیت امام مهدی علیه السلام دین برای مردم تجلی خاصی پیدا می کند و مردم از دین داری و حضور در عبادات و جمعه و جماعات استقبال می کنند، جوان ها همه پاک و متدین و با تقوا هستند و کسی دغدغه انحراف آنها را ندارد. کارگزاران دولت اسلامی نیز از بهترین افراد روی زمین اند که در دین داری و تقید به احکام خدا، گوی سبقت را از دیگران می ربایند و مردم هم که چشم به روسا و بزرگان خود دوخته اند به عمل به اسلام تشویق می شوند و فضای زمین فضای دین داری و ولایت مداری خواهد شد.

در حکومت مهدوی، صاحب الزمان علیه السلام معیار ارزش، تقوا و دین داری است و سرمایه دارها محوریت سیاست و جامعه را نخواهند داشت و سیاسی کارهای فرصت طلب در آن راهی ندارند. سرگرمی های باطلی که

ص: ۱۹۲

۱- ۳۳۲. عقد الدرر، ص ۴۰.

۲- ۳۳۳. معجم احادیث الامام المهدی علیه السلام، ج ۵، ص ۱۳۹ و ۱۳۸.

امروز مطرح است و حتی جای واجبات و ضروریات دینی، اخلاقی و اجتماعی مردم را گرفته است به کلی کنار خواهند رفت و تحول چشمگیری در چهره های محبوب جوامع پیش خواهد آمد و از آن پس، علما، پارسایان و اهل دیانت و معرفت اصلی ترین چهره های محبوب مردم خواهند بود.

قبل از ظهور، ارزش ها و صاحبان ارزش های متعالی در جایگاه اصلی خود قرار ندارند. چه عزیزانی که محبوب خدا هستند اما در نزد مردم تحقیر می شوند و چه کسانی که بدون کمترین شایستگی حقیقی محبوب دل ها می گردند و چه حرکت های خنثی و یا پوچی که زندگی مردم را در بر می گیرد و معیار غم و شادی مردم می گردد، اما دولت امام مهدی علیه السلام با تبلیغات و کارهای فرهنگی، تمام ارزش ها را به جای خود بر می گرداند و تمام ضد ارزش ها و حرکت های بیهوده را که در جای ارزش ها قرار گرفته اند در جای خود می نشاند.

امام مهدی علیه السلام تمام شعله های معصیت را خاموش کرده و به جای آن درخت فضیلت و نیکوکاری غرس می کند، خرید و فروش هر چیز حرامی را ممنوع اعلام می کند و احکام خالص اسلام را به صورت قانون مورد احترام و عمل مردم در می آورد. دیگر مؤمنی نیست که قانونی را نپذیرد و یا بر آن خرده گیرد و یا به آن عمل نکند و اگر کسی مرتکب خلاف شود به عدالت قاطع دستگاه قضایی آن حضرت تنبیه و اصلاح خواهد شد.

در عصر حکومت مهدوی زندگی آرام می شود، امنیت تامین می گردد، وفور نعمت، مردم را از کار کردن زیاد یا اضافه کار و دو شیفته کار کردن بی نیاز می سازد، همه دارای شغل و همسر و مسکن و آینده ای مطمئن

می‌گردند، اوقات فراغت به خوبی در اختیار مردم قرار می‌گیرد و به خوبی هم از آن استفاده می‌کنند، مراکز عبادی شکوهمندترین مراکز خواهند بود و فراگیری علوم و معارف دینی از افضل اعمال و جذاب‌ترین کارها به شمار می‌رود.

در دولت مهدی علیه السلام انسان بار دیگر با طبیعت آشتی می‌کند، کشاورزی به بالاترین سطح خود می‌رسد و تمام دستاوردهای مضر و مخرب بشر که موجب تخریب یا غفلت و بیهوده کاری و اشتغال‌های کاذب و تفریح‌های مضر می‌شود به کنار خواهد رفت.

قرار دادن رایگان زمین به مردم، بحران بیکاری و نداشتن محل سکونت را به کلی از میان می‌برد زیرا بنا بر احکام اسلام، هر کس زمینی را آباد کند برای او خواهد بود و مردم با رعایت قوانین، زمین‌هایی را برای زراعت، سکونت، تولید و خدمات دیگر آباد می‌کنند و این سبب می‌گردد ازدواج جوانان رونق گیرد به گونه‌ای که مجرد بودن یک جوان کمترین توجیهی ندارد. سامان گرفتن کارها، برخورداری مردم و توصیه اسلام به ازدواج و فقدان هر گونه مانع و مشکلی، ازدواج در سنین اول جوانی را به شکل یک فرهنگ رایج در می‌آورد و عوامل محدود کننده فرزند نیز به کنار خواهد رفت. زیرا هیچ آفت، تهدید، کمبود و ناامنی و دلهره‌ای در کار نخواهد بود. خلاصه، بحران‌های فقر و بیکاری و بیماری و مسکن و اشتغال و ترافیک و کمبود مواد غذایی و امثال آن به کلی برطرف خواهد شد. در عصر ظهور، الهی‌ترین حکومت به رهبری یک مرد بزرگ آسمانی شکل می‌گیرد و یکی از جلوه‌های مهم حکومت مهدوی بُعد مردم‌داری آن است و مراد از بُعد مردمی، تأمین مردم در همه ابعاد دینی و دنیوی

است به طوری که سعادت دنیا و آخرت را کسب کنند. یعنی دولت مهدی علیه السلام به گونه ای برنامه ریزی می کند که مردم سالم و با نشاط، شاغل و بی نیاز و مؤمن و با تقوا باشند.

دولت امام مهدی علیه السلام بهترین و محبوب ترین دولتی است که بر سر کار می آید. تمام ساکنان زمین و آسمان از او راضی هستند و مردم به پیشوای جهانی خود محبتی وصف ناپذیر دارند. چهره ملکوتی او آرام بخش دل هاست و سخنانش دل نواز هر مؤمن و مؤمنه ای است. همه مردم شیفته سیره و سیما و سخن او هستند و زندگی را با دل خوشی و شادابی و شادکامی در پرتو عدالت آن حضرت طی می کنند و بیش از هر زمانی از زندگی خود لذت می برند. برکات فراوان دیگری خواهد بود که بخشی از آنها در فصل قبل بیان گردید و بخش دیگری با ظهور شکوهمند آن حضرت معلوم خواهد شد.

حکومت واحد جهانی

حکومت واحد جهانی از دو جهت قابل بررسی و تحقیق است. نخست امکان تحقق آن و دیگر این که بر فرض امکان، آیا چنین حکومتی تا به حال به وجود آمده است یا خیر؟

اما امکان تحقق آن وجود دارد زیرا عقل آن را می پذیرد و دین وقوع آن را در آینده جهان تایید می کند. وقتی بشود بیش از یک میلیارد نفر را در کشور چین تحت یک حکومت اداره کرد امکان بیش از آن هم در روی زمین ممکن خواهد بود چه این که تفکر حکومت واحد جهانی مدتهاست که در میان دانشمندان دنیا مطرح است.

سخن دیگر این بود که آیا چنین حکومتی تا به حال تحقق یافته است؟ تاریخ و روایات وقوع آن را در گذشته تایید می کنند.

امام صادق علیه السلام فرمود:

چهار مؤمن و کافر بر همه زمین حکومت کردند. مؤمنان: ذوالقرنین و سلیمان، کافران: نمرود و بخت النصر بودند. (۱)

نتیجه این که، می شود یک حکومت جهانی تشکیل داد تا همه انسان ها با تمام نژادها، رنگ ها و گرایش ها در پناه آن زندگی کنند.

لزوم چنین حکومتی در حال حاضر بیش از هر زمان دیگر خود را آشکار ساخته است زیرا با دسترسی بشر به سلاح های کشتار جمعی، بشریت و حیات انسان و زمین در معرض خطر قرار گرفته است و زمانی از عمر انسان ها نمی گذرد مگر این که جمعی از آنان از راه دور و نزدیک مورد اصابت سلاح های مخرب قرار گرفته و قربانی اهداف ظالمانه قدرتمندان می شوند و این در حالی است که از ظرفیت ناچیزی از سلاح های مخرب که می توانند کشوری را در مدتی کوتاه با خاک یکسان کنند استفاده می شود. از این رو خیراندیشان عالم طرح حکومت واحد جهانی را مطرح کرده اند تا بشریت از آینده بحرانی و تیره و تار خود نجات یابد. اینشتاین گوید:

«یا باید حکومت جهانی با کنترل بین المللی انرژی تشکیل شود و یا حکومت های ملی جداگانه فعلی همچنان باقی بمانند و منجر به انهدام گردند. (۲)»

ص: ۱۹۶

۱- ۳۳۴. بحار الانوار، ج ۱۲، ص ۱۸۲.

۲- ۳۳۵. مفهوم نسبیت اینشتاین، ص ۳۵.

دنيا خود به خود به طرف حكومت واحد جهاني به پيش مي رود و امروز بيش از گذشته از آن سخن مي گويند؛ زيرا با اين حكومت است كه جنگ ها از ميان مي روند، استعمار كشورها به پايان مي رسد، ترس و وحشت و جنگ هاي سرد جاي خود را به آرامش مي دهند و زمينه عدالت اجتماعي فراهم مي گردد.

اصل حكومت واحد جهاني مورد قبول عقلاي عالم است اما مهم اين است كه چه كسي شايسته حاكميت آن است سخن در حكومت بر يك كشور و ده كشور نيست بلكه سخن در حكومت بر كره زمين است. عقل و تجربه و دين حكم مي كند هيچ يك از سران دنيا شايسته اين موقعيت نيستند و به چنين حكومتي هم دست نخواهند يافت! تنها يك رهبر معصوم مي تواند در چنين جايگاه مهمي قرار گيرد و از نظر اسلام اين شخصيت بزرگ جهاني همان مرد آسماني و بلند آوازه اي است كه خدای - تعالی - وعده حاكميت او را اعلام کرده است و آن حضرت حجه ابن الحسن المهدي عليه السلام محبوب اهل زمين و آسمان است كه زمين جز به وجود ملكوتي، مقتدر، نوراني و با درايت او سامان نخواهد يافت. تنها امام مهدي عليه السلام است كه ردای خلافت بر كره زمين شايسته اوست و زمين را پر از عدل و داد مي كند.

اگر كساني غير از او به چنين حكومتي دست يابند ممكن است برخي از آفات موجود برطرف گردد، امّا آفات ديگري نظير آنچه در حكومت جهاني نمرود و بخت النصر وجود داشت پديد آيد. نايبان عام و جامع الشرايط امام زمان عليه السلام هم به طور نسبي و نازلي نسبت به مولاي خود از چنين شايستگي برخوردارند امّا با توجه به شرايط جهاني عصر غيبت،

حاکمیت جهانی آنها امکان عادی وقوع ندارد. بنابراین زمین و زمان منتظر بمانند تا آن موعود آسمانی از پس پرده غیبت به درآید و بر مغرب و مشرق زمین حکومت کند.

رسول خداصلی الله علیه و آله فرمود:

«يَبْلُغُ سُلْطَانُهُ الْمَشْرِقَ وَالْمَغْرِبَ» (۱)

سلطه او مشرق و مغرب زمین را در بر خواهد گرفت.

حکومت جهانی امام مهدی علیه السلام یک حکومت اسلامی است اما تفاوت های چشمگیری با حکومت های اسلامی غیر معصوم دارد و از حکومت های دموکراسی با انواع مختلفی که دارند کاملاً ممتاز است. او و یاران سیصد و سیزده نفره ای که دارد منتخب خدا هستند و آنها سایر مسئولین را مانند حکومت های دیگر بر می گزینند. هر کدام از کارگزاران آن حضرت فقیه و آگاه به امورند و در چیزی در مانده نمی شوند و در موارد نیاز از عنایت خاص حضرت استفاده می کنند.

امام صادق علیه السلام فرمود:

وقتی قائم ما قیام کند به هر کشوری مردی را می فرستد و به او می گوید: برنامه تو در کف دست توست پس هر گاه امری پیش آمد که آن را نمی فهمی و نمی دانی چگونه باید درباره آن قضاوت کنی به کف دست خود نگاه کن و به آنچه در آن می بینی عمل نما. (۲)

البته این یک اعجاز، نظیر بسیاری از معجزات دیگر ولی عصر علیه السلام است که در زمان حاکمیت او تحقق می یابد.

ص: ۱۹۸

۱- ۳۳۶. معجم احادیث الامام المهدی علیه السلام، ج ۵، ص ۱۷۴.

۲- ۳۳۷. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۶۵.

در عصر ظهور مرزهای کشورها بر داشته می شود و دنیا به منزله یک کشور می گردد. با توجه به تعداد سیصد و سیزده نفر اصحاب امام مهدی علیه السلام که هر کدام فقیه و حاکم هستند دنیا در یک تقسیم بندی جدید به سیصد و سیزده منطقه تقسیم می شود و بر هر یک از این مناطق بزرگ یکی از یاران حضرت از سوی او حکومت می کند.

امام باقر علیه السلام فرمود:

... قائم به کوفه بر می گردد و سیصد و سیزده مرد را به سراسر جهان اعزام می کند و دست بر شانه و سینه آنها می کشد و دیگر در هیچ قضاوتی در مانده نمی شوند. (۱)

در نظم نوین جهانی عصر ظهور، یاران امام مهدی علیه السلام زمام امور جهان را به دست می گیرند. یکی بر مصر حکومت می کند، دیگری بر ایران، دیگری بر فرانسه، دیگری بر آلمان و به همین صورت همه مناطق دنیا که چه بسا بر اساس نظم نوین، توسعه یا محدودیت پیدا کنند از شرق تا غرب تحت سیطره یاران او قرار می گیرد. آنها زمامدارانی شجاع، مقتدر، مدیر، مدبر، فقیه و عادل هستند و رابطه برادرانه ای با یکدیگر دارند. جملگی منصوب امام علیه السلام هستند و کمترین تمایلی به کشورگشایی، مسائل نظامی، سلاح های کشتار جمعی و علوم نظامی جهت جنگ های منطقه ای ندارند. جعلنا الله من اصحاب المهدی علیه السلام و انصاره.

ص: ۱۹۹

کوفه در عصر ظهور مرکز حکومت جهانی امام مهدی علیه السلام و در نتیجه مهم ترین و حساس ترین نقطه روی زمین خواهد شد. وقتی مصلح جهان زمین را فتح کرد به کوفه می رود و آن را مرکز خلافت خود قرار می دهد و از آن هنگام بار دیگر شهر کوفه موقعیت از دست رفته خود را پس از حکومت امیرالمؤمنین علیه السلام به بهترین شکل ممکن باز می یابد چرا که فرمانروای زمین در آن مستقر خواهد بود.

امام صادق علیه السلام فرمود:

«دَارُ مُلْكِهِ الْكُوفَةُ»^(۱)

مرکز حکومت او کوفه خواهد بود.

مرکزیت کوفه و حضور حجت خدا در آن سبب می گردد مؤمنین به سکونت در آن شوق زیادی پیدا کنند.

امام باقر علیه السلام فرمود:

وقتی قائم قیام کند و وارد کوفه شود مؤمنی نمی ماند مگر این که در کوفه خواهد بود.^(۲)

با تحول بزرگی که در شهر کوفه صورت می گیرد این شهر، بسیار گسترده می گردد و از ارزش بالایی برخوردار می شود.

امام حسن عسکری علیه السلام فرمود:

جای یک مرد در کوفه نزد من بهتر از یک خانه در مدینه است.^(۳)

ص: ۲۰۰

۱- ۳۳۹. بحار الانوار، ج ۵۳، ص ۱۱.

۲- ۳۴۰. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۸۵.

۳- ۳۴۱. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۸۶.

و امام صادق علیه السلام درباره ارزش کوفه فرمود:

کسی که خانه ای در کوفه دارد آن را نگه دارد. (۱)

وقتی پیشوای جهان، کوفه را مرکز خلافت خود قرار دهد نماز جمعه و جماعت آن شهر به امامت او برگزار می گردد همان گونه که رسول خدا و امیرمؤمنان علیه السلام که حاکم مسلمین بودند نماز جمعه و جماعت را اقامه می کردند. البته با تحولی که در زمان امام مهدی علیه السلام به وجود می آید و رشدی که مردم پیدا می کنند همه مؤمنین مشتاق حضور در نماز جمعه و جماعت آن حضرت هستند و علاوه بر مردم کوفه، که از قبل در آن سکونت داشتند جمعیت بسیاری هم به آنجا مهاجرت خواهند کرد و مردم دیگری هم از اطراف زمین به شوق اقتدا به پیشوای خود وارد کوفه می شوند تا با او نماز گزارند و معلوم است که مساجد موجود کافی نخواهد بود و بسیاری از مردم از خواندان نماز با پیشوای بزرگ خود محروم می مانند و از او درخواست می کنند تا مسجدی را بنا کند تا جمعیت گسترده نماز گزاران را در خود جای دهد. او هم مسجدی را بنا می کند که هزار درب دارد. چنین مسجد بزرگ و باشکوهی که عظیم ترین نهاد فرهنگی دینی به شمار می رود تا زمان آن پیشوای جهانی ساخته نشده است.

امام باقر علیه السلام درباره مسجد هزار درب کوفه می فرماید:

در دومین جمعه ای که مهدی علیه السلام وارد کوفه می شود مردم به او می گویند: یا بن رسول الله! نماز به امامت شما ثوابی برابر نماز به امامت رسول خدا صلی الله علیه و آله را دارد و این مسجد کوفه وسعت جمعیت ما را ندارد. او

ص: ۲۰۱

می فرماید: مسجدی برای شما می سازم که جمعیت شما را در خود جای دهد آن گاه نقشه مسجد هزار درب را ترسیم می کند. (۱)

مدت حکومت امام مهدی علیه السلام

یکی از مباحث مربوط به حاکمیت امام مهدی علیه السلام مدت حکومت اوست که ارقام مختلفی درباره آن بیان شده است. برخی روایات مدت آن را هفت سال و برخی دیگر هفت سال که هر سال آن برابر ده سال عادی باشد دانسته اند و به نظر می رسد گروه دوم روایات، تفسیر کننده دسته اول روایات باشند و در نتیجه بنابراین دو دسته از روایات مدت حکومت آن حضرت هفتاد سال خواهد بود. اما گروهی از روایات مدت حکومت او را نوزده سال و چند ماه بیان کرده اند و ارقام دیگری هم ذکر شده است.

در میان روایات مربوط به مدت حکومت بقیه‌الله علیه السلام تعداد روایاتی که به نوزده سال اشاره دارند از کثرت و قوت بیشتری برخوردارند.

امام صادق علیه السلام فرمود:

«مُلْكُ الْقَائِمِ مِائَتَيْ عَشْرَةٍ سَنَةً وَأَشْهُرًا» (۲)

مدت حکومت قائم ما نوزده سال و چند ماه خواهد بود.

و وقتی جابر بن یزید جعفی از امام صادق علیه السلام می پرسد قیام و حکومت قائم چه اندازه به طول می انجامد، می فرماید: از روز قیام تا روز رحلتش نوزده سال خواهد بود. (۳)

والحمد لله رب العالمين

ص: ۲۰۲

۱- ۳۴۳. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۳۳۱.

۲- ۳۴۴. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۹۸.

۳- ۳۴۵. بحار الانوار، ج ۵۲، ص ۲۹۹.

فهرست منشورات مسجد مقدّس جمکران

- ۱ - قرآن کریم/چهار رنگ - گلاسه رحلی خط نیریزی / الهی قمشه ای
- ۲ - قرآن کریم/نیم جیبی (کیفی) خط عثمان طه / الهی قمشه ای
- ۳ - قرآن کریم/وزیری (بدون ترجمه) خط عثمان طه
- ۴ - قرآن کریم/وزیری (ترجمه زیر، ترجمه مقابل) خط عثمان طه / الهی قمشه ای
- ۵ - قرآن کریم/(وزیری، جیبی، نیم جیبی) خط نیریزی / الهی قمشه ای
- ۶ - کلیات مفاتیح الجنان/عربی انتشارات مسجد مقدّس جمکران
- ۷ - کلیات مفاتیح الجنان/(وزیری، جیبی، نیم جیبی) خط افشاری / الهی قمشه ای
- ۸ - منتخب مفاتیح الجنان/ (جیبی، نیم جیبی) خط افشاری / الهی قمشه ای
- ۹ - منتخب مفاتیح الجنان/ (جیبی، نیم جیبی) خط خاتمی / الهی قمشه ای
- ۱۰ - نهج البلاغه/(وزیری، جیبی) سید رضی رحمه الله/محمد دشتی
- ۱۱ - صحیفه سجاده ویرایش حسین وزیری/الهی قمشه ای
- ۱۲ - ادعیه و زیارات امام زمان علیه السلام واحد پژوهش مسجد مقدّس جمکران
- ۱۳ - آئینه اسرار حسین کریمی قمی
- ۱۴ - آثار گناه در زندگی و راه جبران علی اکبر صمدی
- ۱۵ - آخرین پناه محمود ترحمی
- ۱۶ - آخرین خورشید پیدا واحد تحقیقات
- ۱۷ - آشنایی با چهارده معصوم (۲۱ و ۲)/شعر و رنگ آمیزی سید حمید رضا موسوی
- ۱۸ - آقا شیخ مرتضی زاهد محمد حسن سیف الهی
- ۱۹ - آیین انتظار (مختصر مکیال المکارم) واحد پژوهش

- ۲۰ - ارتباط با خدا واحد تحقیقات
- ۲۱ - از زلال ولایت واحد تحقیقات
- ۲۲ - اسلام شناسی و پاسخ به شبهات علی اصغر رضوانی
- ۲۳ - امامت، غیبت، ظهور واحد پژوهش
- ۲۴ - امامت و غیبت از دیدگاه علم کلام علم الهدی / واحد تحقیقات
- ۲۵ - امامت و ولایت در امالی شیخ صدوق سید محمد حسین کمالی
- ۲۶ - امام رضا، امام مهدی و حضرت معصومه علیهم السلام (روسی) آلمات آبسالیکوف
- ۲۷ - امام رضا علیه السلام در رزمگاه ادیان سهراب علوی
- ۲۸ - امام شناسی و پاسخ به شبهات علی اصغر رضوانی
- ۲۹ - انتظار بهار و باران واحد تحقیقات
- ۳۰ - انتظار و انسان معاصر عزیز الله حیدری
- ۳۱ - اهمیت اذان و اقامه محمد محمدی اشتهاردی
- ۳۲ - با اولین امام در آخرین پیام حسین ایرانی
- ۳۳ - بامداد بشریت محمد جواد مروّجی طبسی
- ۳۴ - بهتر از بهار/کودک شمسی (فاطمه) وفائی
- ۳۵ - پرچمدار نینوا محمد محمدی اشتهاردی
- ۳۶ - پرچم هدایت محمد رضا اکبری
- ۳۷ - پیامبر اعظم صلی الله علیه وآله و تروریسم و خشونت طلبی علی اصغر رضوانی
- ۳۸ - پیامبر اعظم صلی الله علیه وآله و جهاد و برده داری علی اصغر رضوانی
- ۳۹ - پیامبر اعظم صلی الله علیه وآله و حقوق اقلیت ها و ارتداد علی اصغر رضوانی

۴۰ - پیامبر اعظم صلی اللہ علیہ وآلہ و حقوق زن علی اصغر رضوانی

۴۱ - پیامبر اعظم صلی اللہ علیہ وآلہ و صلح طلبی علی اصغر رضوانی

۴۲ - تاریخ امیر المؤمنین علیہ السلام / دو جلد شیخ عباس صفایی حائری

۴۳ - تاریخ پیامبر اسلام صلی اللہ علیہ وآلہ / دو جلد شیخ عباس صفایی حائری

۴۴ - تاریخچه مسجد مقدس جمکران / (فارسی، عربی، اردو، انگلیسی) واحد تحقیقات

۴۵ - تاریخ سید الشهداء علیہ السلام شیخ عباس صفایی حائری

ص: ۲۰۴

- ۴۶ - تجلیگاه صاحب الزمان علیه السلام سید جعفر میرعظیمی
- ۴۷ - تشریف یافتگان (چهار دفتر) میرزا حسین طبرسی نوری
- ۴۸ - جلوه های پنهانی امام عصر علیه السلام حسین علی پور
- ۴۹ - چهارده گفتار ارتباط معنوی با حضرت مهدی علیه السلام حسین گنجی
- ۵۰ - چهل حدیث / امام مهدی علیه السلام در کلام امام علی علیه السلام سید صادق سیدنژاد
- ۵۱ - چهل حدیث برگزیده از پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله احمد سعیدی
- ۵۲ - حضرت مهدی علیه السلام فروغ تابان ولایت محمد محمدی اشتهاردی
- ۵۳ - حکمت های جاوید محمد حسین فهیم نیا
- ۵۴ - ختم سوره های یس و واقعه واحد پژوهش
- ۵۵ - خزائن الاشعار (مجموعه اشعار) عباس حسینی جوهری
- ۵۶ - خورشید غایب (مختصر نجم الثاقب) رضا استادی
- ۵۷ - خوشه های طلایی (مجموعه اشعار) محمد علی مجاهدی (پروانه)
- ۵۸ - دار السلام شیخ محمود عراقی میثمی
- ۵۹ - داستان هایی از امام زمان علیه السلام حسن ارشاد
- ۶۰ - داغ شقایق (مجموعه اشعار) علی مهدوی
- ۶۱ - در انتظار منجی (روسی) آلمات آبسالیکوف
- ۶۲ - در جستجوی نور صافی، سبحانی، کورانی
- ۶۳ - در کربلا چه گذشت؟ (ترجمه نفس المهموم) شیخ عباس قمی / کمره ای
- ۶۴ - دفاع از حریم امامت و ولایت (مختصر شب های پیشاور) کریم شنی
- ۶۵ - دلشده در حسرت دیدار دوست زهرا قزلقاشی

۶۶ - دین و آزادی محمد حسین فهیم نیا

۶۷ - رجعت یا حیات دوباره احمد علی طاهری ورسی

۶۸ - رسول ترک محمد حسن سیف الهی

۶۹ - روزنه هایی از عالم غیب سید محسن خرازی

۷۰ - زیارت ناحیه مقدسه واحد تحقیقات

۷۱ - سحاب رحمت عباس اسماعیلی یزدی

ص: ۲۰۵

- ۷۲ - سخنرانی مراجع در مسجد جمکران واحد پژوهش مسجد مقدّس جمکران
- ۷۳ - سرود سرخ انار الهه بهشتی
- ۷۴ - سقا خود تشنه دیدار طهورا حیدری
- ۷۵ - سلفی گری (وهابیت) و پاسخ به شبهات علی اصغر رضوانی
- ۷۶ - سیاحت غرب آقا نجفی قوچانی
- ۷۷ - سیمای امام مهدی علیه السلام در شعر عربی دکتر عبد اللهی
- ۷۸ - سیمای جهان در عصر امام زمان علیه السلام (دو جلدی) محمّد امینی گلستانی
- ۷۹ - سیمای مهدی موعود علیه السلام در آئینه شعر فارسی محمد علی مجاهدی (پروانه)
- ۸۰ - شرح زیارت جامعه کبیره (ترجمه الشموس الطالعه) محمّد حسین نائجی
- ۸۱ - شمس وراء السحاب / عربی السید جمال محمّد صالح
- ۸۲ - صبح فرا می رسد مؤسسه فرهنگی تربیتی توحید
- ۸۳ - ظهور حضرت مهدی علیه السلام سید اسد الله هاشمی شهیدی
- ۸۴ - عاشورا تجلی دوستی و دشمنی سید خلیل حسینی
- ۸۵ - عریضه نویسی سید صادق سید نژاد
- ۸۶ - عطر سیب حامد حجّتی
- ۸۷ - عقد الدرر فی أخبار المنتظر علیه السلام / عربی المقدس الشافعی
- ۸۸ - علی علیه السلام مروارید ولایت واحد تحقیقات
- ۸۹ - علی علیه السلام و پایان تاریخ سید مجید فلسفیان
- ۹۰ - غدیر خم (روسی، آذری لاتین) علی اصغر رضوانی
- ۹۱ - غدیر شناسی و پاسخ به شبهات علی اصغر رضوانی

۹۲ - فتنه وهايت علي اصغر رضواني

۹۳ - فدك ذوالفقار فاطمه عليها السلام سيد محمد واحدی

۹۴ - فرهنگ اخلاق عباس اسماعيلي يزدي

۹۵ - فرهنگ تربيت عباس اسماعيلي يزدي

۹۶ - فرهنگ درمان طبيعي بيماري ها(پخش) حسن صدری

۹۷ - فوز اکبر محمد باقر فقيه ايماني

ص: ۲۰۶

- ۹۸ - فریادرس حسن محمودی
- ۹۹ - قصه های تربیتی محمد رضا اکبری
- ۱۰۰ - کرامات المهدی علیه السلام واحد تحقیقات
- ۱۰۱ - کرامت های حضرت مهدی علیه السلام واحد تحقیقات
- ۱۰۲ - کمال الدین و تمام النعمه (دو جلد) شیخ صدوق رحمه الله/منصور پهلوان
- ۱۰۳ - کهکشان راه نیلی (مجموعه اشعار) حسن بیاتانی
- ۱۰۴ - گردی از رهگذر دوست (مجموعه اشعار) علی اصغر یونسیان (ملتیجی)
- ۱۰۵ - گفتمان مهدویت آیت الله صافی گلپایگانی
- ۱۰۶ - گنجینه نور و برکت، ختم صلوات مرحوم حسینی اردکانی
- ۱۰۷ - مام فضیلت ها عباس اسماعیلی یزدی
- ۱۰۸ - مشکاه الانوار علامه مجلسی رحمه الله
- ۱۰۹ - مفرد مذکر غائب علی مؤذنی
- ۱۱۰ - مکیال المکارم (دو جلد) موسوی اصفهانی / حائری قزوینی
- ۱۱۱ - منازل الآخرة، زندگی پس از مرگ شیخ عباس قمی رحمه الله
- ۱۱۲ - منجی موعود از منظر نهج البلاغه حسین ایرانی
- ۱۱۳ - منشور نینوا مجید حیدری فر
- ۱۱۴ - موعودشناسی و پاسخ به شبهات علی اصغر رضوانی
- ۱۱۵ - مهدی علیه السلام تجسم امید و نجات عزیز الله حیدری
- ۱۱۶ - مهدی منتظر علیه السلام در اندیشه اسلامی العمیدی / محبوب القلوب
- ۱۱۷ - مهدی موعود علیه السلام، ترجمه جلد ۱۳ بحار - دو جلد علامه مجلسی رحمه الله/ارومیه ای

۱۱۸ - مهربان تر از مادر / نوجوان حسن محمودی

۱۱۹ - مهر بیکران محمد حسن شاه آبادی

۱۲۰ - میثاق منتظران (شرح زیارت آل یس) سید مهدی حائری قزوینی

۱۲۱ - ناپیدا ولی با ما / (فارسی، ترکی استانبولی، انگلیسی، بنگالا) واحد تحقیقات

۱۲۲ - نجم الثاقب میرزا حسین نوری رحمه الله

۱۲۳ - نجم الثاقب (دو جلدی) میرزا حسین نوری رحمه الله

ص: ۲۰۷

۱۲۴ - ندای ولایت بنیاد غدیر

۱۲۵ - نشانه های ظهور او محمد خادمی شیرازی

۱۲۶ - نشانه های یار و چکامه انتظار مهدی علیزاده

۱۲۷ - نگاهی به مسیحیت و پاسخ به شبهات علی اصغر رضوانی

۱۲۸ - نماز شب واحد پژوهش مسجد مقدّس جمکران

۱۲۹ - نهج الکرامه گفته ها و نوشته های امام حسین علیه السلام محمّد رضا اکبری

۱۳۰ - و آن که دیرتر آمد الهه بهشتی

۱۳۱ - واقعه عاشورا و پاسخ به شبهات علی اصغر رضوانی

۱۳۲ - وظایف منتظران واحد تحقیقات

۱۳۳ - ویژگی های حضرت زینب علیها السلام سید نور الدین جزائری

۱۳۴ - هدیه احمدیه / (جیبی، نیم جیبی) میرزا احمد آشتیانی رحمه الله

۱۳۵ - همراه با مهدی منتظر مهدی فتلاوی/بیژن کرمی

۱۳۶ - یاد مهدی علیه السلام محمد خادمی شیرازی

۱۳۷ - یار غائب از نظر (مجموعه اشعار) محمد حجّتی

۱۳۸ - ینابیع الحکمه/عربی - پنج جلد عباس اسماعیلی یزدی

جهت تهیه و خرید کتاب های فوق، می توانید با نشانی:

قم - صندوق پستی ۶۱۷، انتشارات مسجد مقدّس جمکران مکاتبه و یا با شماره تلفن های ۷۲۵۳۷۰۰ ، ۷۲۵۳۳۴۰ - ۰۲۵۱ تماس حاصل نمایید.

کتاب های درخواستی بدون هزینه پستی برای شما ارسال می گردد.

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفاً علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
۲. ارتباط با مراکز هم سو
۳. پرهیز از موازی کاری

۴. صرفا ارائه محتوای علمی

۵. ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می
نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه
اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

